

In Hippocratis et Galeni physiologiae partem anatomicam isagoge / à Jacobo Sylvio ... conscripta & in libros tres distributa. Denuò per Alexandrum Arnaudum diligentissimè castigata.

Contributors

Dubois, Jacques, 1478-1555.
Arnaud, Alexandre.

Publication/Creation

Basileae : Ex officina Jacobi Derbilley, 1556.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/f2fx6d63>

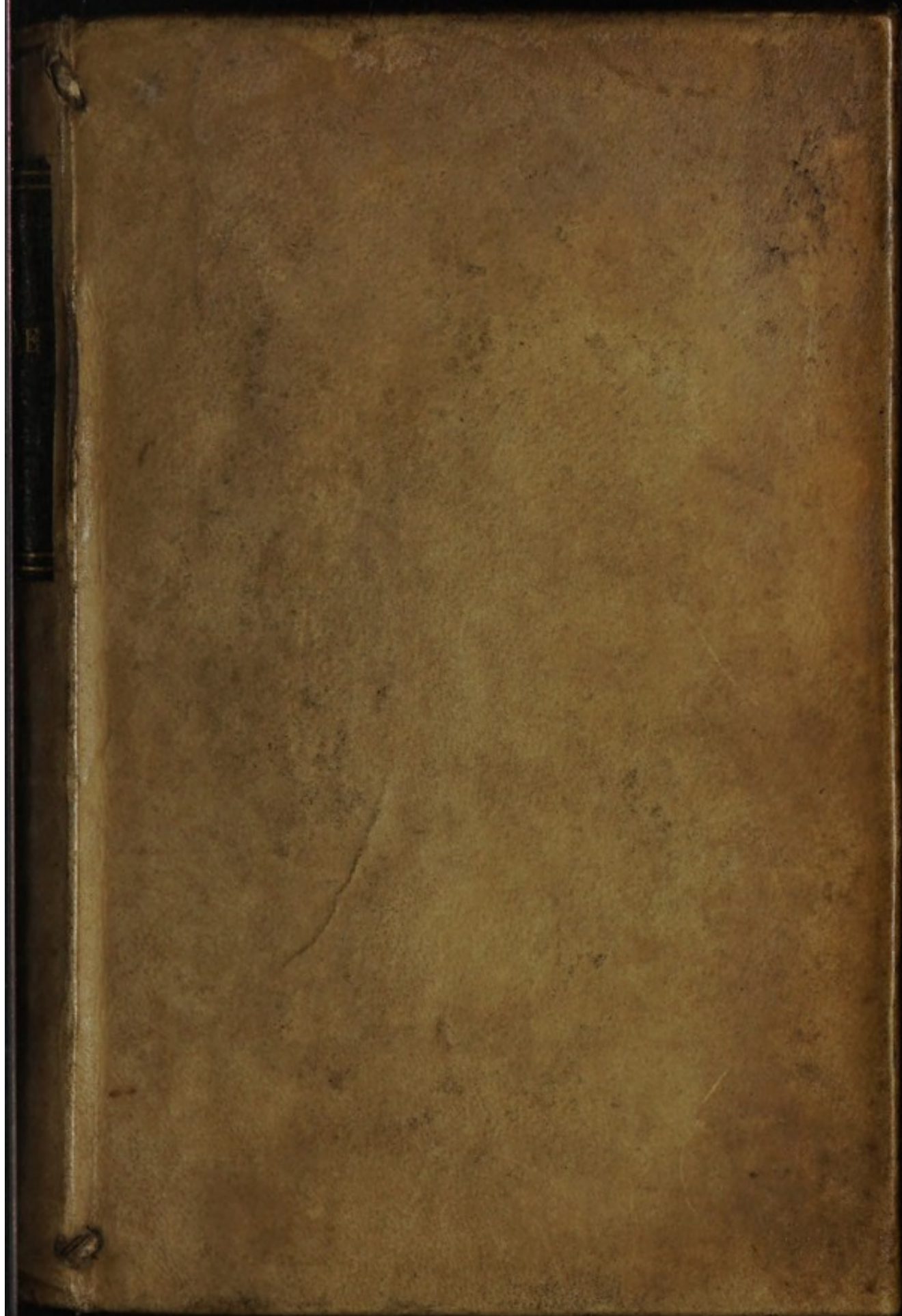
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

ISAGOGES
ANATOMICAE
& C.
J. SYLVII.

1556

T-57
A 30

Id 23

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark

1-3) SYLVIVS, J.

65835/A

I N
HIPPOCRATIS ET GALENI

PHYSIOLOGIAE PAR-

tem anatomicam Isagoge, à IACOBO SYLVIO rei me-

dica apud Parrhisios in-

terprete Regio con-

scripta, & in

libros tres

distri-

buta.

*

Denuò per Alexandrum Arnaudum
diligentissimè castigata.

BASILEAE,

Ex officina Iacobi Derbilley.

M. D. LVI.

II

MEDICAL
SOCIETY OF LONDON

T₂

5

HENRICO II. GAL-
LIARVM REGI AVGV-
STISSIMO REGNARE

*feliciter, Iacobus Syl-
uius medicus.*

REGVM gloria summa Gallicorum
HENRICE, omnibus absolute
punctis,
Et virtutibus omnibus beate:

Gallos religione Christiana,
Gallos iustitia feueriore,
Gallos pace beas diu cupita:
Musarum domus omnium sacrata,
Hic per magnificum patrem patrono
Diuinos tibi iam refert honores.
In te est numinis indoles auiti,
Per cunctas venerata nationes.
Quod iam Gallia cantat vniuersa,
Quod iam finitimi pauent Tyranni,
Quod iam Carolus Imperator horret,
Regnis Italiaeq; Theutonumq;
Inuisam omnibus ob tyrannidem, abs te
Pulsus, maxime Io Deus triumphes,
Successus reliquos tibi secundet,
Postque heroica gesta gloriosum
In caelos reditum remunerarit
Terrarum dominus Deusq; rerum.

ERISSIMUM esse, quod vulgo
 dici solet, hominem qui de sibi mul-
 ta proponere, Deum vero de rebus
 ipsis pro arbitrio semper statuere:
 cum in multis, tum nouissimè in Iacobo Syluio
 optimo atque doctissimo medico, re ipsa exper-
 ti sumus. Nam cum is omnium artium peritissi-
 mus, & præsertim in re medica exercitatissi-
 mus, tibi, candide lector, diligenti studio, longa
 exercitatione, plurimòque labore anatomicas
 institutiones parasset, hancq; hyemem delegis-
 set, tempus ad corporum dissectionem maximè
 opportunum: ut quod literarum monumentis
 iam tradiderat, re ipsa quoque auditores suos
 doceret, atque ita ipsis quarundam partium scrupulum
 eximeret, quæ in varijs corporibus luxu-
 riante & ludente interdum natura variè obser-
 uari solent: hoc tantum bonum medicinæ studio-
 sis velut inuidens mors, hominem, proh dolor,
 antequam id, quod animo iam destinatum ha-
 bebat, effectum daret, sustulit. Qui etsi sibi &
 naturæ vixisse satis videatur, nobis tamen &
 patriæ parum verè possumus affirmare. Nam
 qui nullum finem laboribus imposuerit, aut se
 respexerit nunquam dum ad rem literariam ali-
 quid conferret, & suo nitori medicinam resti-
 tueret,

5
tueret, Hippocratem & Galenum à calumnijs
vindicaret, qui potuit satis, & patriæ & rei li-
terariæ vixisse? In quo cum iam decrepita sene-
tute tantis se angeret & conficeret laboribus,
parum vitæ & saluti consulebat. Sed tanquam
huic uni rei natus, semper legendo euadens do-
ctior, multa literis committebat, quæ si limata
& perfectæ essent, medicina, quæ eo cæpit à bar-
barie vindicari, eodem auctore suum splendorem
obtineret. Primus enim Hippocratis & Galeni
libros Lutetiæ sincere interpretatus est: primus
certam methodum docendi & discendi medicinam tra-
didit. Etsi ante illum florere præstantibus inge-
nijs præditi multi, & bonis artibus exculti, qui
medicinam & facerent & nossent: ij tamen aut
priuatis studijs delectati, domi latitarunt, neque
ad docendum publicè prodierunt, aut domesticis
negotijs occupati suisq; rebus & familiæ inser-
uiantes, maluerunt eam augere quam publicæ
utilitati consulere. Syluius verò communem sa-
lutem suæ anteficiens, atque uni studiosorum
commodo prospiciens, vitam egit in ocio litera-
rio, longè ab omnibus negotijs abhorrentem. Ut
mihi videatur eorum vitam effinxisse, quos sum-
mus ille & ingenij & lingue parens Plato
(quod honores & ea quæ plerique vehementer
expetunt, & de quibus inter se digladiari solent
contemnant & pro nihilo ducant) iustos esse,

monumentis consecratum reliquit. Ed tamen
 laus illi clarior & illustrior, quod eam vitæ so-
 cietatem quam tueri debebat, desertam non est
 passus: in quam operæ, studiū, fructus, quantum
 vires ferre valuerunt (valuerunt autem pluri-
 mum) contulit. Veruntamen, ut nihil est in re-
 bus humanis firmum ac stabile, & quæ certissi-
 ma putantur sepe aut casu, aut morte præuer-
 tuntur, non potuit ipse anatomicas institutio-
 nes exquisito iudicio inchoatas, ordine admira-
 bili digestas, tam accuratè perfectas tibi exhibe-
 bere, quin imperfecta quædam, ut caput de ten-
 donibus, cui nondum summam manum addide-
 rat, & alia pauca obscuriora, quæ dissecandis
 cadaveribus hac hyeme exploratissima & cla-
 rissima reddere statuerat, reliquerit. Quæ licet
 doctorum hominum operam iudiciumque requi-
 rere viderentur, ne tamen nimis ingeniosi in a-
 lio opere fuisse videri possemus, non fuit consi-
 lium quicquam immutandi. Quorum etiā cum
 maxima cupiditate teneri te videremus, mal-
 uimus, uti habebant exhibere, quàm fructum
 laboris tanti viri diutius priuare: præsertim
 eius partis medicinæ, in qua quantum elabora-
 uerit, cuique quantum lucis addiderit, plurimi
 non solum Galliæ, sed etiam Europæ totius te-
 stes locupletissimi & oculatissimi esse potue-
 runt. In quo si quid parum aptè positū, si quid

nō suo ordine collocatū reperias, exposcules ipse
 cum superis qui vitam homini diuturniorem nō
 propagarint, quoad hanc medicinae partem, quā
 tam variè & absurde multi studio maledicendi
 aliquando tractarunt, excoluisset. Has igitur
 tibi candidè lector anatomicas institutiones
 spectandas proponimus, dum commentarios
 in libros de usu partium, ad quos lectore sepe
 remittit, tibi paramus. In quibus quæhic cōcise
 & breuiter tractata sunt, eadem illic fusius &
 latius explicat: alios præterea commentarios in
 libros Galeni de differentiis febrium, de fa-
 cultatibus medicamentorum tibi ex-
 hibebimus, si intellexerimus

nostram qualemcumq;

diligentiam non

ingratam

esse.

*

AA

4

IAC

IACOBI SYLVII

ISAGOGE IN TRES

LIBROS DISTRI-

*buta est : Quo-**tum,*

*

PRIMVS liber, de partibus nostris fimilari-
bus agit, & in nouem capita di-
stribuitur.

Primo enim de Ossibus agit.

Secundo, de Cartilaginibus.

Tertio, de Ligamentis.

Quarto, de Membranis.

Quinto, de Villis.

Sexto, de Carnibus.

Septimo, de Glandulis.

Octauo, de Pinguedine.

Nono & vltimo, de Medulla.

SECUNDVS, nouem quoque capitibus
complectitur totam venarum, arte-
riarum, neruorum, & musculorum
historiam.

Primo igitur agit de Venis & arteriis
in genere.

Secundo, de Vena porta.

Tertio,

Tertio, de Vena caua.
 Quarto, de Vasis vmbilicis.
 Quinto, de Arteriis.
 Sexto, de Neruis.
 Septimo, de Musculis.
 Octauo, de Tendonibus.
 Nono & vltimo, Anacephaleosi quadā
 omnes musculos colligit.

TERTIVS liber in viginti tria capita par
 titus, reliquas corporis nostri partes
 persequitur.

Primo enim cap. breuiter Peritonæi
 naturam explicat.

Secundo, Epiploon percurrit.

Tertio, Oesophagum & ventriculum.

Quarto, Intestina.

Quinto, Mesenterium.

Sexto, Hepar.

Septimo, folliculum fellis.

Octauo, Splenem.

Nono, Renes.

Decimo, Vreteres & Veficam.

Vndecimo, Testes & vasa spermatica.

Duodecimo, Penem.

Decimo tertio, Vterum.

Decimo quarto, Tunicas subcostales.

Decimo quinto, Asperam arteriam.

A A 5 Deci

Decimo sexto, Pulmones.

Decimo septimo, Pericardium.

Decimo octauo, Cor.

Decimo nono, Meningas.

Vigesimo, Cerebrum, & Cerebellum.

Vigesimo primo, Partes quasdam totius cerebri, vt glandulas, nates, plexū retiformem, vermiformem epiphyſin &c.

Vigesimo secundo, Rhachitida seu spinalem medullam.

Vigesimo tertio, Administrationem anatomicam breui oratione, sed diluda explicat.

Addita est ad finem Isagoges variorum animalium sectio, vt ouis, vacca, suis, canis &c. hoc tantum nomine, vt quilibet, nullo alio secandi magistro, sed suo pte Marte & ingenio: eadem, vel simili sectionis methodo, multa quæ hodie quoque in homine obscura sunt, perquirere facile ac peruestigare possit. His interim frui le-ctor Christiane, dum tibi multa alia, sanè præclara, quæ ad sinceram medicinā viam sternere possint, parantur: & bene precare D. Syluij manibus.

A D

AD CANDIDVM LE- CTOREM IACO-

BVS SYLVIVS

medicus.

COMMENTARIOS rei anatomi-
cæ ex diligenti corporũ ali-
quod humanorũ, publicè priua-
timq; à nobis dissectorũ obser-
uatione comprehensos, iam sub doctorũ
virorum oculos & iudiciũ emittimus: rem
profectò medicinæ studiosis omnibus nõ
utilem solũ, sed & necessariã, si iustam
Galenì reprehensionẽ metuunt, in medi-
cos ætatis suæ frequẽter inclamantis, quòd
viscerum obseruatione cõtenti essent, ne-
que illa multũ accurata: artuum verò &
partium cæterarum naturã omnino auer-
sarentur, quarum ignoratione plurimũ
quotidie ab illis peccaretur, tumores, vul-
nera, vlcera, fracturas & affectus alios par-
tium externarum malè cognoscentibus,
peius curantibus, pessimè quò euasuri
essent prænoscantibus ac præsagientibus.
Quo autem ordine partes sint secandæ, &
quæ ad anatomicã administrationẽ perti-
nent reliquæ, te Galenus abundè docuerit:

Lib. Ad-
ministrat.
nat.

& in

& in fine huius Magoges quātum satis esse possit, audies: mihi in præsens suffecerit causam afferre, cur in nostris corporibus hodie pauca quēdā aliter appareant quā Hippocratis, aut Galeni, aut aliorum veterum saculo. Corporis primū nostri magnitudinem diminutam multū esse, ex veterum scriptis & superstitionibus adhuc sarcophagis ac sceletis comprobarem, nisi otiosa hæc testimonia vobis putarem, qui etiam hodie hanc plurimū imminui cernitis: præsertim quibus regionibus matrimonia nimium libera, & ante iustam ætatem permittuntur. Vitam quoque veteribus quā nostris hominibus longiorem fuisse literæ tum sacræ, tum prophane testimoniis quamplurimis apertè conuincunt. Partium verò internarum quarundam magnitudinem, numerum, figuram, situm, mutata multis esse regionibus, nec eadem omnibus nostris corporibus superesse quæ veteribus sunt obseruata, illorum scripta, nostraq; corpora abundè testantur: vt sit credibile regionum singularum hominibus, vt & aliis animalibus, atq; adeo plantis ipsis, vel peculiare aliquid ab aliis inesse, vel quandā ex priore natura mutationem accidisse. In ciria nanq; oues cauda subiti

eubiti mensura lata sunt, & caprae auricu- *Ari. li. 8.*
lis mensura palmari aut dodrātali, & que- *hist. cap.*
dam demissis ac terram spectantibus. *28. & ali*

In Cilicia caprae tondentur ut alibi oues. *bi pas-*
Oues Pyrrichē in Epiro maxime, in Aphri *sim.*

ca arietes tam mares quam foeminae sta-
tim cornigeri generantur. In ponto pro-
uincia Scythica contra, nullis arietibus
cornua enascuntur. In Syria boues nodos *Hip. lib.*
scapularum flectunt ut cameli. In Phrygia *de aquis.*

boues cornua habent mobilia. Boues Scy-
tharum Nomadum cornua ob frigus non
habent. In Aegypto boues, oues, cerui *Aristot.*

& alia quaedam, maiora quam in Gracia: *haec oia*
contra, canes, lupi, vulpes, lepores, cerui, ac- *in li. ani-*
cipitres in Aegypto sunt minores quam *malium.*

in Gracia ob alimentorum cuique ido-
neorum copiam vel inopiam. Illy-

rium & Epirus quadrupedes omnes habet
magnos, sed asinos paruos, quos Scythia

& Gallica terra nullos habet ob frigus im-
modicum. Illirium sues gerit solidipedes.

India suae & apro caret. Leporum cuidam
generi apud Bolbam lacum bina insunt

iecora: leporem Ithaca insula non habet,
ut nec Lebadicus ager talpā, nec Sardinia

lupum. Sicq; variae regiones rebus variis
quaedam abundant, aliae carent. In Elapho

monte.

monte Asiae apud Arginussam ceruæ omnes aure sunt scissæ. Camelus Bractiana differt ab Arabica tubere, quod altera unicum habet altera geminum. Bestiæ in Asia omnes ferè sunt efferaiores, in Europa fortiores, in Aphrica multiformiores. Fel grande quadrupedibus in Naxo. Fel nullum pecori in parte quadam agri Chalcidici. Eubœæ splendescit pecoribus: in Creta Asplenium depastis, qua parte Poteus amnis Cortinam urbem spectat: adest

Vitru- aliis opposita eius amnis parte Gnoson vr-
uius li. 1. bem spectante, ubi deest Asplenium. Ictus
cap. 4. scorpionis in Pharo innocens, in Sicilia ho-
Pli. li. 25. mini & bestiis est perniciosissimus, Italiae
cap. 5. locis quibusdam stellionis morsus exitia-
 lis. Lupi cum canibus coeunt agro Cyrenensi. Canes Laconici ex vulpe & cane gignuntur: Indici ex cane & tygride. Volatilia quoque & aquatilia, uti & quadrupedia atque adeo plantas regiones quadam, hæc illa habent & sæpe varia partibus & moribus aliæ non habent. Quorum exempla quia sunt aut familiaria aut inuentu facilia, sciens omitto. Hæc aliaque numerosa in partibus animalium & moribus per regiones varietas à maioribus nostris observata & descripta, facit ut in hominibus quoque

quoque dissimilitudinem non parvam pro
 vario regionum situ esse facile persuadea-
 mur: tamen argumentis id esse verissimum
 comprobabimus ex maiorum quoque te-
 stimonio acceptis. Quibus si fidem abro-
 gamus, omnia propè maiorum scripta pro
 fabulis ducamus oportet: neque historiae
 ulli credamus factum fuisse aliquid aut di-
 ctum, Anatomicas quoque observationes
 omnes à maioribus scriptas proscindamus,
 & quae à nobis scribentur posteritas aliqua
 forsitan varietate perculsa, oblitterabit.

Iam igitur hominibus quoque partium
 quarundam, & morum varietatem per cæli
 regionumque situm variam ac vicinam do-
 ceamus. Infans sine vnguibus nascitur si *Hist. ani*
 mater multo sale utitur. Aethiopes & *malium.*
 Aegyptij, cruribus sunt ob siccitatem blæ- *7.4.*
 sis. Qui meridiem versus habitant, oculis *Secl. 4.*
 potius nigris nascuntur. Aethiopum & si- *probl.*
 militer nigrorum, dentes candent, cutis, & *Ibidem.*
 ungues nigricant. Aethiopum & aliorum *L. 3. his.*
 loca aestuosa colentium crania solida sunt *cap. 9.*
 seu suturis carent. Aethiopes, & Aegyptij, *Celsus.*
 & Aphrorum pars plurima, naso sunt ca-
 muro, ima parte crasso, lato, naribus patu-
 lis, labris enormibus, cruribus exilibus, al-
 vo compressa, tota patriam testate figura:

ut

Hip. libr. vt Virgilius in Moreto scribit. *Qui Alpes de regio-* Stiriam spectantes accollunt, capitibus sunt *nibus.* magna figuræ varietate deformibus.

In Asia macrocephali fuerunt populi, capita habentes prælonga, primum à consuetudine (nam recens natis cranium molle ac tenerum, manibus & vinculis aptisque instrumentis in longum producebant) deinde à natura per consuetudinem illam euita, sed quæ tandem victrix, minus longa reddiderit capita. Phasiani à reliquis hominibus multum sunt diuersi: magnitudine enim sunt ingenti & corpulentia insigni, adeo vt nec venæ illorum, nec articuli appareant, colore semper flauo, similes ictericis, voce grauissima. Barbatae mulieres in Caria sunt, mulieres aliquot prius *Arist. lib. 3. hist. ca. 11.* fecundæ, post viduæ suppressisque diu ob *Libro 6.* id mensibus, virili corpore, nempe penitus *Epist.* hirsutæ & barbatae, & voce aspera euaserunt. *Pli. ca. 4. lib. 7.* Fœminas in mares mutari non est fabulosum. Syluestres homines auersis post crura plantis, & horum aliqui cum digitis *Pli. lib. 7. cap. 2.* octo in singulis pedibus. Cyclopes, & bina in utroque oculo pupilla præditos, homines monoscelos, andraginos, cynocephalos, atrachilos, acephalos, astomos, & alia non pauca naturæ ludibria, Indiæ præsertim fam

familiaria si Plinio, aliisque quibusdam scriptoribus creditur. Taceo & homines gentis Turdulorum septenis coctis creari, quod id nullius idonei authoris testimonio constet. Trogloditas ad Nili exortum *Li. I. hist.* pusillos esse ac Pygmaeos, & alios in India *cap. 15.* spithamiaeos, seu dodrantes tres altos cum gruibus certantes, Homeri atq; Aristotelis testimonio certius est. Haec argumenta, & quae Hippocrates libro de aquis, aëre & regionibus, aliacælo, ventis, solo adscribit, non leuiter me mouent, vt credam nostris corporibus magnas interdum mutationes accidere. Quam rem etiam sequentia confirmant. In locis multum vel estuo- *Sec. 14.* sis, vel frigidis homines sunt aspectu & mo- *prob.* ribus efferi: qui tamen loca colunt feruida, timidi sunt magis sed sapientiores: qui verò frigida, sunt fortiores: sic Hippocrates (cuius tanquam dei cuiusdam rationem magis sequimur, quàm Firmici aut Ptolemai) Asianos pulchriores, maiores, benigniores, cultiores, timidiores, effœminatior, imbelliores demonstrat ob cæli temperiem & leges. Europeos contrà, magnitudine multum inter se diuersos, feroces, magnanimos, audaces, integros, bellaces: ob cæli inconstantiam, & quia regibus

non feruiebant. Animalia quoque cætera
 & plantas omnes felicius in Asia tempe-
 rata, quàm in reliqua, aut etiam in Europa
 prouenire. Viuaces tamen magis sunt in
 Sect. 14. locis calidis, editis, apertis. Et vlcera capitis
 in locis, sunt palustribus curatu faciliora,
 quàm crurium: & magis sunt regionibus
 frigidis ardores febrium, siue causi hyber-
 ni, vt æstiu calidis. Dysenterix quoque, &
 tinesini, & cholerae, & morbi alij à bile ma-
 gis nascuntur locis calidis, vt frigidis à pi-
 tuita. AEsculapij tempore, destillationes
 Plat. dia- & inflationes non erant. Saculo quoque
 logo 3. de & Hippocratis rigor non erat sine febre, ob
 repub. victum frugaliorem, Galeni tempestate
 li. de cau. iam erat frequens, hodie frequentissimus
 sis symp. præcipue mulieribus ob victum intempe-
 Aph. 28. rantiore. Funuchi quoq; podagra nō la-
 29. 30. borarunt ad vsque Hippocratis tempora,
 lib. 1. Galeni ætate iam frequenter podagrici
 erant ob victus intemperiem: & mulier
 podagrica etiam fluentibus mensibus, &
 pueri podagrici ante vsum venereorum.
 Peripneumonia, pleuritis, podagra, & alij
 Lib. de co aliquot morbi ante pubertatem, seu annū
 acis præ- decimumquartum non fiebant: aliis ætati-
 not. bus & hi, & alij morbi fuerunt familiares:
 nunc horum plerique aliter contingunt.

Mulier

Mulieres vesicae calculo non laborabāt ob frugalitatem, & colli vesicae amplitudinē, breuitatem, rectitudinem: nunc ob victum intemperatiorem in vesica calculosae sunt quamplurimae. Mulier ambidextera non fiebat saeculo Hippocratis: iam nō rara inuenitur. Morbi quoq; sunt familiares quidam vrbibus orientalibus, sed pauci: plures occidentalibus, meridianis, septentrionalibus. Tiberij quoq; Cæsaris principatu medio. lichen seu mentagra Romam ex Asia irrepsit in procerum mentum & faciem reliquam fædo cutis fursure. Carbunculi etiam & elephantia, & colicus dolor noui aliquando Italiae affectus acciderūt. Et paulò ante nostram aetatem morbus maximè pernicialis & cōtagiosus, elephantia symptomatum seuorum magnitudine propinquus, Europam prius peruasit ex orbe nouo inuectus, vt doctè probat Manardus, aetate nostra medicus longè diligentissimus: nunc etiam tenet Asiam & Aphricam.

Nostra deniq; memoria morbus, nescio quis sudatorius ex Britannia in Germaniae loca quaedam maritima peruasit, acutissimus, & corrupto cæli tactu epidemius magis quàm nuper dictus contagiosus. Vides naturam, moribus, forma corporis, colore,

magnitudine, morbis homines, vti animalia cætera, plurimum per cæli, regionumq; natura & victuum, variare, si quid maioribus, vera omnia scribere consuetis, creditur. An verò nunc Homero, Hippocrati, & aliis post eos plerisque testibus bonis, non credis Amazonas fuisse in Scythia, propterea quòd hodie forsitan videri desierint? An reges Europæ nullos fuisse falsò tibi affirmasse ob id videtur Hippocrates, quòd hodie sint quamplurimi? An malè a sinos Scythiæ, Ponto, Galliæ, ob frigus immensum negavit Aristoteles, aliâque non pauca locis aliis in quibus tamen hodie luxuriant? Neque taxandus Hippocrates, si
Lib. 4. de Silphium olim Syriae Armeniæ, Mediæ, morbis. Libyæ familiare, hodie Ionia & Peloponnesus, gignat cum suo tempore ob humoris Silphio cognati inopiam, nō gigneret? An marem hominem moveri in dextro latere vteri, circa diem quadagesimū falsò affirmavit Hippocrates, & post eū Aristoteles, quòd hodie mulieres non paucæ motum hunc multò tardius experiuntur, & quædam fœminas quàm mares moveri citius sentiunt, & quædam mares sinistro fœminas dextro vteri latere perpetuò ferunt? Quòd si semen ipsum & priusquam
ab

ab omnibus animalis partibus decidatur,
 & postquam vtero conceptum est, ac inde
 embryon, ipsumq; foetum animi moribus
 & corporis natura sic mutare solent, aër,
 venti, sol, victus ratio, an miramur adhuc
 hominum corpora non modò per mundi
 aetates, sed etiam per regiones propè sin-
 gulas immutata esse? Temporum siqui *Libr. de*
 dem mutationes crebrae, & inter se pluri- *aquis.*
 mum diuersae quibus locis contingunt,
 iisdem hominum formas, & mores, & na-
 turas plurimum diuersas reperiatis. Adhuc
 regio in qua multae mutationes fiunt, &
 aquarum magna est varietas, hominum na- *Ibidem.*
 turas plurimum immutat: adeò vt carnosì,
 malè articulati, humidi, laborum impatien-
 tes, & vt plurimum maligni, segnes, som-
 nolenti, stupidi, artibus tractandis inepti
 nascantur in terra pingui, molli, aquosa, sed
 aquis valde sublimibus & superficialis: ita
 vt aestate caleant, hyeme frigeant. Contra
 autem regio nuda, natura munita, aspera,
 à frigore hyberno pressa, à sole aestiuo ex-
 usta, duros, robustos, vegetos, benè articu-
 latis, hirsutos, laboris patietes, vigiles, per-
 tinaces, iracundos, feros magis, quàm man-
 suetos, acutos, solertes, artibus & rei belli-
 cae aptiores producit. Ex his abundè cuius

patere arbitror magnam partium corporis humani varietatem in magnitudine, numero, figura, & situ per varias regiones contingere ob illarum cælum, & solum, & victus rationem. Quo etiam fit, ut sphenoides postica parte semper foraminulentum esse cum Galeno contendam, licet magis & minus id recipiam. Quin & spondylorum colli apophyses transversæ omnes nobis semper sunt pertusæ. Galeno infima rarò pertusa est vîla. Sutura quoq; ad dentes caninos semper Galeno est observata, nobis rarò integra, imperfecta tamen propè in omnibus apparet: nunc scilicet in palato tantum, nunc inter ossa nasi & magnū cantum inchoata, frequentissimè etiam in foramen sub oculo deerans. Cartilagosum quoque os commissuræ acromij & clavis superdatum, cum Hippocrate & Galeno quotidie in multis observamus, & sepe cartilaginem inter utrunque os velut innatantem, qualis in altero sine clavis, in capite genæ infernæ, in fine cubiti vna, in tibiæ cavitare gemina cernitur. Sternon Galenus cum veteribus septem ossibus perpetuò constare observavit, quavis costarum numerus non semper idem ipsis apparuerit. Nobis autem ossium
sterni

sterni numerus maximè est varius, & frequentissimè parrior. Quàm rem sequitur thoracis & breuitas, & inde multa in partibus thoracis, & actionibus varietas. Ex hac enim thoracis longitudine ossa sterni septem sequente, & ex reliqua eiusdem capacitare factum arbitror, vt Demosthenes contenta voce vno spiritu complurès versus pronūciarit, & Hercules sine respiratione vnum stadium decurrerit, & Torquatus quidam Mediolanensis vno spiritu tres vini cōgios, hoc est pintas Parrhisien- ses nouem (nam congius sextarios Italicos, seu chiopinas sex continet) siccarit: & Milo ille Crotoniates, athleta fortissimus, viuum bouē per stadium vno spiritu pertulerit. Quæ alia multa huius magnæ respirationis testimonia afferri possunt. Sed hæc suffecerint, præcipuè cum videas nostris hominibus ob thoracis breuitatem, simul breuem esse admodum respirationem, etiam si thoracis angustia anhelosis molesta nō accesserit. Decima metaphreni spina Galeno, & prioribus eo medicis ἀπὸ πένθης semper est visa, nobis est recta sæpe vndecima, sæpius duodecima. Spondylorum hoc decimo inferiorum, & spinæ & apophyses transuersæ frequenter nobis,

Laurentius Val-
la lib. 2.
capit. de
cum, &
tum.

vt Galeno semper, sursum vergunt: alij
eas in suis regionibus deorsum inclinari
affirmant. Quid, quod azygos vena ca-
lumniatori (vt scribit) sæpe visa primùm
bipartita, idque etiam variè: & Nicolao
Massæ etiam in ortu ipso bifida & coniu-
gata: qualis nunquam mihi visa est, nec vi-
sam Parrhisiis audio, tamen illorum te-
stimonium facile recipio. Deberent hi
quoq; Galeno, & veteribus omnibus vera
& sensibus manifesta locutis, assentiri: nō
in omnia calumniari, etiam si in quibus-
dam corporibus sint quæ scripsit Galenus
contemplati. Magnam igitur esse in cor-
poribus per cælum, solum, & victum, va-
rietatem quæ antè testati sumus abundè
declarant: & cùm reliquis Galeni de of-
ficio natura placitis nostra corpora con-
sentiunt. Si quæ verò aliarum regionum
corpora dissentiant, certè comprobant
quod diximus immensum corporis par-
tes per varias regiones immutari. Idem
quoq; in partibus aliis de Galeno eulogiō
concipe: eum scilicet quæ & maiores, &
ipse vidit frequentissimè aut semper, scri-
psisse: nihil falsum aut mendacio affine
vnumquam docuisse, vt libri eius omnes lo-
cupletissimè testantur. Non sunt igitur
ignor

ignorantiae aut negligentiae taxandi maiores nostri in re anatomica, sed mutationis in nostris corporibus causa est agnoscenda, quae corporum naturam vitiauit.

Multò aequior Galenus, & humanior in praeceptores suos fuisse passim compro-

batur, & in Herophilum. Cum enim vasa

*Libro de
anatom.
uteri.*

quatuor utrinque duo, venam unam & arteriam unam: illam à caua, hanc ab aorta in uterum distributū docuisset, addit. Alia item quatuor vasa in quibusdam mulieribus se vidisse testatur Herophilus, quae à renalibus orta, uterum adeant. Quae (inquit) in nullis animalibus aliis quam in fimiis, & ea rarò inueni. Nec diffido tamen quin Herophilus saepe hoc in foeminis etiam inuenerit, qui cum in aliis omnibus, quae ad artem spectant, tum verò ad exquisitissimam anatomarum cognitionem peruenit, ac maiori ex parte non in brutis, ut plerique solent, sed in hominibus ipsis periculum fecit. Hæc Galenus, quem Herophili sectatorem certum est in hominibus anatomas exercuisse magis quam in brutis. Quod si multa anatomarum observatione inuenit aliquis pauca quædam aliter habere quam scribat Galenus, accessiones quasdam ad Galeni ana-

tomica adscribat, aut admoneat. Plus enim gratiae & glorię etiam solidę illa ipsi pietas apud posteros conciliabit, quàm impia linguę petulantia ore sacrilego effusa admirationis apud imperitos omnis ordinis homines sit præbitura. Nam qui ex medicis hæc impietatis studia magnificiunt, & res novas in lucem nuper editas colunt ac prædicant, hi rerum anatomicarum imperiti cum sint, & fortè reliquarum medicinę partium, facile abiecta hasta ad impiorum castra transfugerunt, ignari & quæ deferant & in quæ conuolent. Quibus omnibus mentē precor meliorem: & hortor, ut cognitam nostris laboribus Galeni veritatem anatomicā venerentur, ad Galeniq; fidem quamprimū redeant. Favete igitur animis, & linguis lectores optimi, & diligenter attendite, dum vobis Galenicam puritatem, quàm possum brevissimè, & clarissimè interpre-
tor.

*

IN

IN LIBROS HIP-
POCRATIS ET
GALENI ANATO-
MICOS IACOBI

SYLVII *Medicæ rei*

apud Parrhisijs Re-

gi interpre-

tis Isaga-

ges.

LIBER I.

PROOEMIUM.

EX materia & forma mun-
di naturis communibus, &
principiis constituuntur,
ignis, aër, aqua, terra, re-
rum omnium generanda-
rum, & corrumpendarum elementa qua-
tuor communia. Ex quibus proportionem
ad cuiusque actionem vel usum, idonea
mensuraq; iusta permixtis, humores qua-
tuor generantur, sanguis sincerus, pituita,
bilis tum flava tum atra, animalium san-
guinatorum velut elementa, sanguinem
mist

mistum componentia, & eius sanguinis interuentu sperma, duo generationis nostræ primordia. Ex hisque tandem partes confluunt simplices ac similes, tam sanguineæ quàm spermaticæ: quas hominis tanquam elementa medici statuunt, & colore illas rubro, has albo ferè fecerunt. Sunt verò ipsæ huiusmodi, ossa, cartilagines, ligamenta, membranæ, villi, carnes, glandulæ, pinguedo, medulla. Quibus nerui, venæ, arteriæ, muscoli interdum adduntur, compositæ quidem partes, sed minus quàm aliæ propè reliquæ: ob id simplicibus proximæ, & simplices dictæ Gal. cōmentario in librum de natura hominis. Libro autem de differ. morborum, prima & simplicia instrumenta vocantur.

Compositæ autem probantur libro primo Methodi, & libro de inæquali intemperie: vena quidem & arteria ex villis, & membranis, musculus verò ex vena, arteria, villis neruosis & ligamentosis, & carne simplici constare, libro de motu musculorum: vbi & tendo, musculorum quorundam finis, ex eisdem villis componitur. Quin & nerui ex meningibus, & sua propria substantia harum media componi apparent. Ungues quoque inter digitorum

torum partes minimas statuuntur, lib. de
 inæquali intemperie. Ex iisdem simplici-
 bus nostris partibus magnitudine, nume-
 ro, figura, situ variè coagmentatis compo-
 sitæ sunt, plurimum quidem organa hæc
 prima & maxima, caput, thorax, venter,
κῶλα seu artus, hoc est, femur totum, ma-
 nus tota: minus verò horum ipsorum par-
 tes maximæ, vt capitis, facies, collum, pars
 capillata: thoracis, cor, pulmo, thorax
 ipse: imi ventris, ventriculus, intestina, he-
 par, lien, & reliqua eius instrumenta: ma-
 nus totius, brachium, cubitus, manus ex-
 trema: fœmoris totius, crus, tibia, pes. Et
 his adhuc compositæ minus aliæ atq; aliæ,
 donec ad prædictas simplices ac similes
 multis communes sit diuidendo peruen-
 tum ac resoluendo: quibus etiam sangui-
 nem, saniem, pituitam, bilem flauam &
 atram, & stercus, pilos, vngues adnume-
 rat Aristoteles. Quin & Galeno spiri- *Libro 3.*
 tus, & humores quatuor partibus simila- *hist. cap.*
 ribus accensentur, vt partes solidæ: qui- *primo.*
 bus tribus febris inest, intemperies calida:
 partium similiarum proprius morbus.
 Cæterum cum simplex composito sit, &
 natura, & doctrina prius, de simplicibus
 ipsis partibus est antè agendū ordine do-
 cendi

cendi compositorio:quem hac in Physio-
logia præcipuum sequimur initio ab ossi-
bus sumpto. Nam de naturis & commu-
nibus rerum principiis, materia & forma,
libris physicorum abundè tractavit. Ari-
stoteles: de elementis, Hippocrates libro
de natura hominis: Galenus scriptis ali-
quot in eum librum commentariis, Ari-
stoteles passim: & nos quoque commen-
tario de elementis inscripto. De humo-
rum quoq; nostrorum natura Hippocra-
tes libro de his inscripto, & libro de natu-
ra hominis, & in aphorismis, & alibi pas-
sim: & Galenus tum suis in eos libros cõ-
mentariis, tum libro secundo facultatum
naturalium, de temperamentis, de febri-
bus, & aliis compluribus locis. Ex quibus
potest quisq; etiam mediocriter in re me-
dica institutus, quæ ad humorum quatuor
naturam pertinent repetere. De sanguine
misto ibidem leges, de semine autẽ ple-
nissimè docent tum Hippocrates libro de
genitura, tum Galenus libro de spermate.
Ne igitur quæ præceptores nostri, omniũ
nobis bonorũ authores, & rectius & ple-
nius scripserũt, hic otiosè repetam, ad hos
fontes purissimos, & vberrimos te remit-
to: ex quibus cum hauseris quantum cupi-
ditat

ditatem tuam satiaris, ne illos quaeso, impiorum huius tempestatis sycophatarum exemplo, conturbaueris, conspurcaueris: & conspueris: ut lectores alios ab his deterreas, solusq; in precio habearis: cum reuera quicquid dignum lectione habeas, id totū illis debeas. Quo crimine haud scio an quicquam flagitiosius, & nota insigni, & censoria dignius fieri, aut etiam cogitari queat. Quis enim, etiam stupidus, ferat fontem prius illimem, & vndis argenteis nitidum ab apro potum, mox pedibus & rostro eius conturbari, spuma inquinari, grunnitu infamari, deinde permei, atque concacari? Nōne mox fuste aprum abiget, ac si potest, uti dignus est, mulctabit? At magis animaduertendū facinus id fuerit, si ab homine rationis alicuius participet, mala scientia perpetretur. Vobis igitur lectores pijs & candidi, praeceptorum vestrorum causam certē verissimam, & æquissimam modis omnibus tutandam relinquo: ne pro suis seminibus bonis malum ab ingratis metant. Interim ad rem propositam aggredior, & ab ossibus hanc in Galeni anatomica Isagogen auspicor: quod hae sint reliquae hominis fabricae, velut pali quidam & fulcra, quibus cetera par

Gal. ini-
tio adm.
anat. ræ partes affiguntur, & sæpe affinguntur,
vt in osteologia Galeni abūdē scripsimus:
vsum verò substantiæ, magnitudinis, nu-
meri, figuræ, situs, connexionis ossium &
partium reliquarum tum simplicium tum
compositarū, ex libris Galeni de vfu par-
tium repetes: hīc enim statuimus ossium
nostrorum nomenclaturas breuiter
describere, & alia quædā haud

ita multa, in libris nuper

dictis vel omiſſa, vel

breuius per-

stricta.

DE OSSIBVS

CAP. I.

s s A sunt partes nostræ *Gal.li. de*
 omnium maximè terre- *ossibus.*
 stres, & ob id siccissimæ,
 durissimæ, frigidæ: & quia
 nervos non recipiunt, sen-
 sus tactori expertes, præterquam dētes, *Ibidē: &*
 quos etiam ossibus rectè Galenus accen- *lib. 2. de*
 tet. Ossium verò differentia ab apo- *vsu par-*
 phyisibus, epiphyisibus, cartilaginibus, cer- *tium.*
 uicibus, capitibus, soliditate, cauitatibus,
 harum quarundam superciliis, medulla,
 & aliis quibusdam ipsorum particulis,
 & à consistentia, magnitudine, numero,
 figura, situ, & accidentibus aliis sumptæ,
 tibi in sceletis compluribus & regionum
 variarum, pectandæ sunt, ac etiam tactu
 explorandæ potius, quàm legendæ fusius
 ac audiendæ: præsertim cum ossa ipsa, &
 ea ex quibus differentia huiusmodi su-
 mūtur, lectori adhuc sint incognita. Hic
 quoque sciens omitto, quæ ossa, vel ossiū
 partes nomen à rerum externarum figu-
 ra, vel aliunde sunt sortita, quòd ea sint
 omnia suis locis in Galeni osteologia

audienda, ut σφρυοειδής, γραφιοειδής, ψιφρυ-
γοειδής, συγυγδής, υοειδής, ξιφοειδής, ἀγκυροειδής
νογανοειδής, σναφοειδής, λυβοειδής, σπασμοειδής,
& alia nō pauca: dicam tamen paucis de
quibusdā baseos cranij (quod velut *λεγά-
ν*, id est, galea cerebrum vndique com-
munit) differentiis à figura sumptis, si
prius omnium corporis ossium nomina
recensuero.

cranij

7.

Frontis, vnum, ali-
quando geminum,
quando sutura recta
nālī principium at-
tingente, diuiditur.
Bregmatis, seu sincipi-
tis duo.

Temporalia duo.

Occipitis vnum.

Sphenoides vnū: cui
addi potest paruum
cristæ gallinaceæ æ-
mulū, foraminaeth-
moidea complexū.

Sex os frontis tan-
gentia, vtrinque tria,
maximū, minimum,
situ & magnitudine

med

Ossa } genæ
supernæ
14.

medium: quibus ad-
das duo nasi parua, &
contigua his, duo lon-
gissima dentes inciso-
res complexa, Gale-
no in omnibus scele-
tis, nobis in multis
obseruata. Maxima
omnium duo dentes
ceteros continentia:
minima duo in pala-
ti intimo secessu pro-
pe ipsius foramina.

Genæ
infernæ

Duo in mento vnita,
vtrunque sine altero
velut bicornia, dentes
infernos cōplexa o-
mnes, hoc est, in per-
fectis ferè sexdecim:
molares decem, cani-
nos duos: incisores
quatuor: quot etiam
genua superna com-
prehendere solet, in
viris præsertim; nam
mulieribus sunt pau-
ciores etiam Aristo-
teli, vt ætatis huius

Historia
animal. li
bro 2. c. 3.
et 4. et in
fine gene-
rat.

plerisq; genuinos de-
niq; quibusdam qua-
tuor, vtraque scilicet
gena binos circa an-
num vicesimum ali-
quando & octogesi-
mum nascentes mo-
laribus continuè.

ivndi. velut bicornis vtrin-
que, plura, pauciora, vt
mox audies.

rhacheos
totius 24.

Cervicis septem.
Metaphreni seu tho-
racis duodecim.
Lumborū quinque:
quibus subditū os sa-
crum tribus connatis
ossibus coagmenta-
tum, & coccyge, etiā
ossa tria, quatuor car-
tilaginosa, & connata
complexo.

Sterni tria, quatuor,
quinque, sex, septem,
plura.

Costæ

Ossa	Thoracis.	<p>Costæ viginti quatuor, rarius plures quàm pauciores.</p> <p>Claues duæ</p> <p>Omoplatæ duæ. > vtrîq; vna.</p>
		<p>Brachiorum duo.</p> <p>Cubitorum quatuor, duo scilicet cubiti, & totidem radij.</p>
	manus totius & vtriusq;.	<p>Carporū sexdecim.</p> <p>Metacarpiorū octo.</p> <p>Digitorum triginta.</p> <p>Sesamoidea intra digitos ad articulos triginta octo: quæ verò extra articulos incumbunt minora & obscuriora.</p>
	fœmoris totius & vtriusq;.	<p>Illium duo ossa, pubis duo, & ischij duo, complexa inuicem & connata in ischij cotype & lateribus.</p> <p>Crurum duo.</p> <p>Molæ duæ.</p> <p>Tibiarum quatuor, tibiæ duæ, & peronæ duæ.</p>

Astragali duo.
 Pternæ duæ.
 Scaphoïdea duo.
 Cyboïdea duo.
 Tarsi sex innominata
 Pedij decem.
 Digitorum viginti
 octo.

Sesamoïdea ad fluxus articulorum manus alterius nouemdecim, pedis totidem, ad tensiones verò articulorum manus ferè 14. præcipuè senibus: pes autem supernè his caret, sed grandia duo habet ad articulum astragali quidem cum scaphoïde vnū, pternæ verò cum ciboïde alterum. Sesamoïdea dicuntur, quia sesami semen oblongum, & planum figura referunt, articulos inanuū & pedum, quā flectuntur, firmant: ne in magna tensione euertantur & luxentur. Horum numerus, & vsus iste cōprobatuſ à nobis est in calumniæ duodecimę depulſione. *ὄσσις* os quia simile forma literæ *υ* seu *ψ*ilo, & *λ*, vnde & *ὀψιλοσις* quoq; & *λαμβόσις* vocatur Galeno: sitū *Libro de* est ad linguæ radicem super laryngē, *Humanat. ner* ius ossis velut basis antica parte ad securitatem gibba est, postica linguam spectante *corum.* caua,

caua, ad continendū : duo vtrinque; ceu cornua emittit, breuius & inferius, vnum esse vnico cōstans, in thyroidis apophysin præ longam inserto: alterum gracilius, rotundius, longius, ossiculis tribus, quatuor, colligatis inuicem, ad styloidis radicem ascendentibus conflatum. Quo loco quibusdam præsertim mulieribus ligamenta sunt tantum sine ossiculis.

Ossicula duo meatui auditorio hærentia, sed mobilia, & membranā tenuē, densam, ceu tympanon percutiētia, ad sonum & auditū facere putantur Nicolao Massæ Veneto. Nunc ad variam basis cranij figuram, vti eram pollicitus, transeo. In cranij interna basi cavitatum triplex differentia est, fossa, foramen, sinus. Fossa est velut val-

Fossa m

lis quædam ossibus ceu collibus annecta, *cranio*

& vndique conclusa. Fossæ autem vtrinque; *quid, &*

tres sunt: primæ duæ ad nares & oculos *quatuor*

in osse frontis inferno omnium minimæ, *plex.*

postremæ totidem in occipite, omnium

maximæ: duæ autem reliquæ, ad aures situ

& magnitudine sunt mediæ: vtilis cere-

bro his partibus auctiori capiendo. Qui-

dam verò tanquam colliculi his circum-

positi, sunt cranij ossa huc illuc intro ex-

tuberantia. Fossæ item in basi externa, sub

CC 4

auribus

auribus genam infernā excipientes, & in apophysi pterygoide utraque, & ad sexti nervorum paris foramē: sed minus insignes, quā quæ infra & supra palatum, & sub zygomate in temporibus, & in oculorum loculamēto. Quarū quis sit vsus tum intelliges primū, cū partes his fossis destinatas doceberis. Fossis quoq; addi possunt velut canales vasorum sanguinis, exculpti intus in ossē occipitis utrinq;, & in medio ossē bregmatis, & frontis, aut prope medium, insignes quidem illi ob vasorum amplitudinem: ac præter hos, quidā minores in aliis ossium propè omnium cranij partibus internis, ad vasorum sanguinis aliorum, sed minorum, viam liberiores: ut in venarum & arteriarum anatome audies.

Foramina in crania Foramina autem quæ foras exeunt in basi cranijs interna, hoc ordine nio, atq; ab antica parte cœpto apparent. Prima eorū ordo octo, plura: pauciora, minuta, ceu versu
et vsus. gemino ad nares pertinentia: pituitæ cerebri humidioris excernendæ, & trāsmittendis in olfactus quidem instrumentum vaporibus odoris, in ventres verò cerebri, aëri per nares inspirato, destinata. Quibus similia sunt, sed ferè minora & in orbē sita in sphenoide, inter apophyses clinoides

- 1
 - 2
- quæ

quæ pituitâ sani cerebri etiâ sola transco-
 lant in palatum præcipuè. Inter quæ, me-
 dium foramen sæpe est insigne, vt in eth-
 moïdibus illis primû venulâ iugularẽ in-
 ternam excipiens, & transmittens in cras-
 sam meningem. Post ethmoïdea forami-
 na, duo sunt rotunda in oculos transmittẽ-
 tia nervos apticos seu visorios, & venulam
 parui cãthi. Proxima his subiecta duo, scis-
 suræ longiori similia, sed initio subrotun-
 da: qua scilicet sui parte nervos oculi mo-
 tores in oculi musculos septem transmit-
 tunt, & neruulos quatuor posterioris paris
 tertij in vicinas oculo partes, & arteriâ ex
 cerebri basi in oculum, & crotaphitarum
 partem internam. Per scissuræ verò reli-
 quum, venâ in crassam meningem & ar-
 teriæ carotidis ramum insignem. Subdita
 his parua duo portioni paris quinti in
 crotaphitan debita: quæ desunt quâdo por-
 tio hæc per dictam scissuram cum neruu-
 lis quatuor paris tertij dictis, excidit. Pro-
 pinqua his oblonga duo, pari neruorum
 tertio reliquo, & quarto destinata. His
 propè cõtigua, sed exteriùs parua duo, in-
 terdum quatuor, vtrinq; scilicet bina, ve-
 nulam iugularem immittunt. His & fora-

3

4

5

6

7

8

C.C. s adiacet,

- adiacet, in quibusdam craniis vndiq; velut
 9 praeptus, saepe contiguus foramini am-
 plo sphenoidis, per quod praecipua caro-
 tis, ex obliquo ossis auditorij foramine
 elapsa, in cerebrum ascendit: non autem
 cerebri pituita in partes subiectas, per id
 excernitur, magno earum partium & vi-
 10 tae incommodo. Talis quoque hiatus saepe
 apparet in foramine sexti paris. Ultra
 hac, parte postica ossis auditorij, foramen
 est ambagiosum quidē sed in aurem per-
 uium, neruo auditorio destinatum, à quo
 foramine propè medio, parua duo exeūt:
 vnum anfractuofius, neruulo ab hoc pari
 quinto in crotaphitas, & masseteras emit-
 tendo, destinatum: alterum venulae iugu-
 lari in meatum auditorium immittendae.
 11 Post hac, amplum foramen per sextum
 neruorum, emittit, & immittit carotidem
 minorem, & internam iugularem prae-
 cipuam in canales in osse occipitis inscul-
 12 ptos ipsis sanguinis ductibus. Huic proxi-
 mum, sed obliquū ad rachitidis foramē se-
 13 ptimo neruorū pari debitū. Huic proxi-
 mū exile ad apophysin occipitis, reliquias
 cervicalis venae & arteriae cerebro immit-
 tit in vas commune, vbi verò id foramen
 nunc in sextum paris, nunc in sexti, nūc in
 medium

medium horum inteluallū exit: quas tres eius differentias in tribus craniis, quæ tum fortè mihi ad manum erant cum hæc scriberem, deprehendi. Aliud in futuræ lambdoïdis additamento, venulam iugularem in prædictos ductus sanguinis obiter emittens: & hæc omnia sunt gemina. Postremum est omnium maximum, rachitidis. *Alia in basi ex-* In basi verò externa sunt, præter iam dicta, *terna fo-* etiam alia foramina: in supercilio quæ oculum tangit sæpe vnum, sæpe duo, sæpe horum loco parua rima, & cavitās in altero tantum, vel utroq; via neruulo à tertio pari longinquo in superciliarum & frontis cutim, vt sentiat & moueatur. Sub oculo vnum mediocre, alteri neruulo eiusdem paris deducendo in partes faciei, musculos, gingiuas, dentes supernos: in magno catho magnum, tertio eiusdem paris neruulo, in narium tunicam deducendo. In palati initio vnum, medium ad incisores dentes, infernè simplex, supernè duplex, venulam & arteriolam emittit, & narium orisq; tunicam committit. In fine palati vtrinque vnum, neruum quarti paris demittit.

Propè hæc duo palati foramina maxima respirationi per nares seruiencia, & pituitæ in fauces vacuationi. *Palati fo-* Scissura longa sub *ramina.*

zygo

zygomatic in oculi cauitatem incidit, neruósque paris tertij longinqui in crotaphitan transmittit & vasa quædam. In hiatus latere antico, duo parua: vnum arteriolam à carotide præcipua, hæc cranion subeunte, in nares educit: alterum in sinum sphenoïdis fertur. Inter apophyfin mastoïde & graphioïde paruum, cæcum, paruum aliud pone mastoïde, ramulum iugularis externæ in vas cerebri commune emittit. Sinus ab ore angusto in amplitudinem latescunt: vt in mari & vlceribus, sic in ossibus. In osse frontis duo ad supercilia, ampli, humore mucoso pleni fortasse olfactui subseruiunt. In osse sphenoïdes duo ampli, osse tenuissimum secreti, pituitam ex choana per glandulæ & ossis hîc tenuissimi foramina acceptam, emittunt in palatum præcipuè & nares, aliàs aëre pleni, carotidis præcipuè diastolè & cerebri iuuare possunt. In apophysi mastoïde duo magni, sæpe plures sed parui, auditui subseruiunt. In gena superna duo vasti ad molares, quibus ceu medullam in alimentum suppeditant. Adde his paucas alias ossium differentias à figura sumptas. Omoplata quia triangula dicitur (cum verius sit trapezia, id est propemodum triangula, & quodammodo, quadrangula,

gula, quòd ad ceruicem duos habeat angulos sibi propinquos) costas habet duas, superiorem & inferiorem, & basin spondylos spectantem, omnia hæc minerua crassiore quàm mathematici æstimantes, & angulos hîc duos superiorem & inferiorem. Spinæ verò eius, & acromij, & colli, & glenes, & finæ partis ac gibbæ mentio plenior, libro de ossibus facta est. Apophyses præterea ossis innominati (quòd os pubis, & ischij, & ilium ceteris maius comprehendit, & ob id os ilium aliquando dicitur) acutæ spinarum modo, spinæ nobis vocantur: quanquam & coronæ vocari possint, inter quas cœu promontoria quædam, veluti sinus parui observantur. Quorum amborum, spinarum, inquam, & finuum historia, musculis, nervis, venis, arteriis in crura distribuendis non parum conducit: ob id eadem paucis hoc loco declaranda veniunt. In osse pubis spina vna prope summam ipsius cum altero congenere commissuram, cui maximū foramen subiectum, publi quoq; adscribitur: etiā si portione sui bona ab osse ischij ambiatur. In osse ilium spinæ duæ anticæ: vna inferior cotylæ incubat, altera costam finit ossis iliū superiorem, nam quodammodo id os est triang

triangulum. Rectam quoq; ilium ossis li-
 neam, ex qua oritur pars musculi trāsuersi,
 vocat Gal. in adm. anat. In osse ischij spina
 vna cotylæ subiecta, & sub hac spina tuber
 eiusdem ossis crassum admodū minus cras-
 sum tuber est, sed longius, à costa iliū sum-
 ma ad cotylen. Sinus verò tres sunt, amplis-
 simus, sed parū cauus inter spinam pubis,
 & spinam ilium infernam, in medio ad co-
 tylen elatior ob horū ossium commissu-
 ram. 2. Alter, inter spinas duas ossis ilium
 æquè profundus, sed longitudine multū
 varius in diuersis sceletis quem nos me-
 diocrem vocamus. 3. Tertius parte postica
 profundissimus inter spinam ischij, & ossis
 ilium cum sacro cōmissuram: quem coc-
 cyx non parum adauget, & verū sinum
 efficit. Qui verò sinus, admodum exiguus
 & inæqualis in osse ilium, quā id cum sa-
 cro committitur apparet, quia parui est
 momenti, nobis omittitur: sed qui inter
 ischij tuber & spinam, obturatori inter-
 no, qui inter idem iubet, & cotyles su-
 percilium, externo seruit. Canitas in osse
 ilium. ilium insignis intus & foris, musculis est
 Libr. 12. destinata, sed interna ventris capacitatem
 de vſu etiam auget. Quoniam autem articu-
 partium. latio est ossium compositio, propter mo-
 tum

tum voluntarium comparata, ipsis autem ossibus articulos constituentibus cartilago, vñtionis cuiusdam vsum præstat, ligamenta autem connexionis & firmitatis: nunc de cartilaginibus, post de ligamentis agendum est.

DE CARTILAGINIBVS.

Caput II.

CARTILAGO pars corporis *Lib. 7. v-*
est post os maximè terrea, ob *sus part.*
id siccissima, durissima, frigida,
sensus quoque tactorij, vti &
neruorum, expers, solida. Ossa quoque
omnia, & dentes genis adhuc clausi infan-
tibus, cartilago sunt, quæ tandem in ossa
duratur: vti cartilagines, quæ sterni ossa
intercedunt, & sæpe xiphoides, costarum
fines, coccygis extremum. Ob id rectè
etiam scripsit Aristoteles, cartilagines ex *lib. 1. his.*
eadem materia constare, ex qua ossa, sed *cap. 1.*
minùs sicca: ob id alterutrū fractum, non
coalescit. Differentiæ cartilaginum à *Differen*
substantiæ consistentia, magnitudine, nu- *tia carti*
mero, figura, situ, connexionem, actionem, *laginum*
vsu, propemodum eadem, quæ in ossibus *unde pe-*
sumendæ: visu & tactu quàm lectione ac *tende.*
auditu breuius, ac clariùs cognoscuntur.

Pauc

Paucastamen aliquas à situ, & connexio-
 ne, & usu earum sumptas differentias fu-
 sius explicare nunc statuimus. Cartilago
 vel ossibus connascitur, vel partem per se
 constituit. Quæ ossibus connascitur, nunc
 ossa inuicem connectit, nunc ossibus tan-
 tum appenditur. Quæ ossa ipsa inui-
 cem coniungit, vel per se coniungit, vt in
 ossibus sterni, pubis, ossis sacro, & spondy-
 lis, & hyoide, & epiphyseis nondum ita
 inueteratis: vel communium articuli liga-
 mentorum interuentu: vt in costis septem
 veris cum sterno, in finibus omnium ossium
 diarthrosi aut synarthrosi iunctorum, vbi
 est ossium articulis superlita ad motuum
 varietatem, securitatem, diuturnitatem,
 & quæ articulis quibusdam velut innatat.
 Quæ ossibus appensa, aduersus foris oc-
 cursantes iniurias, quassantes, aut contun-
 dentes, tum ossa ipsa, tum seipsa, tum sibi
 subditas partes cummunit, & impetus ex-
 ternos, molliter cedendo, eludit: vt quæ
 costas septem veras perficit, vt multò ma-
 gis quæ costis quinque infernis accreuit, &
 quæ imo sterno *ἐξ ὧν ἡ στήθος* dicta, quod ferè
 gladij modo est acuminata, interdum ta-
 men latescens, nonnunquam bifida: & quæ
 in imo naso vtrinque, & in medio multi-
 plex,

plex, & aures ipsæ, & coccygis pars multa,
 & spondylorum spine, & apophyses trans-
 uersæ, & hyoidis latera præcipuè in mulie-
 ribus, & quæ omoplatae basi, & coracoidi,
 & acromio, & aliis partibus nudis acruit.
 Cartilagines autem in imo naso, ad hunc
 habent modum: maxima, & crassima, &
 duplata in medio ad vsq; ossa ethmoidea,
 huius imo alia, summo autem, quâ nasi
 ossa tangit, aliæ duæ tenues alarum æmu-
 læ, quarum imam partem superuectæ in-
 signes duæ dextra & sinistra, in multis an-
 te sectionem perspicuæ, vnguium magni-
 tudine, subcrassæ, quibus cutis adnata, sed
 magis harum extremo subnata, cartilagi-
 nosum imum nasum vtrinque & antè con-
 stituit. Quinetiam homo animalium so- *Lib. 13. v.*
 lus os habet paruum, cartilaginosum, col- *par.*
 ligans clauem cum omoplatae spina, liga-
 mentis quibusdam fortibus, præter cōmu-
 nia illa & membranosa, vt securior esset
 hæc articulatio. Cartilaginosum verò est,
 quia eminet, & primum occurrit causis
 externis, frangentibus: quarum impetus
 cedendo frustratur. Id quoque os Hippo- *Lib. de ar*
 crates & Galenus, simiæ negant: ne putes *ticulis, et*
 cartilaginem eam esse, quæ hominibus cōmēt. *in*
 multis ac simis inter acromion & clauis eū *primo.*

DD finem

Lib. 13.
r.p.

finem intercedit, ut in aliis quibusdam ossium iuncturis, de quibus paulò post. Articulus namque id os foris incumbit: ut sesamoidea ossa internis manus & pedis digitorum articulis omnibus, & externis manus quibusdam. Adde, quod non soli fines ossium diarthrosi, aut synarthrosi iunctorum, cartilagine laxi ad motus liberiores in crustantur: sed etiam harmoniarum pars plurima, quæ scilicet motus edunt obscuros: ut in ossibus carpi & tribus innominatis tarfi, quæ tum secum iunguntur, tum vicinis ossibus. Quæ verò motu omnino carent harmoniæ, vix cartilagine recipiunt, uti nec futuræ, nec gomphoses, nec symphyse: præterquam in prima atque, in qua hæc quatuor, harmoniæ, inquam, futuræ, gomphoses, symphyse aliquandiu cartilaginose perseverant, uti & ipsæ epiphyse, & epiphyseon cum ossibus connexio, atque adeò ossa ipsa etiam tota. Sunt igitur cartilagine hac, veluti tectorio quodam in crustata in articulis omnibus ossa duo, unum cavum, alterum gibbum: idque in his omnibus magis & minus: ut in articulo genæ infernæ cum osse temporali, spondylorum apophysibus declivibus cum acclivibus, costarum cum spond

spondylis & horum transuersis apophy-
sibus, clauis cum acromio & sterno, brachij
cum omoplate & cubito & radio, & ho-
rum cum carpi ossium ordine priore, hu-
ius cum posteriore, huius cum metacar-
pij ossibus quatuor & primo pollicis, ho-
rum cum phalangibus ossium vicinis vsq;
ad postremas: quibus caro & vnguis pro
cartilaginis munimento est, vti acromio
& carocoidi & olecrano & trāsuersis spon-
dylorum apophyfis, & aliis quibusdam
extantibus ossibus, ligamenta aut multa
aut valida pro cartilagine ad munimen-
tum videntur inesse. Similiter res ha-
bet in fœmoris totius, vt manus totius
partibus. In quibusdam tamen diarthro-
sibus & synarthrosibus, etiam post coctio-
nem vel putredinem, non facile apparent
cartilagine ob tenuitatem, densitatemque
parti connatae, & inseparabiliter cohæ-
rentes: vt in ossis temporalis cauo condy-
lum genæ inferioris excipiente, in fine
inferno brachij, superno radij, & cubiti,
& aliis non paucis. Accessit articulis qui-
busdam media, & velut inter fines ossiū car-
tilaginosos innatans cartilago: vt in com-
missura tum genæ infernæ cum tempo-
rali ossē, tum clauis cum sterno omnium,

& cum acromio multorum, tum cubiti
 ossis cum carpo, tum cruris condylis cum
 tibiæ glenis: ut eas cruris cōdylos exceptu-
 ras augeret. In aliis, ut attritus esset mol-
 lior, in gena verò etiam ad motuum varie-
 tatem seruire cartilago hæc possit. De qua
 plenius calumniarum depulsionibus dixi-
 mus. Huc quoque pertinet cartilago, quæ
 synchondrosin constituit & ligamentum
 cartilaginosum in spondylis, in pube, in
 media ischij cotyle, & cruris capite, & in
 medio genuum articulo: sed quæ spondy-
 los committit cartilago in lumborū parte
 inferna, est amplissima ad flexionis & ex-
 tēnsionis magnitudinem. Quin & parte in-
 ferna vltimi lumborum spondyli in mu-
 lieribus paruis præsertim, magna est car-
 tilago ligamentosa: ut os sacrum foras lon-
 gius excurrens, locum det ampliorem fœ-
 tui. In iisdem recens fœtis aut parturien-
 tibus, cartilago pubis ossa cōnectens, mol-
 lior est ac laxior: ut vi parua secando, facile
 separetur. Cartilago autem per se partem
 constituit in vtriusque ciliij tarso, in quo
 sunt palpebræ, & in epiglottide, in larynge
 toto, in totius asperæ arteriæ bronchiis o-
 mnibus, in cordis basi media: vnde arte-
 ria magna & vena arteriosa emergit.

Quæ

Quæquidem cartilago in minoribus animalibus est mollior, in grandioribus durior, in maximis autem, ut elephantis, vel os planè est, vel ossea cartilago. Sic namq; ob naturæ cognitionem cartilago, ætatis aut temperamenti siccioris occasione, in os degenerat: unde xiphoides Galeno nunc os, nunc cartilago, uti reuera habet: & acromion Hippocrati os, Galeno cartilago dicitur. Quæ cartilaginibus per se partem facientibus accenseri potest, ut quæ articulis quibusdam media velut innatare paulò antè dicta est, & quæ imo coccygi, & quæ imo naso gemina, insignior utrinque appenditur, & ipsa auricula. Quod autem cartilagine & secum, & cum ossibus, ossium modo, etiam diarthrosi articulantur, ostendunt quæ in imo sunt naso, quæ in coccyge imo, quæ in larynge tres sunt, quæ in fine costarum septem verarum.

Quin ossa ipsa cartilaginum interuentu *Vsus car* articulari antè probauimus. Ex his, carti- *tilaginũ* laginum vsus duplex præcipuus apparet: *duplex.* vnus, ut partes quasdam læues ac politas, ad motuum promptitudinem efficiant, in articulis scilicet: alter, ut violentiæ foris occurrentium mediocriter cedant. *Lib. II.*

Cartilaginis enim substantia maxime *vs. par.*

idonea ad regendum, & defendendū partes subiectas. Non enim potest comminui & frangi, vt dura, & friabilia: neq; incidi, & cōtundi, vt mollia & carnosā. Vfus alios cum ossibus communes, vt sustinendi, fingendi partis appositus, ex ipsarum natura & forma cogitādos relinquimus. De cartilaginibus asperē arteriā ad extimos vsq; lobos, & membranā pulmones vestientem, suam retinentibus naturā, Galenum audire satius est, quā ex eo excerpta huc parum feliciter adscribere.

DE LIGAMENTIS.

Caput III.

LIGAMENTVM pars est corporis nostri, simplex, post os & cartilaginē maximē terrestri: & ob id sicca, dura, frigida, quia etiā Lib. I. & est exanguis. Hęc pars neruo est similis 6. et alijs quoniam alba est ac solida, sed neruus nō vs. part. est, quia penitus ex se insensilis est, nec Ortus li- mouere quicquā potest: & neruo est multigamenti. tō durior, nec à cerebro, nec à rachitide nascitur, sed ab osse, vel cartilagine, vel osse cartilaginoso, vel membrana: & in os, aut

aut cartilaginem, aut musciculum, aut partem aliam inseritur. Est verò id ligamentum speciatim & propriè dictum, & cuius naturā hīc explicare statuimus. Interdum *Ligamentum generatim* nanq; generatim & abusiue ligamentum *generatim sumptū.* medicis latius patet, vt etiam quicquid in corpore alterum alteri colligat, ligamentum dicatur: sic cutis reliquarum corporis partium est ligamentū, & per se, & membrarum, neruulorum, venularum, alibi etiam arteriolarum interuentu. Per quæ eadem cutis subiecto adipi, membranae carnosæ, musculis, & aliis propè omnibus internis partibus connectitur. Ceteræ etiam corporis partes, sibi inuicem colligatae sustentur. Peritonæos quoq; tunica diaphragmati, hepati, lieni, ventriculo, intestinis, renibus, vesicæ, vtero, venæ tum portæ, tum cauæ inferiori, arteriæ inferiori, epiploo, mesaræo cum lumbis ligamentum est: & subcostalis tunica pulmōni, cordi, pericardio, œsophago, venæ cauæ superiori, aortæ arteriæ cum thoracis spondylis. Et meninges cerebro, cerebriq; partibus cum cranio, & pericranio vinculum sunt. Sic partes faciei, colliq; omnes, tum sibi, tum capiti ac thoraci copulātur. Sic partes propè omnes cerebro, & rachi-

tidi, per nervos, cordi per arterias, hepati per venas colligantur: & rursus cor omnibus thoracis partibus per tunicas thoracem medium diidentes, à subcostali exortas, & pulmoni per arteriam venosam, & venam arteriosam. Et faucibus copulatur pulmo quidem per asperam arteriam, ventriculus autem per oesophagum. Hepar quoque committitur per venam, portam quidem folliculo fells, lieni, ventriculo, intestinis, mesaræo, epiploo, pancreis: per umbilicani autem, & peritonæi portionem umbilico: & in quibusdam hominibus per membranosa quædam vincula, tunice suæ & peritonæo communia, cum ipso hypochondrij dextri peritonæo, uti & quorundam lien cum sinistro tum peritonæo, tum rene: & pulmonum tunica interdum cum subcostali, membranosis compluribus vinculis naturaliter coheret. Vesica autem omnibus cum umbilico, per vrachum, & arterias umbilicas geminas alligatur: & ut semel finiam, partes corporis omnes sibi continuæ colligantur, vel aliarum interveniunt: ut sit verum, omnia ossibus & periostis per se, aut per aliud, coherere. Id quoque ligamentorum genus, nervorum quos recipit beneficio, sensus tactorij pro-

pè to

pē totum est particeps: cū alterum ossi-
 sum scilicet, aut cartilagosum nervis ac
 sensu, vt dixi, careat. De quo hæc sufficiāt.
 Ad propriè dictum ligamentū redeamus,
 quod articulos colligat, & tēdones induit,
 construit, munit. Ex ligamentis propriè *Ligamē-*
 speciatiq; dictis, quāplurima ab osse *tum pro-*
 in os inferuntur, pauciora à cartilagine in *priè di-*
 cartilagine, non pauca ab osse, vel carti- *ctum.*
 lagine, vel membrana, in muscutorū capi-
 ta transeunt. Quæ ab osse in os inferūtur,
 firmant partim articulos, partim ossa ipsa
 extra articulos, partim tēdones ipsos præ-
 fertim longos. Quæ articulos firmāt, quæ-
 dam sunt tenuia, & membranosa, vndique
 articulum cingentia, omniū articulorū
 cōmunia: & ea crassiora, tenuiora, robu-
 stiora, imbecilliora, pro partis mouendæ
 magnitudine, paruitate, & partis motuum
 robore, imbecillitate: quæ cum exploras,
 sint æquè tensa, vel æquè laxa. Nam laxi-
 tas crassitiem, tensio tenuitatem auget, &
 mentitur. Alia sunt articulorum quorun-
 dam principalium, vel motus robustissimos
 obeuntium ferè propria, & ea communi-
 bus multò crassiora, robustiora, & parte
 sui maxima rotunda, hisq; articulorū par-
 tibus vel indita, vel superdata: quibus ex

DD 5 mot

motuum violentia, maius impendebat lux-
 ationis, vel affectus alterius periculum.
 Cōmunia, circumstans articulos, genæ in-
 fernæ cum ossē temporali, spondylorum
 in suis corporibus, apophytibus obliquis
 accliuibus, & decliuibus, costarum cum
 spondylis, & horū apophytibus transuer-
 sis, & cum sterno, omoplatae cum clavi, &
 brachio, brachij cum cubito & radio, ra-
 dij cum cubito supernè, & infernè, radij
 & cubiti cum carpo, carpi ossium inter se,
 & cū pollice & metacarpio, & huius cum
 prima digitorum phalāge, & primæ cum
 secunda, & secundæ cum tertia: ut in qua-
 tuor digitis, sic in pollice, & ut in manus
 totius partibus, sic in femoris totius arti-
 culis omnibus: si magnorū articulorum,
 aut motus vehementes edentium crassio-
 ra, & valentiora intellexeris, & cōtrario-
 rum tenuiora & imbecilliora. Valentiora
 enim, quæ occipitis corona primi spōdyli
 glenis iungunt. Adhæc ligamentum vali-
 dum anticas omnium spondylorū partes
 adeò exactè colligat, ut plerisq; medico-
 rum ea parte coalescere spondyli videan-
 tur. Desinit autem ligamentum hoc, par-
 te quidem postica, in tunicā crassissimam
 meningas duas rachitidis ambientem, an-
 tica

nica verò, paululum utrinque progressa, in-
 feritur in cartilaginem spondylos iungē-
 tem. Spondyli enim omnes, præter pri- Libro 13
 mum & secundum, sibi intersita cartilagi- vs. part.
 ne iunguntur, & membrana, omni villo-
 rum, sed præcipue rectorum genere præ-
 dita, à secundo spondylo ad usque inum os
 sacrum, obiter spondylorum medio infi-
 nuata. Crassa quoque & densa, & dura, & va-
 lida, tamen membranosa, quæ articulos
 brachij, cubiti, manus, cruris, tibiæ, pedis
 omnes ambiunt: & manui internæ, & in-
 ferno pedi crassiora, densiora, duriora, va-
 lidiora quam parti oppositæ ad actionis
 robur addita sunt. Robore enim magno
 hi omnes articuli eguerunt: quapropter
 ligamenta etiam præternæ cum astragalo &
 vicinis ossibus aliis, dura & cartilagino-
 sa, & partim lata, partim rotunda scribit
 Galenus: & tam valida, ut horum quædam Libro 3.
 sint *νευροχορδοειδῆ*: qualia intus in cotyle & vs. part.
 genu intersunt. Valida etiam os sacrum, &
 ilium, & ossa pubis extrinsecus colligant.
 Ab osse item sacro, & vicina ossis ilium
 parte, ligamentum fortè in spinam ischij, Communi-
 & tuber. Hæc autem communia articulo- nium li-
 rum ligamenta ex epiphyseos cum osse gameto-
 committura, non solum ex superciliis, & rui origo.
cond

condylorum radicibus nasci videntur in quibus epiphysis est. Quò fit, vt quæ crus cum cotyle ambiunt, ex cruris epiphyseos symphyfi enata, quadatenus deorsum ferantur, & collum cruris propè totum ambiant, priusquam ad cotyles supercilia referantur. Propria sunt & crassa, & ferè neruorum modo rotunda: vnum quod secūdi spōdyli dentem medio coronarum occipitis interuallo colligat: alterū illi transuersum, à dextra parte primi spondyli ad lœuam, quod primo spondylo dentē colligat, & contra dentis duritiem rhachitida munit: ipsum quoq; articulū brachij cum omoplata, præter tenuia illa & membranosa articulorum ambitui cōmunia, confirmant quatuor: vnum latius à fine acromij in finem coracoïdis, alterū angustius, & breuius, à radice acromij in radicē coracoïdis: duo reliqua, quoniam muscolum brachij bicipitem bona parte constituunt, in lagamenta muscutorū differantur. Cubiti apophysin styloide cum carpi osse octauum sustinente ligamentū simile confirmat, id os carpi cartilaginofum colligat ossi carpi ligamentum rotundum, de quo postea. Ligamentū etiam à cotyles fundo propè toto, præsertim quā pubis foramen

spect

spectat rotundum & validum, adipe inter-
 spersum, tam latū vt pubis foramē etiam
 attingat, paulatim contractius & rotundius
 in medium cruris caput inseritur: durum
 adeo, vt *νευροχονδρῶδες* dici queat. Ligamē-
 tum quoq; alterum est hoc firmans præ-
 ualidum, in labro cotyles interno trans-
 uersum à spina ilium superna, in summū
 os pubis ligamentū validum. Tibiæ cum *Libro 3.*
 crure diarthrosis parte externa ligamen- *vs. part.*
 tum habet robustū, & finem musculi lati
 seu membranosi: interna autem tantū
 lata, & tenuia omni articulo communia.
 Antica molam sed tendonibus firmatam:
 postica denique communia. Ad hæc tibia *Libro de*
 cruri alligatur ligamentis tribus, præter *ossibus,*
 membranosa illa & communia, validis & *& 2. ad-*
 rotundis: in genu nanq; interno ligamen- *minist.*
 tum paruum, rotundum, ex canali inter
 cōdylos medio prodiens, in adipem genu
 anteriorem definit. Alterum cartilagino-
 sum ex reliqua canalis asperitate, in tibiæ
 eminentem mediam apophysin simile il-
 li, quod à media cotyle nasci nuper dice-
 bamus. Alia sunt ligamenta cartilaginea
 vtriq; tibiæ, cavitati vndiq; circūdata: quæ
 inuicem coeuntia qua parte cavitatis tibiæ
 committuntur, validius & cartilagineum
 illud

illud ligamentum producant in canalem medium, quod inter duos cruris condylos inferitur, totumq; articulum in duas partes diuidit. Sub planta cuti cū adipe ablata, ligamentum latum & validum ab ima pterna, ramosè ossa in omnia primæ phalangis sesamoidea inferitur, ad maximam pedis totius firmitatem. Ligamentum validum latum à basi externa epiphyseos pternæ ad cyboides, & ossis in pedio minimi & proximi principium: alterum illi subditum, sed exiguum à pternæ fine obliquum in partē cyboidis, & ossa innominata. Ad ligamenta hæc articulorum propria referri possunt, tum illud quod acromion committit, cartilagine vel ossē cartilaginoso auctum, & firmatū: & quæ cartilagine mobiles articulos quosdam intercedunt (de quibus antè) & tendones musculorum cruris anteriorum epigonatidem complexi, & ipsam tibiæ affirmantes, & qui pedem extendunt duo plantæ subdiri, ad scaphoides & cyboides cartilagine sibi implexa firmati: & qui alios articulos ambiunt, aut parte aliqua confirmant: & quæ ligamenta ossibus sesamoidibus augentur, & robustiora fiunt, ut capite primo docuimus. Ligamenta quoq; *réuvses*,

id est

id est tēdones dicta, scolicoīdes dorso glou-
 tiorū alligant, lib. 8. vsus partium: quorum
 meminit Gal. lib. de sanitate tuenda. *Ligamē-*
 gamenta speciatim appellata ex osse in os *ta specia-*
 prodeuntia, ipsaq; ambo ossa sine articu- *tim de-*
 lo firmantia, sunt partim tenuia, partim *cta.*
 crassa. Tenuia radium cubito & peronen-
 tibiae quā interhiant hac ossa, ubiq; colli-
 gant, & similia his os pubis, & partē ischij
 in foramine iungūt. Talia quoq; spondy-
 lorū spinas colligant, à supernae spine me-
 dio quodam canaliculo subiacente exor-
 ta, & in suppositae spinæ velut lineā quan-
 dam à medio ipsius dorso extantē inserta,
 eas continuant tanquam vnum os essent.
 Musculos quoq; dextros à finistis, aut an-
 ticos à posticis, partesq; alias quasdam ea-
 dem discriminant. Crassum autē est liga-
 mentum, & neruosum, & latum, & durum
 mediocriter, & fortē super cartilaginē in
 fine spinarum plurimarū: per quod etiam
 omnes spondylorum spinæ velut vnū cor-
 pus efficiuntur cum opus est, cooperante
 in id membranoso inter spinas ipsas me-
 dias ligamento nuper dicto. Valentia etiā
 & æquē propemodū crassa duo, à coccyge
 vnum in ischij tuber, alterum in eiusdem
 spinam inserta. Nec imbecillum quod in-
 terna

terna cotyles labra (vt dixi) continuat, & quod clauēs subſterni vertice ſimul cōfirmat. Ligamenta hyoidis lateribus cum vicinis eiufdem partibus non ſolū membranofa, ſed etiam cartilaginofa & rotunda, & cum vtraq; apophyſi ſtyloide produxit natura, & cū apophyſibus ſupernis duabus cartilaginis thyroidis. Ligamentū eſt rotundum, reuellens os carpi octauum cartilaginofum, ne a tendone carpum flex-
Lib. I. vſ. ſtente in id os inſerto euertatur. Ligamē-
part. & ta propriè dicta, quæ ab offe in os ſine ar-
lib. part. ticulo tranſeunt, & tendones firmāt ac mu-
admini. niunt, & tutò tranſmittunt, præcipuè in imo cubito, & ima tibia, & digitorum tam manus quàm pedis parte ſima primæ, & ſecundæ phalangis. In cubito enim maximum illud & robuſtiſſimū, quod ab offe carpi pollicem ſpectante, tranſuerſum ad os carpi minimū digitum ſpectans fertur, annulo cuidā ſimile, ſub quo omnes tendones digitos, & pollicem flexuri tutò deſcendunt. Talia ſed tenuiora, minora, imbecilliora, tamen etiam tranſuerſa, in cubito externo ſeptē, digitos carpumq; extendentibus, & in obliqua mouentibus tendonibus deſtinata: vnum tendonibus quatuor digitos totidem extendentibus, &
idem

idem cubiti & radij finem connectit: vnū *Lib. 10.*
in fine cubiti ossis commune tendonibus *administ.*
duobus digitos paruos duos abducentibus.

Alia duo affixa radio, quorum vnum tendones indicem & mediū abducentes continet: alterum est tendonis pollicem, indici adducentis, aliud in apophysi cubiti, tendonem carpi extensorem transmittit inferendum imo ossi metacarpij: vnum alterum carpum extendenti tendoni, aliud validum ad pollicem, per sinum in imo radio exculptum, tendones duos trāsmittit: vnum in os carpi prælocatum pollici, alterum in primum os pollicis. Qui verò musculus toti radio affixus descendit, tendone & ligamento transuerso caret: sed desinit cum radio in membranæ naturā, prope ipsam radij cum carpo commissuram. Carpum verò flectentes tendones, ligamentum transuersum non habent in carpo simile prædictis, sed amplum & validū tegit tendonem carpi supernè flexorem, primi in metacarpio ossis principio inferendum, non in os carpi primum, vt apparet. Talia pedis tendones muniunt & amplectuntur: digitos extendentes vnum, pedem totum flectentem vnum, tibiae imæ adnatum ante digitum flexores magnos: duo

E E

tibia

tibiam pternæ intus etiam colligantia: vti
 vnum peronam tibiæ, alterum eandē pter
 næ colligat & subiectos ei parti tendones.
 Ligamenta vnguium ab ossē digitorū vl-
 timo nata, his addi possunt. His amplio-
 ra sunt intus, in secūda pollicis phalange,
 & prima & secunda quatuor digitorū tam
 manus, quā pedis: sub quibus flectentes
 ipsas phalanges tutò feruntur tendones: &
 per quæ etiam phalanges ipsas flectunt,
 adiuuante non parum hanc flexionem li-
 gamento paruo & tenui, sed firmissimo, à
 fine phalangum in partem tendonū pro-
 pinquam inserto. Hoc ligamentorum ge-
 nus, quod tendones digitis alligat, mem-
 branam vocare potes duram, vel ligamen-
 tum membranofum, vel tendonum liga-
 mentum, velamen, tunicam. Hactenus li-
 gamenta propriè vocata ex ossē in os pro-
 deuntia recensuimus: nunc his similia vsu,
 à cartilagine ossis vicaria in cartilaginem
 dicenda. Hæc autem sunt tenuia & mem-
 branosa, in finibus costarum notharum,
 atque etiam verarum, quandiu scilicet os
 sium sterni commissuræ per ætatem tene-
 ram sunt cartilaginosa. Talia in imo fi-
 ne coccygis, quandiu etiam eius ossicula
 cartilagines adhuc sunt. Huc referri pos-
 sunt

Lib. I. ad-
 ministr.

Lib. I. ad-
 ministr.

Ligamē-
 tum pro-
 priè dictū
 à cartila-
 gine in
 cartilagi-
 nem.

sunt propè omnia articulorum commu-
 nia, & etiam propria: quādiu animal mol-
 le adhuc est ac tenerum: quippe cui epi-
 phyfes ossium, extrema ad articulum for-
 mantes, sunt adhuc omnes cartilaginosa.
 Talia cartilagines particularum hyoïdis
 diu continuant, & cartilagines duas in a-
 rytenoïde inuicem connectunt, & cum in-
 nominata, & hanc cum thyroïde. Talia
 denique bronchia asperæ arteriæ omnia
 colligant dupliciter: quadam scilicet sin-
 gulorum fines committunt, & circulum
 absoluunt, alia ipsorum latera, idque non
 solum in ipso arteriæ asperæ trunco, sed
 ramis quoque omnibus per pulmonum
 carnem numerosissimè distributis: quibus
 tum cartilaginibus, tum ligamentis omni-
 bus, tunica intus subtenfa est. & altera fo-
 ris superiecta, sed hæc tantum ad vsq; pul-
 monis corpus exporrecta Membranarum
 quoque cordis epiphyfes, & pericardios, &
 arteriarum tunica, corporis substantia li-
 gamento est similis: ob id vt ligamentum,
 sic ipsa omnia ossi cartilaginoso, aut carti-
 lagini in cordis capite, seu basi constitutæ
 alligauit natura, ossi quidem cartilagino-
 so in magnis animalibus, in admodum
 paruis verò *νευροχονδρώδες τιμι σώματι,*

*Ligamen-
ta ab osse
in cartila-
ginem.*

Ligamenta etiam ab osse nata, in cartilaginem inferuntur, vt cartilaginosa duo & crassa in genu: vnum, à condyli interni radice interna in cartilaginem genu mobilem externo condylo destinata, & in tibiæ apophysin subditam. Alterum illi subditum multò crassius, etiam obliquum in mediam & cauatam tibiæ apophysin. Ligamēta propriè nuncupata vel ab osse, vel cartilagine, vel membrana, procedunt in musculorum omnium capita cum neruo, ad musculi & tendonis villorum nervosorum robur, ipsa quoque in villos diuisa: horum pars plurima, ab ossibus ipsis musculorum principio propinquis: quorum enumeratio & longa esset, & obscura lectori myotomen adhuc ignoranti: pauciora sunt à cartilagine vt duodecim laryngis propria. Quidam quoque thoraci, & rhachitæ, à cartilagine costarum & spinarum ligamenta habent, à membrana non pauci: vt, qui oculos mouent septem, qui digitos adducunt lumbrici quatuor, & diaphragma à subcostali mediana. Nā quæ ab eodem duo in lumborum spondylos extenduntur ligamenta, alterius sunt naturæ, & id firman, quia nō caput, aut prope ipsum immittuntur. Duo autem maximè infi

mè insignia, in caput musculi in brachio
 cubitum flectentis, quem ob id bicipitem
 appellamus, quorum superius & rotun-
 dius à supercilio omoplatae per scissuram
 super brachij caput descendit: alterum in-
 ferius & carnosius, à coracoide proficisci-
 tur. Mediae quodammodo naturae ligamē-
 ta, inter illa tum generatim, tum specia-
 rim appellata, quaedam sunt partim ex os-
 sibus nata, aut cartilaginibus: (tamen non
 in os, vel cartilaginem, vel tendonem, vel
 musculum procedūt,) partim aliunde na-
 ta. Ab ossibus pubis ligamenta nascuntur
 gemina, sed caua, & receptis insignibus
 nervis sentientia, vel nervi caui & cauer-
 nosi dicenda maximam penis partem con-
 stituentia, & quibus spiritu repletis penis
 riget. Spincter sedis ligamētum habet va-
 lidum à tubere ischij. Ab ossibus quoq; pu-
 bis ligamentum insigne per sinum ossis
 ilium ascendit, & communibus vteri liga-
 mentis à peritonæo natis intextum, vteri
 cornua validè confirmat. Ligamenta quo- 14. vs.
 que valida, intra cordis ventres inserta, par part.
 tim ex membranis venæ cauae, & arteriae li. 5. vsus
 venosae nata, partim ipsius cordis diaphra- part.
 gmati iniecta: quibus harum membrana-
 rum & cordis motus adiuuatur. Ligamen-

tum quoque moderatum linguæ & peni
 subnexum est, in quem verò vsum libri de
 vsum partium abundè docent. Ligamentum
 cum umbilico, hepatis quidem vena umbi-
 lica occæcata, vesicæ verò tum vrachus, tū
 arteriæ umbilicæ geminæ, horum vnum-
 quodque peritonæo confirmatum: à quo
 etiā multis hominibus membranosa sunt
 ligamenta hepatis & lienis: vt à subcostali
 pulmonibus, à meningibus inter se, & à
 tenui in cerebri meandros, à crassâ in cra-
 nij loca non pauca, sed præcipuè in sutu-
 ras, & pericranion tunicam: quæ etiā ocu-
 lo est ligamentum firmissimum. Alium
 ligamenta docēdi ordinem, Galeno in ad-
 ministrationibus anatomicis obseruatum
 sequi potes, vt partium ligamenta simul
 omnia describas: vt, brachij, cubiti, manus,
 cruris, tibiæ, pedis, spondylorum, & partiū
 reliquarum: id quod hic etiam locis ali-
 quot obseruauimus. Ex his ligamētis pro-
 priè dictis, quæ quidem ab ossē vel cartila-
 gine, partibus non sentientibus oriuntur,
 non sentiunt: nisi horum quædam nervos
 acceperint, vt quæ penem constituunt, lin-
 guam & penem firmāt. Quæ verò ex per-
 iostio, membranisque aliis sentientibus
 oriuntur, sentiunt: vti & quæ ligamenta
 tend

tendones ad articulos dilatati efficiunt: ut quæ in pterna, epigonatide, digitis, partibusque non paucis ligamentorum usum explent, sentiunt. Quæ res imposuit quibusdam putantibus ligamenta vera nunc sentire cum nervos non recipiant, nec à cerebro aut rhachitide oriantur, nunc non sentire. Ex his perspicuum est ligamentum ligare, munire, vestire: qui tres sunt ipsius usus præcipui. Lib. I. anat.

DE MEMBRANIS.

Caput IIII.

MEMBRANA pars est corporis nostri simplex, lata, plana, tenuis sed valida tamen, alba, & nervosa, ob id sentiens, & dilatari comprimique, citra noxam habilis, sine villis tamen magna ex parte, Hanc Græci nunc *μὲνρα*, nunc *κετῶνα*, nunc *μὲνιγγα* indiscriminatim appellant. Nos membranam semper vocabimus, interdum tamen tunica, cum partem aliquam vestit: & quæ cerebrum foris integunt, priuatim meningas vocabimus. Hæ porro intra cranium sunt duæ, tenuis & crassa, à consistencia nuncupatæ. Tenuis meninx cerebrum omne, quid præauticum scilicet geminum & posticum, atque stet.

EE 4 ab his

ab his omnibus ortam rhachitidem totā,
 & nervos opticos, & alios cerebrales vndi-
 que per cranion cōuestit, & vasis sanguinis,
 quibus implexa est, nutrit & tēperat. Pro-
 pterea etiā in cerebri meandros altius in-
 sinuatur, & in ventres iisdē vasis intertex-
 ta, vbi choroide membranā efficit. *Crassa.* Cras-
 sa verò meninx tenui propemodum toti
 circumposita, vasis etiam intertexta, & quā
 cerebrum dextrum à sinistro, & vtrunq; à
 postico cerebello diuidit, duplatā similis.
 Portiones sui multas & magnas tū in cra-
 nium, tum per cranij suturas in pericra-
 nium, & per ossa ethmoidea in nares, pēr-
 que nervorum in cranio inferno forami-
 na, nervis & roti rhachitidi vestiendæ &
 muniendæ impertitur. *Pericra-* Pericranios mem-
nios mem brana ex meninge crassa, vt dixi, conflata
brana. totum cranion ambit, prāterquā quā ca-
 put collo cōmittitur: naturæ eiusdem cum
 perioftio, id est mēbrana os vnumquodq;
 propè totum ambiente, sed nomen pecu-
 liare ob cranij prāstantiā ab eo est mutua-
 li mēbrata. Hæ tres membranæ in oculum quoq;
na. feruntur, & in eo pericranio quidē fit co-
Cohæres. hærens, oculum foris ad iridem vsq; inte-
Ceratoi- gens & capiti affirmans. Crassa verò me-
des. ninx fit dura oculi tunica, quæ antica sui
 parte,

parte, iam inde ab iride, fit ceratoïdes: tenuis deniq; meninx fit *χωροειδής* seu *παγοειδής*, quæ mox ab iride durâ, cui toti tota hæctenus inhæsit deferens, ac intrò nonnihil exporrecta, ibiq; relicto foramine, quâ vocamus pupillam, reflexa, & quadâtenus duplata, in maximum humoris crySTALLINI circulum firmiter inseritur, tota hîc velût striata ac imbricata. Nec hæ tantùm tres membranæ oculo à capite impertiuntur, cohærens vt dixi crassa, ac tenuis, neruum opticum comitata: sed ipse etiam neruus opticus in oculi cavitatem simulâtque incidit, transmutatus in membranam amphiblistroïde, & retis modo vasis intertextam, & humorem vitreum ambientem ac nutrientem degenerat. Atque etiam præter hanc, quinta est tenuissîma, humorem crySTALLINUM, principalissimum videndi instrumentum, vndique ambiens, & quæ splendida, terfa, quæ & transparens, speculi modo obiecta repræsentat: vt illi humor crySTALLINUS, quod vitro plumbum, vel aliud opacum, esse videatur. Eadem quoque pericranios, priusquam cohærentem oculi tunicam efficiat seu cōiungentem, duplata & cuti subnexa cilium vtrunque facit, & ossa faciei omnia, & genâ infernam

fernam ubique conuestit: nisi quā muscu-
los, aut recipit, aut emittit, sitq; iam ex pe-
ricranio periostios. Quæ verò palatum
& oris partem aliquam subiungit à ner-
uo quartæ coniugationis cōtextitur: vt quæ
linguam vestit, & sapores discernit ab insi-
gni portione neruorum tertiæ coniuga-
tionis. Quæ verò reliquum os, & fauces, &
epiglottiden, & laryngem, & asperæ arte-
riæ reliquum intus subuestit, est continua
cum interna œsophagi & ventriculi tuni-
ca, tenuis, densa, moderatè sicca, villis re-
ctis constans: alia verò membrana foris a-
speram arteriam amplectitur. Nec sola
pericranios tunica est fecunda, aliarum-
que quamplurimarum ceu parens, sed etiā
vtraque meninx. Nam vtraque rhachi-
tidem totam conuestit ac munit, ac præ-
ter eam neruos quoque omnes tum à ce-
rebro, tum à rhachitide ipsa exortos. Præ-
ter has verò meningas, tertia quædā men-
brana crassissima, ex spondylorū ligamen-
tis nata, intus eos subungens, & meningas
duas, totamq; rhachitidem vestiens: atque
contra motus violentos, & iniurias alias o-
mnes tum internas, tum externas tutò cō-
muniens. Foris verò spondylos omnes, vt
ossā reliqua præter dentes, alia quædam
valens

valens membrana vestit, nata vel ex ipso-
rum quoque ligamentis, vel ex pericranio
huc usque continuato, à qua subcostalis quo-
que & peritonæos proficisci possunt vide-
ri. Quapropter etiam Herodotus in lib. cui *Gal. com-*
nomen est, Medicus, subcostalē, & perito- *ment. in*
næon à pericranio nasci affirmat: ea scili- *lib. 6.*
cet per colli spondylos ad metaphreni, & *Epid.*
lumborū spondylos extensa, & à thoracis
spōdylis subcostalem, à lumbaribus peri-
tonæon producente, tunicas omnium quæ
in toto corpore sunt capacissimas, & quæ
in partes plurimas sunt distribuendæ. Si-
quidē subcostalis costas omnes, musculos
intercostales internos, phrenas, sternū sub-
iungit & subtegit: & tunicam largitur pul-
moni, asperæ arteriæ, uti & œsophago, ex-
ternam pericardio, arteriæ magnæ ascen-
denti & descendenti, & venæ cavæ ascen-
denti, quandiu scilicet vasa hæc per thora-
cem ferūtur: similiter quoque nervis tum
à collo in phrenas, tum à cerebro in ven-
trem infernum descendentibus. Est autem *Subcosta-*
tunica subcostalis gemina, dextra ac sini- *lis tunica*
stra: & utraque dum sibi in medio thorace *gemina.*
contigua est, cohærens & unita, à mediis
thoracis spondylis, ad mediū sternum fer-
tur, thoracēque in duas partes æquales,
dextr

dextram ac sinistram, diuidit, ceu diaphragma quoddam, & paries medianus. Quà autem costas succingit, simplex non est, sed connata periofstio costas ambienti, vt alia ossa vestire solet. Sic peritonæos omnibus ventris inferni partibus tunicam largitur. phrenibus, hepatis, folliculo fellis, qua parte non tegitur hepate, lieni ventriculo, intestinis, vesicæ, vtero, renibus, vreteribus, venæ caux & arteriæ magnæ descendentibus, & vasis ab vtraq; spermaticis. Eadem quoq; duplata, epiploon & mesaræon ramos portæ venæ vtrinque colligans facit: illud dissoluta, hoc vnita, ambo ex ipsius peritonæi basi orta. Quinetiam parti costarum notharum, & musculorum epigastrij, præcipuè transuersorum, tum carni tum aponeurosi subtenditur. Epiphyfin quoque à se largitur vasis spermaticis in testes cum nervulo & musculo deducendis, & aliis sperma efferentibus reducendis: quæ à colore rubro tum musculi illius, tum vasorum in se multorum erythroïdes dicitur, testésque ipsos vndique inuoluit sua crassiore propriaq; tunica (quam vocant darton & epididymida) circumtectos. Cordis verò tunica tum externa ab ipsius basi orta, tum interna ventrium parti attensa non occupata

pata à membranis, quas os venæ cauæ in cordis ventriculum dextrum, & os arteriæ venosæ in sinistrum obtinet. Quinetiā ipse membranarum epiphyfes in ore prædictorum vasorum, & epiphyfes sigmoides arteriæ magnæ & venæ arteriosæ, membranarum numero sunt accēsendæ: vti & tunicæ vasorum propriæ, arteriarū quidem & venæ arteriosæ duplices, vti cæsophagi, ventriculi, & intestinorum: venarū verò & arteriæ venosæ, simplices sunt, vt vesicæ urinariæ, & biliaræ, & vterum, & uteri. Et musculis omnibus suæ sunt tunicæ, ex neruorum tunica exortæ: aut etiam ex perioostiis ligamenta in musculos deducuntibus. Sunt & aliæ tunicæ tenues, & in multa sectiles, per adipem patrēsque alias non paucas corporis totius. Omnium corporis membranarū amplissima est cutis, partium subiectarum tegumētum, munimentum, ornamentū: quanquam composita sit ex neruo, carne, venulis, & alicubi arteriolis, sed ante cutim epidermis sensu destituta, ex cutis excremento producta, & toti cuti supertensa: à qua sæpe citra dolorem facilè separatur. Ambabus propemodum æqualis mēbrana, cuti toti subiecta interueniēte tamen passim adipe quib

Cutis.

Epidermis.

Tertia mēbrana toti cuti subiecta.

quibus inest partibus, alicubi assumpta carne fit carnosus & musculus, ut ostendit musculus latus: alibi nervosa tantum est, & venarum subcutanearum vehiculum: à cuti scalpello acuto curiosè separanda, non digitis & unguibus, ne violetur: quibus tamen à subiectis corporibus, ut membrana altera musculos ambiente eam separare possunt, quòd illis hæreat tantum per villos quàm

3. *admi-* aranearum fila tenuiore. Pudendo item
nist. muliebri inest cutacea quædam epiphysis,
Nympha nympha dicta, ad ornamentum, tegumentum, munimentum uteri: qualis cutis epiphysis est summo peni præputium.

Membræ Membræ præter has fœtus in utero
in utero. sunt tres, duæ ipsum totum ambientes chorion & amnios, allantoïdes inter has angustior. sita hærens: chorion admodum crassum & *Amnios.* duplex propriè uteri tunicæ toti intus sub-
Allantoïdes lotium nexum: deinde huius parti parvæ subtensa allantoïdes etiã duplex & supertensa aqua
recipit. li parti amnii, quæ, ut allantoïdes, præternis & transparens est. Intra allantoïde fœtus lotium per vrachum excernitur, ut inter amnion & fœtum, sudor. Quæ excre-
Hipp. lib. de natur. fœtus. menta pariendi tempore excerni solent, membranis his à calcitrante fœtu ob tenuitatem rumpi solitis. Quæ res idiotis imponit

nit putantibus has foetum totum non ambire, quod has etiam in foetu mortuo in utero ruptas, & plurimum contractas saepe reperiunt. Membrana quoque est quaedam *5. de vfu partium.* instar operculi, in vase paruo venam caua foetus cum arteria venosa coniungente: quae ad pulmonis vas arteriosum facile evertitur: qualis gemina ad os est tum vteris in vesicae capacitatem, tum stomachi bilem excernentis in ecphysin: quod sanguis a vena caua in pulmones affluenter excidat. Haec membrana natis occidatur, & coalescit: interdum primo die a partu, interdum paucis post diebus: cum tamen eius totum corpus in vasis cavitate ita pendeat, ut coalescere vnquam posse diffidas. Membranae quoque epiphysis est in ore venae azygi, vasorumque aliorum magnorum saepe, ut iugularium, brachialium, cruralium, trunco cauae ex hepate profilientis, vsus eiusdem cum membranis ora vasorum cordis cludentibus. Ex his membranis, quaedam villos habent: ut venarum, artierum, oesophagi, ventriculi, intestinorum, uteri, ambarum vesicarum tunicae propriae, cutis, membrana carnosae, tunica interna asperae arteriae, epiphyses membranarum in orificiis vasorum cordis, tunica tertia & extrema rha
chitid

chitidis:& harum quædam villorum genus vnum lōgum, transuersum, obliquum, vel solum habent, vel præcipuum: quædā duo, alia etiam tria: vt clariùs mox, & in ipsarū partium natura audies: aliæ villis carent, suntq; in omnem partem papyri modo diuiduę, & simplices, & vndequa; araneis figura similes: vt meninges, pericranios, perioftios, subcostalis, peritonæos, & quas ab his duabus nasci plurimas docuimus, & quę tres fœtui sunt destinatæ: licet harum non pauca colligētur tum sibi, tum vicinis partibus per villosa quædam, aut membranosa ligamenta, tum cuti, tum intercedenti passim adipi, tū musculis, aut partibus aliis subiectis. Quin & ipsa membrana alicubi carnosā magis effecta fit musculus: vt in musculo coli totius & faciei lato.

DE VILLIS.

CAP. V.

Qui villi
sentiant,
& qui
non.

VILLI sunt fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, frigida magis, minus, pro natura carnis ipsos ambientis: partim neruosa, & eadem sentientia: partim à ligamētis ossosis in minima diffisis, quæ sensus

sensus expertia sunt. Quæ duæ sunt illo-
 rum præcipuæ differentia. Aliæ quoque à *Dis. villis*
 situ sumuntur: à quo villi quidam recti, alij *ru* à *situ*.
 transuersi, alij obliqui statuuntur. Recti au *villi recti*.
 tem vocantur, qui secundum corporis eius
 cui insunt, longitudinem feruntur. Trans- *Transuer*
 uersi qui rectos intersecant ad angulos re- *si*.
 ctos æquales, vt in tela, & panno subteg-
 men, stamina. Obliqui amborū mediij situ *Obliqui*.
 sunt, & ambos si eidem parti insunt (nam
 sæpe vnicum genus parti inest) interse-
 cant ad angulos inæquales, acutum scilicet
 vnum, & obtusum oppositum: quales sunt
 frictionum differentia, & musculorū octo
 epigastrij Galeno. Propria autem villorū *Villorum*
 omnium actio, est ipsorum in se contra- *actio*.
 ctio: quæ pro vario villorum situ varium
 opus efficit. Nam recti attrahunt, transuer- *Attrah-*
 si expellunt, obliqui retinent magis, sed *ctio*.
 aliis duobus adiuti. Retentio enim fit ab *Expulsio*.
 omnibus villis simul cōtractis circa id quod *Retensio*.
 continent: vt in ventriculo, vesica, vtero: sic
 cor villis rectis per diastolen attrahit, trans-
 uersis per systolen expellit, quiescit & tra-
 ctis fruitur omnibus simul contractis, sed
 præcipuè obliquis. Villi verò cordis mul- *Villi cor-*
 tō sunt duriores & valentiores, quàm mu- *dis duri*.
 sculorum, non solū magis multiplices.

F F

Muscu

Musculis enim soli ferè adsunt vel recti, vel transuersi, vel obliqui : nullis duo , aut tria ipsorum genera : quòd ipsorum musculorum singuli , motus singulos ac simplices per se & primò edant : vt Galenus docet libris duobus de motu musculorum, *Libro 2. & de usu partium.* Ad hæc musculorum villi sunt neruorum & ligamentorum particulae : cordi autem & arteriæ, vt œsophago , ventriculo , intestinis , vesicæ utriusque, vtero propria est ac innata villorum species. Villi autem insunt instrumentis partium animalibus, vt neruis, horum coniungibus ligamentis, musculis, tēdonibus : partim vitalibus, vt cordi, arterijs : partim naturalibus, vt œsophago, ventriculo , intestinis, venis, vesicæ utriusque, vtero. Villis autem ferè obeunt instrumenta hæc actionem aliquam toti corpori communem, vt animalia, motionem voluntariam : vitalia, caloris natiui custodiam : naturalia, alimentum familiare, vel aliquid aliud cognatum trahunt : vt ventriculus, venæ, alimentum : vterus semen, vesica biliaria bilem, vrinaria urinam rectis villis trahunt (sed villi recti intestinis quibusdam sunt ad transuersorum robur , non tractum stercoris) obliquis retinent ad tempus naturæ præfinitum,

tum, aut donec vel quantitate, vel qualitate, vel utroque partes ipsas moleſtēt, tranſuerſisq; tunc expellunt præcipuè, aliis tamen etiam in id iuuantibus. Quatenus verò alimentum in ſuum corpus trahunt, idēq; retinent, excrementa q; propria expellunt, villis non egent magis quàm carnes viſcerum, oſſa, cartilagineſ, & partes aliæ tum ſimplices, tum compoſitæ. Villorum ſitus in muſculis qualis ſit poſtea in myotome audies, ac libris Galeni, ut dixi, de motu muſculorum, & uſu partium. In aliis autem instrumentis ſic habet: venæ, veſicæ ambæ, uterus, in vnica ſua quaque tunica villorum genus omne ſortiuntur, ſed obliquos habent pauciores, ac cæteris miſtos, ita tamen, ut extimi ſint. Sic epiphyſes membranarum cordis, & tunica rhachitidos tertia. Aliter autem ubi in duplici tunica genus villorū omne ineſt. Nam obliqui rectis miſcentur in tunica nunc externa, ut in magna arteria, nunc interna, ut in œſophago, nunc vtræque: ut in ventriculo. Oeſophagus enim tunica ſua externa, & ea carnoſiore villos habet tantū tranſuerſos, interna verò eaque membranoſiore, tantū rectos. Ventriculus habet omnino ſimiliter: niſi quòd vtræque

Lib. 3. facul natu.

*Arteria
magna
villi.*

*Cutis vil-
li.*

*Sanguini
insunt vil-
li.*

eius tunica etiā obliquos habet, sed omni-
no paucos. Contrā autem arteria magna:
exteriore tunica eāque tenui, qualem ve-
næ habent, villis constat rectis, & paucis
obliquis: interiore autem, quæ quintuplo
crassior est, villos solum transuersos est for-
tita. Arteria venosa venarum, vena arterio-
sa arteriarum naturam, quod ad villos at-
tinet, imitatur. Intestina omnia propria
vtraque tunica, villos habent tantum trans-
uersos, in circulum omnino circumactos:
rectos autem in sua tunica externa paucos
aliquando fines ilei habent, plures colon
per cellularum interualla, plures quam
transuersos rectum. Cutis quoque tota
villos quosdam à partium subiectarū ner-
uis productos recipit, quibus cum partibus
ipsis connectatur & sentiat: nō autem pro-
prios, & sibi destinatos insignes nervos re-
cipit, vt musculus, & aliæ quædam partes:
sed tantum nervorum propagines, quia
sensu tantum egebat, non etiam motu.

Quamquam in has propagines multas,
multis cutis partibus latè distribuendis,
etiam nervi quidam insignes absumentur,

vt in neurotome audies. Sanguini quo-
que *ivæ* seu villos inesse, & ob horum fri-
gidityp ipsum coagulari, scribunt Hippo-
crates,

crates, libro de carnibus, & Aristoteles, libris historiae animalium passim, vel hoc argumento, quod cui sanguini sunt hi villi vel adempti, vel à natura negati (vt damarum, ceruorum, camelorum sanguini) sanguis ille nunquam à frigido concrescet: tamen hepatis carni sanguinis fonti, vti & pulmonum, lienis, renum, villi desunt: sed villis singulis vasorum rectis trahere, obliquis retinere, transuersis expellere videtur. Villi denique & velut *reixes*, id est capilli, in renibus quorundam præcalidis ab humore crasso gigni, & per vrinas excerni solent. Quidam quoque in dorso *Aph. 75.*
infantum setæ similes, lethaliter interdum *lib. 4.*
enascuntur, vt Antonius Beneuenius obseruauit: præterea pili in corde Aristomenis Messenij, hominis astutissimi, authore Valerio Maximo, deprehensi sunt. Quos si ad pilos potius, quam villos referre velis, manum non verterim. Nec omittendum, quod quanquam meninges & subcostalis, & peritonæos tunica, & quæ ab his nascuntur villis careant, tamen cum vicinis partibus alligantur, vinculis partim villosis & neruosis, partim membranosis.

DE CARNIBVS.

Caput VI.

*Caro
quid Lib.
2. temp.*

*In fine li
bri 10. et
principio
II. meth.
Primum
carnis ge
nus.
Lib. 1. v. f.
part.
Libro 3.
meth.
Lib. 10.
temp.
Li. 2. tēp.*

CARO est pars corporis nostri simplex, mollis, nunc villis prædictis muniendis & nutriendis circunnascens, nunc in aliud utilis. Ea porro triplex in corpore nostro inuenitur: vna est rubicunda, villos musculorum nervosos & ligamentosos vndique complexa, contra caloris interni impetum ac vehementiam, & externorum, calorem, frigus, duritiem hos muniens ac fouens, nutriendisque: hæcque sola, quæ musculis scilicet inest, propriè carnis nomine cum absolutè pronunciat, venit, ex sanguine mediocriter ficcato & gignitur, & in vlcere cauo regignitur. Ob id caro, pars multi sanguinis, & calida dicitur: vnde & corpulentia, siue carnis abundantia, ex sanguinis copia nascitur. Hæc caro partem plurimam animalium sanguine præditorum constituit, quantum scilicet eorum est musculus (qui ob id caro Hipp. dicitur, vt in musculis audies) quæ in illis maxima turba est: ita vt musculis de corpore sublatis, ossa propè sola relinquantur, non in quadrupedibus tantum, sed & in vola

volatilibus, & natatilibus. Quāquam horum, & multarum auium caro frequen- *Auiū ca-*
 tius albicat, vti & vitulorum, propter san- *ro, & vi-*
 guinis vel aquosioris, vel aliter attempe- *tulorum*
 rati naturā. Ad hanc quoq; carnem redu- *albicat.*
 cenda est, quæ in gingiuis, in glande pe- *Lib. 1. vs.*
 nis, intus in digitorum radicibus, sinibus *part.*
 mediis & lateribus, & cuti inest. Ea enim *Libro 2.*
 cutis, est velut sanguine præditus nervus, *temp.*
 seu inter neruū, & carnem quiddam pla-
 nè medium, ac si ex mistis vtrisque consti-
 tueretur. Sic prædictarum partium velut
 mistum quid ex nervosa, & carnosa sub-
 stantia: quomodo & membrana carnosa
 cuti propè toti subiecta. Quin & plantis *Plantis*
 ipsis circa lignosos, ac velut nervosos vil- *ipsis sua*
 los suam quandam carnem Theophrastus *caro ad-*
 tribuit. Tu quoq; in ferro rubigine exeso *est.*
 carnem cōtabuisse, villos ob duritiem re- *In ferro*
 stitisse deprehendes: ac modo eodē in la- *etiam*
 pidibus carie exesis. Hanc ipsam propriē *caro.*
 dictam carnē malè putavit calumniator, *Calum-*
 in musculis esse motus voluntarij autho- *niatoris*
 rem, primariumq; instrumentum: dece- *lapsus.*
 ptus carne viscerum propria, quæ actionis
 ipsorum naturalis causa est. Sed hic suum
 errorem postea agnouit, & à carne ista ad
 villos nervosos motus voluntarij causam,

vt debebat, retulit: vt in suarum calum-
 niarum depulsionibus abundè probauimus. *Alterum* Carnis genus alterum huic finitimū
carnis sed tamen diuersum, villos rectos, trans-
genus. uersos, obliquos cordis, ventriculi, cefo-
 phagi, intestinorum, vesicæ vtriusque, vte-
 ri, & si qua sunt alia, his villis cuique pro-
 priis prædita ambiens, & his circunhærēs
 ac circunnascens, & eos muniens contra
 caloris natiui furorē omnia populantem,
 atq; etiam contra æstum, frigus, & cætera
Aph. 21. foris occurrentia. Ob id ad hoc, & primū
lib. 5. genus carnis in iuvene bene carnosō, æ-
 state media, frigida aquæ multa perfusio,
 & tuta est, & calorem ad cutim reuocat.
Gal. ibid. Contrā autē qui sunt graciles, & hoc ge-
 nere carnis utroq; destituti, calore natiuo
 hac frigida multa perfusione extincto,
 moriuntur. Eadem de causa Galenus fri-
 gida potionē in synochis, etiam post hu-
 morum coctionē, negat gracilibus mul-
Lib. 9. tum (quod carnosum genus non habeant
Meth. aquæ frigiditatem fracturū) ne villos istos
 naturę bases præstantissimas offendat. Ea-
 dem ratione non permittit heceticis frigi-
Lib. 10. da potionem & balneum licet saluberri-
Meth. mū indicatione sumpta à febris, affectio-
 ne calida sicca, remedium frigidū humi-
 dum,

dum, seu aquam ipsam. postulante. Quan-
 quam verò membranis aliis villi non sint,
 tamen his quādam carnem propriam ne-
 gare non possumus, cum sanis & bene nu-
 tritis membranæ huiusmodi sint habitio-
 res, & corpulentæ magis: attenuatis verò
 seu morbo, seu ratione alia, sint tenues
 magis. Quod & Galenus innuit carnosam *Initio.*
 substantiam cuiq; parti suam attribuens, *lib. II.*
 quæ magnitudine variat, etiam si præter- *Meth.*
 eā animans non augeatur, cum substantia
 verè solida ex semine genitali condita, iis
 quidem qui inaugentur numero par ma-
 neat, cæteris etiam quantitate: spirituosā
 verò semper tum augeri, tum minui pos-
 sit. Quanquam eo loco carnosā substantia
 non secundi huius generis tantum, sed
 etiam primi & tertij intelligenda sit: quod
 hæ omnes, vt qualitate seu temperamen-
 to, sic quantitate tota vita sint mutabiles,
 vt nunc augeri, nunc minui possint à su-
 mendis, admouendis, educendis, faciendis,
 sed in latum & profundum, non etiam in
 longum, nisi ad iustum partium incremē-
 tum. Tertium ac vltimum carnis genus est *Tertium*
 propria cuiusq; visceris substantia, quam *carnis*
 Erasistratus *παρέγχυμα*, quasi affusionem, *genus.*
 alluuiemq; dicas, appellat: quæ visceris cu-
 iusq;

iusque actionis est causa. Talis est cerebri, pulmonum, hepatis, lienis, renum caro, seu id totum quod venis, arteriis, nervis, stomachis, prætereà folliculo fellis quidem ab hepate, vreteris verò à rene adeptis, reliquum manet. Cordis verò caro qualisnam sit prius est dictum, villis scilicet circunnata, nō similiter vasis circumfusa & circumhærens. Per hanc ergo carnem cerebrū animale spiritum elaborat, pulmo aërem, hepar chylum & sanguinem, lien crassum & faculentum sanguinem trahit, & sibi concoquit: renes sanguinis portionem sibi nutriendis idoneam & lotium, quod vesicæ mox transmittunt. Caro hæc omnis ceu stœbe quadam, & fartura tum viscerum vasa firmat, & spacia horum media opplet, tum villos ipsos tam muscutorum quàm partium aliarum, quibus villis vndique circumiecta est, munit & roborat: ne hi facile contundantur, aut rumpantur. Adhæc contra frigus & æstum hæc omnia defendit. Cadenti enim aut cubanti caro fit substerniculū molle, dum verò contunditur, sit operimentum penicillis simillimum, cum vulneratur propugnaculum, cōtra frigus calfacit, contra æstum est vinbraculum.

DE

DE GLANDVLIS.

Caput VII.

GLANDVLA, pars est simplex, sæpius rara, & mollis spongiarum modo, sed friabilior. Ob id glandulas corpora esse spongiola scribit author libelli de glandulis, quem Hippocrati malè attribui testatur Galenus, commentario primo in librum de articulis. Multò enim alius erat liber Hippocrati, *περὶ ἀδένων*, seu de glandulis scriptus: & idem iam inde à Galeni ætate desideratus: glandulas tamen quasdam ad fauces *σώγους* vocari scribit initio lib. 4. Epid. Hippocrates, aut Thessalus eius filius, cui librum hunc uti secundum & sextum, tribuit Galenus libro 3. dyspnœæ.

Βάλαν & autem, id est glans, vel glandula, dicta est quoniam glādem figura referre soleat. Vfus autem glandularum ad humores scilicet ebibendos, quem scribit ille author libri de glandibus, quibusdam conuenit, & fortasse omnibus: sed non est ille solus: nam glandularum genus, & vsus duplex est. Quædam enim densæ, & siccæ sublimem vasorum diuisionē firmant, ne rumpantur & findantur. Aliæ autem raræ,
humid

humidæ, lacte, semine plenæ, vel pituitoso quodam & viscoso humore partes alias irrigant: vt quæ sunt in mesenterio, intestina: quæ in faucibus & sub larynge, fauces & asperam arteriam: & hæ venas & arterias recipiunt. Galenus ex Marino. & lib. 2. de spermate cap. 15. Imò venas & arterias solùm recipiunt hæ glândulæ, quæ succos animanti viles gignūt, sed etiam nervos: cùm aliæ quæ diuisionis vasorum stabilimenta sunt, nervis careant, & ob id & sensu & motu voluntario. Glandulæ enim quædam actionē habent nobis ad vitam, aut felicius viuendum idoneam: vt in faucibus saliuares, in māmīs lactificæ, in scroto testes seminis genitores: quædam vsum tantum habent, & eum multiplicē, vt post audies, & illæ, vt dixi, acceptis nervorum propaginibus sensificæ, & facultate naturali qualibet robusta præditæ. Hæ sensu tactus vt nervis carent, & facultatibus his naturalibus sunt imbecillis. Vsumq; habent præcipuum hæ & consuetiorem, vt vasorū præsertim sublimium per amplas capacitates cum solis membranis delatorum diuisionem muniant & firment, ne motibus violentis rami à vasorū ceu truncis diuellantur. Qua fine etiam plantis omnib

omnibus, quo loco brachiantur, & in ramos finduntur, natura ceu carnē aliquam largiorem desuper imposuit, huius diuisionis firmamentum. Hac de causa conarion, thymus, & quæ in omento posteriore, & toto propè mesaræo cōsistunt, factæ sunt. Ad tutiorem quoq; vasorum diuisionem collo, axillis, inguinibus, cubiti curuaturæ & popliti, & partibus aliis quibusdam additæ sunt, his maiores, aliis minores. Alios aliarum vsus postea obiter audies, non quòd hîc partium vsus tractare statuerim, absolutos à Galeno libris de vsu partium: sed quòd in glandulis ad earum naturā vel crassā minerua dicendam, vsuū meminisse sit necesse. De glandulis communia hac pauca præfatus, particulatim singulas paucis perstringā hoc ordine. In *Ordo glā*
 cerebro duę sunt, vna *κωνάριον* dicta, quòd *dularum.*
κων, id est pineæ nuci figura sit persimilis, à basî scilicet lata in mucronē fastigiata, quæ gloutiis innixa, vasorū in ventres diuisioni tutæ ac distributioni præsit. De vsu alio in lib. de vsu partiū. Altera inter *κλινωειδής* apophyses, sub meninge crassā, suo foramine medio pituitā per sphenoidis ibi tenuissimi foramina ex choana in subiectum sinum geminum, & inde in palat

palatū & nares transmittens. Vsum alium in lib. de usu partiū audies. Aliæ sunt per multæ ab auribus ad clauēs, iugulariū tum internarum, tum externarū, & arteriarum carotidū firmādis diuisionibus destinatæ.

Duæ, quatuor Herodoto in faucibus intimis, ad œsophagi initium, seu ad isthmū, & communem œsophagi, & asperæ arteriæ duorū velut marium parietem, inter laryngen, scilicet ac palati foramina: glandibus & amygdalis purgatis similes, quas *ωαγιόβια*, & à situ opposito *αὐτιάδας*, & tonsillas (vulgus amygdalas) vocant. Duæ item ad laryngis radicē, asperæq; arteriæ initium, vtrinq; vna: quæ interdū ob magnitudinem in vnā abire videntur. Duæ etiam interdum œsophago substratæ ad primam asperæ arteriæ in thoracis initio diuisionē: & hæ salua crassa, lenta magis, minus, œsophagum, asperamq; arteriam, & oris partes omnes irrigādo, ficcari prohibent, pituitamq; ex cerebro delabentē, vt reliquæ propè omnes absorbent & ebibunt spongiarum modo: ne in pulmones, & ventriculum, & partes alias magno nostro incōmodo irruat. Thymus sub sum-

Libro 3. aliment. mo sternō in nuper natis animantibus ob vasorum ex mollicie imbecillitatem est

max

maximus: incrementibus autem, quia vasa per siccitatem fiunt firmiora, decrefcit, ita vt vix eius veltigiũ in iuuenibus appareat.

Sunt & glandulæ multæ per membranas thoracis capacitatem in duo diuidentes.

Quæ omento posteriori ſub ventriculo inſunt plurimæ, & quæ toti propè meſenterio iam inde ab ipſius medio interſperſæ ſunt, vaſorũ ibi ſublimium diuiſionem firmant, & humore lento & pituitoſo inſteſtina irrigant. De glãduloſa pylori ſubſtantia in quibuſdam animalibus, in lib. de uſu partium dicemus. Proſtata glãdula eſt inſignis inter veſicam virilem, & colli veſicæ Sphincterem ſita, antè & poſt cõpreſſa, lateribus autem in rotundum eminenſioribus, meatum vrinæ & ſemini cõmunem inceptura & irrigatura, in eumq; vaſa ſemē deferentia ex teſtibus immiſſura foraminibus poſticis, propinquis quidem, ſed tandem in carũcula quadam eminenſe vnũ coeuntibus. Teſtes glandibus accē- *Libro 3.*
ſet Galenus, eaſq; ſemini perficiendo de- *aliment.*
ſtinatas probat, vt i & renes nonnulli glan- *Libro de*
des pronunciant, uno & cerebrum ipſum *uſ. part.*
totũ, quia molle & friabile, glandibus an-
numerat qui librum ſcripſit de glandulis.
In extremo etiam pene glans eſt, aut caro
gland

glandosa seu glans carnosā : ob id glandibus aut carnibus attribui potest, vt gargarēon. Glandulæ in mammis mulierū sunt plurimæ & maximæ, præsertim dum lac habent, puellis enim iunioribus, vti & viris, minores sunt & duriores. Et quando lacte carent, contrahuntur & densantur, *Libro 3. aliment.* fiuntq; similes spongiis *σκληρομέναις*, id est; vinculo circumdato contractis, & coactis, vt humor omnis exprimatur.

DE PINGVEDINE.

Caput VIII.

Libro 3. aliment.

τὸ πικελὸν, id est, pinguedinē *ἡγεὶ τὸ τέαρ*, id est adipem, ambo quidem oleosa Græci interdum separant, quod illa sit humidior, oleo vetustate longa incrassato similis ex animalibusq; humidioribus, vt sue, oue plurima, hoc sit crassius multò & siccius: & ob id fusa solet difficilius crescere, promptius ex terrosīs magis animalibus, vt bubus, capris plurimum: interdum confundunt, & nunc de hoc, nunc de illa nomen vtrunq; indiscriminatim pronunciant: & nos hanc substantiam, nunc adipem, nunc pinguedinem vocabimus.

Adeps

Adeps fit ex sanguinis portione pinguiore & tenuiore & aërea magis, per tenues vasorum præcipuè venarum tunicas euaporante, & à partium exanguium, ob id frigidarum vt multarum membranarum contactu coacta & concreta, & affusa siccis corporibus & tenuibus, vt ipsa perpetuò pinguedine natiua humectet: ne in diuturna inedia: aut vehementi labore, aut à calore immodico ficescant & durentur. Quoniam igitur à frigido concrefcit adeps, à calido soluitur & dissipatur, & quæ animalia sanguinem habent etiam mediocrem, quò frigidiora sunt eò pinguiora euadūt: ob id mulier viro esse solet obefior, quòd ea sit viro imperfectior seu frigidior: vt probat Gal. lib. 14. de Vsu partium. Contrà verò circa cor & internum pericardiū, & arterias, & hepar, & venas, & partes alias præcalidas pinguedo non coit, aut saltem pauca, & dura. Peritonæos est adiposa, quâ ventriculum & lumbos attingit, fundum quoq; ventriculi quibusdam intus est adiposum intestinorum modo. Intra cranion tamen adeps non concrefcit, etiam si frigidū id est, & membranis duabus circumdatum, & passim intertextum tenui meninge ac etiam intra vētres, cho-

*Adeps vñ
de.*

Libro 16.

vs. part.

roïde. Fortè quòd mēbranæ hæ vasis amplissimis & sanguine plurimo calidissimoq; ad cerebri frigiditatem temperandam repletis abundāt: aut quòd intra ventres & totam cerebri substantiam spiritus animalis (quæ res est purissima, tenuissima, planè ignea) est plurimus: aut quòd vaporum excrementosorum à toto corpore in illud elatorum copia, prohibetur adipis generatio. Adhæc cerebrum quamvis est frigidum, aëre tamen æstiuo & meridiano est calidius, minus tamē calet quàm cor, omnium quæ in nobis sunt calidissimum, cui adeps accrescere solet. Sed nec cerebrum ipsum adeps est, licet adipi & colore & consistentia simile sit, tamen adipe minus est humidum, neque calfactum liquatur, vt omnia à frigido concreta. Imo cerebrum Hippocrati, quia minimum habet pinguedinis, plurimū verò *νομαλὲς* & glutinosi, à calido exuri nō potest. Mēbranis testium eadem ex causâ non adest, vt nec pericardio, nec ligamentis articulos ambiētibus aut tendones. Cæteris propè partibus adeps accrescere, & allini solet, modo animal probè nutriatur: vt sanguinem bonum habeat largum, vel saltē moderatum. Hinc musculorū non modò

memb

*Libro de
carnibus.*

membranæ ambientes, sed interna quædam spacia sunt adiposa : & linguæ propria caro in obesis animalibus adipe interlinitur, & ventriculo quoque interno adeps, ut intestinis præsertim crassis, sæpe etiam foris in iisdem crassis animalibus accrescit. Plurimus tamen internæ sub cuti membrana (quam in facie & collo carnosam, alibi nervosam & exanguem esse constat) adnascitur in toto corpore, si frontem & scrotum exceperis: nec parciore inter duas mesaræi tunicas sæpe nascitur, uti & duabus omenti membranis passim agglutinatur, è regione scilicet vasorum: non autem medio inter ipsas spacio, & membrana planè tenuissima, sed densa tegitur: ita ut nec cultello deradi, aut fusa effluere queat, nisi fracta prius araneosa hac membrana etiam vasa tegente. Hic vero adeps, & si quis partibus aliis adnascitur, causam generationis quam diximus habet. Eo autem, ut carne, abutitur natura ad partium subiectarum tutelam, non modo contra foris occurrentia, æstus, frigus, quassantia: sed etiam continendum diutius calorem nativum coctionis authorem. Alia est adipis species hac multo crassior & durior, partibus diutius aut valentius mouendis

Libro 2.

temp.

interfita nunc sola, nunc cū humore crasso & lento, qui in multis quoque articulis & ligamentis articulorum & tendonum, & sub membrana carnosā, & alibi passim munus adipis explet, hoc est, partes atterendas illinit, & moueri promptiores reddit, ac ficcari prohibet. Talis est adeps sub oculo plurimus, & paulò solidior: talis in cōtyle & genu, adeps quoque durior in media renum cauitate. Spondyli quoque omnes à connexionē, quam parte anteriore habent retro prosgressi paulatim à sese diducuntur, locum verò medium omnem refertum habent humiditate crassa, viscosa, alba, simili ei quæ per alios propemodum omnes articulos est dispersa. Quæ humiditas partibus omnibus expeditè mouendis est communis. Tunica item rhachitidis tertiæ humor viscosus circumfunditur, vt tunica spondylos colliganti, & articulis omnibus, & linguæ & laryngi, & meatui vrinario, & oculis pinguedo, in summa omnibus quæ moueri assidue oportebat. De humiditate illa meatum vrinarium, & eundem feminalem irrigante, & alio simili in muliere, Galenus libro, decimoquarto, vsus partiū abundè agit.

*Libro 13.
vs. par.*

*Ibidem mul
tò post.*

DE MEDULLA.

Caput

IX.

MEDULLA, pars est corporis simplex, humida, mollis, pinguis, dulcis, nervorū, ob id sensus expers, familiare ossiū alimentum. Quapropter in magnis ossium magnorum cavitatibus continetur, in parvorum autem cauernulis (quæ etiam magnis insunt plurimæ) humor albus, proprium cuique ipsorum alimentum. Fortium verò & ferorum animalium ossa, ut sint robustiora, cavitatem & in ea medullam aut nullam, aut omnino exiguam habent. Contrà verò mansuetorum & imbecillorum ossa, multum & caua sunt & medullata. Gignitur hæc medulla ex sanguinis parte crassa, in ossium magnorum quidem cavitates per venas insignes illapsa: in parvorum verò cauernulas exilibus venis in ipsa, aut periostios membranas definentibus. Sic & lumborum spondyli intus sunt foraminulenti, ut venas sui nutrices recipiant. Hæc autem medulla est propriè appellata. Quæ verò *μενιγγος* & *παχίτις* vocatur, malè nomē id medullæ accepit, ob id solū quod in

Libro II.

vs. part.

Ossa ani-

malium fe-

rociū so-

lida.

Medullæ

origo.

Gal. libro

de ossi-

bus.

Libro II.

simp.

ossibus nempe spondylis contineatur, & colore sit medullæ similis: iisdem ex causis & cerebrum quandam esse medullam putarunt, cum tamē propriè dicta ossium medulla sit dorsali & cerebro humidior, mollior, dulcior, pinguior, iucundior.

Lib. 3. alim.

Omnia tamen hæc liberalius sumpta, sunt nauseabunda. Caterum de dorsali medulla & cerebro posterius agam fusissime. Est præterea in gena inferna, & amplior in superna, è regione molarium humor albus, crassus, glutinosus, eorum dentium familiare alimentum ibi à natura sepositum, ex vasis cum nervo tertiæ coniugationis descendentibus. Adhæc in cavitatibus amplis ad superciliorum interval- la, in osse frontis inferno materia glandulis persimilis multa est collecta, quæ olfactum iuvare videri potest. In cornigeris autem animalibus, multò ampliores sunt hæc cavitates: cornuum cavitati continuæ simili materia plenæ, quam vasa per foramen oculo propinquum in osse frontis nutrit, & auget ac recreat.

IACOBI SYLVII ISAGOGES

Anatomica Libri primi,

P I N I S.

IN HIPPOCRATIS

ET GALENI LIBROS

ANATOMICOS IACOBI

*Sylvij rei medica apud Par-**rhisos interpretis regij**Isagoges ana-**tomica*

LIBER II.

PROOEMIUM.

NOMINIBVS novis in quibusdam partibus, præcipuè venis, arteriis, nervis, musculis lufimus, Hippocratē Galenumq; imitati, ad orationis brevitatem simul & rei perspicuitatem. Quibus summis medicinae parentibus si in mentem venisset dictarum partium saltem insigniores propriis nominibus à substantia, vel accidente aliquo rei propinquo, aut etiam remoto sumptis donasse (quod in aliis quibusdam facere non sunt grauari) hoc labore caruissemus. Ossa siquidem propè singula, & ossium partes quamplurimas, atque adeò ossium commissuras, & quorundam ossium congeries nominibus idoneis di-

scriminauerunt: qualia sunt ossiū quidem
 ipsorū. μέτωπον, βρέγμα, ἰνίον, σφηνοειδές, λι-
 θοειδές, σπόνδυλος, ὠμοπλάτη, κλείς, βραχίον,
 κερκίς, πῆχυς, πλευρά, ὀστοῦ ἀνώνυμον, μῆρος,
 ἐπιγονατίς, κνήμη, περόνη, ἀστράγαλος, πτέρνα,
 κυβοειδές, σκαφοειδές, σισαμοειδές. Partium
 verò in ossibus hæc, κεφαλή, κόνδυλος, αὐ-
 χήν ἢ τράχηλος, κοτύλη, ἑλίκη, ἀπόφυσις, ἐπί-
 φυσις: & utriusque harum nomina quam-
 plurima, μαστοειδής, γραφιοειδής, ἢ στυλοει-
 δής, ἢ βελονοειδής, πτερυγοειδής, ζυγοειδής, ὀδούς,
 ζυφοειδής, ἀγνυροειδής, κορανοειδής, ὀλέκρα-
 νον, ἀκανθα, κορώνη, ἢ κόρωνον, τροχαντήρ.
 In ipsa quoque ossium commissura nomi-
 nibus variis luxuriauerunt: huiusmodi,
 σύμφυσις, & eius differentiarum tres, συγχόν-
 δρωσις, συννέυρωσις, συνοσάρκωσις. Et ἄρθρον,
 cuius differentiarum διαάρθρωσις, συννάρθρωσις,
 & illius, ἐνάρθρωσις, ἀρθρωδία, γίγλυμος,
 huius γέμφωσις, ἀρμονία, ῥαφή, & ea λαμβο-
 ειδής, ὀβελαία, λεπιδοειδής, στεφανιαία.
 Ipsa quoque iuncturæ vitia nominibus dis-
 creuerunt, παραάρθρημα, ἐξάρθρημα, & vni-
 onis ἀγμός, τερεδιών: & alia nō pauca in me-
 dendi Methodo de solutione continui in
 osse conscripta. Ossiū denique quorundam
 classem aliquā suis nominibus illustrarūt,
 ut omnium capitis ossiū κράνιον: generis su-
 pernæ

pernae & infernae, γένος ἄνω καὶ κάτω. Et dentium (nam hæc ossa quoq; sunt) quidā τομῆς, alij κυνικοί, alij γόμφιοι dicti ab illis sunt. ὀσείδης, τέρνον, κάρπος, μεταναρπίον, φάλαγξ, τράχηλος ἢ αὐχὴν, νῶτος ἢ μετάφρενον. ὀσφύς, ὀστοῦν ἱερὸν ἢ πλαγὴν, κόμηνξ, ὀστοῦν ἀνώνυμον, in quo ὀσίου λαγόνων, ἰσχίς, ἦβς, ταρσὸς seu ὀσά ἀνώνυμα tria in pede πεδίον. Quin & harū paruarū classiū congeries quodā generali nomine separarunt: σκέλετος enim his crus, tibiā, pedē complectitur. Et sæpe χεῖρ, sæpius ὅλη χεῖρ brachium, cubitū, manū extremā. θώραξ, sternum, claves, costas, dorsum: ῥάχης collū, dorsum, lūbos, os sacrū, & coccygē ὀσλοὺς dētes omnes. Nec iis ipsis contenti omniū simul ossiū syntaxin σκέλετος appellauerūt. Cæterum in cartilaginibus hac nominū varietate minūs luxuriarūt, quòd hæ, ossium quibus adhærēt magna ex parte nominibus satis paterent: quæ verò per se & sine ossibus sunt, etiā nominibus suis sunt insignitæ. ταρσὸς in oculorū ciliis: ἀκρώμιον in clavis & omoplatae cōmissura: βρόγχιον in aspera arteria, cuius summa pars λάρυγξ, & in ipso cartilagines tres, θυροειδής, ἀρυνταροειδής, ἀνώνυμος, & his incubēs ἐπιγλωττίς. Reliquæ huius partis cartilagines σιγμοει-

δεῖς vel σίγμα τοειδεῖς, & interdum βρόγχια.
 Quin & harū in ipsa aspera arteria coge-
 riem nūc βρόγχον, nūc τραχέα ἀρτηρίαν vo-
 cauerūt. Ligamēta quoq; per articulos &
 partes alias ab ipsis colligatas, aut quibus
 infiderēt distinxerūt, rarō propriis nomi-
 nibus separauerūt: preterquā dū alteri ma-
 teriæ cōmiscētur, à qua dicūtur χονδροσύν-
 δεσμοι, νευροσύνδεσμοι, νευροχονδροσύνδεσμοι.
 Mēbranas curiosius separauerūt his nomi-
 nibus, περιέστιϑ, & huius species vna περι-
 κράνιϑ, περικάρδιϑ, περιτοναῖϑ, μεσα-
 ραῖος, ἐπίπλοος, ἐρυθροειδής, δέρβα, ὑπέρωνυα
 διαφράττουσα τὸν θώρακα, μὲνιγξ λεπτὸς καὶ
 παχὺς (quāquā omne mēbranā etiā signifi-
 cet) χωροειδής, χωρίον, ἀλλαντοειδής, ἀμνιϑ.
 Partibus cæteris similaribus, quā nominū
 differētiā certē paucā imposuerūt, ex pre-
 cedētib; harum capitibus repete. Quibus
 verō aliis nominibus partes alias vētre in-
 feriore superiore & cranio cōprehēsas di-
 stinxerūt, postea in ipsarū tractatione au-
 dies. Nūc mihi dicēda illorū diligētia, sed
 minus sollicita in venarū, arteriarū, neruo-
 rum, musculorū distinctiōe idoneis nomi-
 nibus faciēda. Venam appellarūt μεγάληρ
 quidem, quæ ex sima hepatis oritur parte,
 quā partē & venā, πύλας & πύλας ἥπατος
 vocarūt: Alij τὴν ἐπὶ πύλας φλέβα: alij φλέ-

βα μεγάλην ἐπὶ πύλας, vt lib. de anatome
 venarū. Alij στελεχειαία, vt lib. 6. administ.
 anat. & lib. 6. locorū affectorū cap. 4. quòd
 fit aliarū velut quidā truncus, vti caua ve-
 na aliarū, ὅσον πρέμνον, bis lib. 6. de placit.
 Hip. & Plato. & initio lib. de Anat. venarū.
 Venam hāc alterā ab hepatis gibba parte
 natam, nūc μεγίστην, vt in anat. venarū: & in
 libello de formatione foetus: nūc κοίλην,
 à præstātia & magnitudine cavitatis, in lib.
 iisdem, & alibi passim: nūc, ἡπατιτίς, vt lib.
 iisdē: quo nomine Hipp. lib. suo de Ossi-
 bus appellare videtur axillarē: quòd ei iun-
 gat ὠμοαία, tamē cauā venā ab Hipp. vo-
 cari ἡπατιτίδα scribit Gal. lib. de formatio-
 ne foetus. Adhæc appellarūt σφαγιαία in
 corde, ἄστυγον, quæ costas octo inferiores
 thoracis vtrinq; nutrit. Præterea σφαγιτί-
 δα, id est, iugularem, & ὠμοαία, id est, hu-
 meralē, quā & κεφαλὴν vulgò dicimus.
 Galenus verò sæpe, τὴν ἔξω φλέβα, vt ei sup-
 positā, τὴν εἰσω φλέβα, & τὴν κατ' ἀγκῶνα,
 καὶ τὴν ἐν ἀγκῶνι φλέβα vocauit Hipp. &
 Gal. lib. 2. rationis victus acutorum. Eandē
 quoque φλέβα διὰ τῆς μασχάλης, & ἀπὸ τῆς
 μασχάλης vocat Gal. in anat. venarum. Ad
 hæc σπέρματικὴν tum venā, tum arteriā, &
 in lumbis quoque cauam & aortam: vbi
 vtrunq; in aliud vas diuiditur, λαμβδoειδῆ

vocat Actuarius, à forma literæ λ: quam diuisionem v elemento pulchrè comparat Galenus libello suo de anat. venarum. ἰγνῦτιμ quoque venam poplitis, vt σφυρίτιμ venam malleoli vocare potes non solum illam quæ κατ' ἰγνύας vel παρ' ἰγνύαμ & ἐπ' ἰγνύας fertur: hanc κατὰ τὰ σφυρὰ vel παρὰ τὸ σφυρὸν, καὶ παρὰ τὸν ἄσπράγαλον, & ἐπὶ τὸ σφυρὸν, libr. de anat. venarum, de curat. morborum: per phlebot. quam & σαφεῖαμ vulgus vocat, quod sub cute sita se prodit. Venas quoque aliquot per cutim modicis interuallis sparsas, Galenus vocat σποράδας, libr. de anat. venarum, & libr. 3. administr. anat. Arteriam itidem maximam cum Aristot. ἀορτήμ, principem & aliarum omnium velut truncum quendam seu ἀνάλογον στελέχει φυτῶν lib. de anat. venarum, vnde & στελεχειαία vocari potest, vti & vena porta. Alij ἀρτηρίαν μεγάλην vocant ibidem. καρωτίδα quoque vocant eā quæ per collum festinat in cerebrum: quæ compressa aut obstrueta, κάρου id est somnum quendam profundum excitat.

Nervos autem parium numero & ordine distinxerunt: magis tamen etiam quosdam nominibus à consistentia, vel actione, vel accidentium alio sumptis separant:

vt μαλακοὺς id est, molles. αἰσθητικοὺς
 sensorios, κινητοὺς seu κινητικοὺς motores.
 & ex mollibus seu sensifcicis, primos ὀπῆινοὺς
 id est, visorios γευστοὺς seu γευστικοὺς gustato-
 rios, quos etiam absolute μαλακοὺς vocāt:
 ἀκουστικοὺς auditorios: φωνητικοὺς vocales, &
 παλινδρομοῦντας, id est recurrentes vo-
 cat libr. primo locorum affectorum, &
 alibi passim.

Musculos quoq; μασσητήρας, id est man-
 fores vocauit Hippocrates, quorum no-
 mine etiam ηρόαφίτας, id est temporales
 comprehendit. Musculum quoque massē-
 teri contiguum, in ore latentem vocat Ga-
 lenus, & ei subiectum, rotundum: his o-
 mnibus & toti collo superpositum πλατὺν
 seu latum vocat, & interdum τραυήσιον,
 quod fit propemodū triangulus: δελτοειδῆ
 quoque vocat eum qui brachium tollit, à
 Δ triangulari figura, quem etiam ἐπωμίδα,
 à situ in omoplata nominat: ῥαχίτας quo-
 que ῥάχεως ipsius musculos: διάφραγμα
 musculum quendam nominauit, qui ven-
 trem infernum à superno separat: muscu-
 lorum octo epigastrij rectos duos, tràsuer-
 sos totidem, obliquos quatuor. σφιγκτήρας
 duos, vnum qui collum vesicę, alterum qui
 sedem constringit. In femore item omniū

in no-

in nobis musculorum maximum: paruos, caput extendentes, & circumagentes vtrique quatuor. Alios distinxit situ magis, actione: vt cruris anticos, posticos, laterales, seu internos & externos: tibiæ in γαστροκνημιά seu sura, & in ἀντικνημιά pedis supernos & infernos. In lumbis intus ψόας. Inter costas μεσοπλευρίους vocat: in omopla ta eam tollentes, deprimentes, antrorsum aut retrorsum mouentes: in brachio ipsam flectentes, extendētes, tollentes, deprimentes: cubitum flectentes, extendentes & carpum & digitos: præterea in latus mouentes & ad pronum & supinum. In thorace ipsum dilatantes, contrahentes: collum & caput flectentes, extendentes, obliquè mouentes, laryngem claudentes, aperientes, & genam infernam. In hyoide ipsum firmantes. In lingua ipsam omni differentia motus, id est sursum, deorsum, antrorsum, retrorsum, dextrorsum, sinistrorsum mouentes: similiter in labiis. In oculo tollentes, deprimentes, intro, foras mouentes, circumagentes. In cilio superno ipsum tollentes, deprimentes. Quas musculorum differentias generales, à motus specie & situ sumptas, nos quoq; sequimur. Sed, quoniam vna harum musculi

sæpe

sæpe quamplurimi cōprehenduntur, memoratu difficiles si numero tantum ordinati distinguantur: dicētibz nobis primus, secundus, tertius &c. sumus coacti ad rei euidētiam & memorię promptitudinem, nomina horum plurimis imponere, plurima præcipuē in venis & arteriis sumpta à parte, quam adeunt: vt in musculis multa à parte cui infixi inharēt, vt brachiaeus, tibiaeus, peronæus. A figura quoque, vt maiores nostri sic nos nō paucos vocauimus, vt trapezion in collo subditum lato, quauis hunc latum Galenus trapezion vocat, quia etiam sit propemodum triangulus: quia tamen lati nomine satis esset cognitus, hoc nomen ad alterum illi subditum eadem figura præditum transtulimus, scalenum quoque eum in collo vocauimus, qui, cum triangulus esset, omnibus tamen lateribus erat inæqualibus: rhomboidem verò illum, qui omoplatam fursum & retrorsum mouet, & alios similiter ratione aliqua nos à figura nominauimus: & similitudine rerum externarum: vt, serratos in thorace, quòd inæqualem ferrarum modo haberent cum costis, & inter eas spaciis connexum. Soleum quoq; in sura, & in eadem geminos, in planta & palma lumbricos,

cos, & alios simili ratione: sic & à magnitudine magnos, paruos, latos, angustos, longos, breues: à substantia, carnosos, nervosos, membranosos: à capitum numero, ut bicipitem in brachio, tricipitem in crure & pede. Venter quoque, hepar, lienem, venam, & partes ceteras, anticam, posticam, supernam, infernam, internam, externam, dextram, sinistram, sæpe ad sermonis breuitatem vocabimus, partem eius anticam, posticam &c. significaturi non partes ipsas plures, quarum vna sit antica, postica &c. In quibus positionum nominibus ambiguitas sæpe apud scriptores idoneos contingit, pro situ vario partium nobis proposito. Quæ omnia Ruffus Ephesius multo curiosius variis nominibus distinxit in

*Locorum
differen-
tia in ve-
nis, arte-
rijs, ner-
uis.*

Onomasiis. Nos quoque locorum differentias in venarum, arteriarum, nervorum distributione, ad orationis breuitatem perspicuam sic expressimus. Ab his enim ramos aut surculos dicimus amitti, quando ex illorum parte anteriore prodeunt: remitti, quando ex posteriore: dimitti, quando utrinque; & è regione: submitti, quando utrinque, sed arterius, ut vna soboles superior, altera inferior esset: promitti, à dextro latere: permitti à sinistro: emitti sursum de-

mitti

mitti deorsum, seu ad partes supernas & infernas soboles distribui. In partibus cæteris hæ locorum differentia ante retro, sursum deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, intus foris, variant multum apud anatomicos scriptores, ut interdum corpus rectum spectare videantur, interdum postratum. Sic & Gal. lib. de anat. vteri scribit, vterum terminari vesica, & intestino recto, illa quidem supra, hoc verò infra: tamē paulò antè superiorem vteri partem esse fundum, inferiorem ad pudendum vergere scribit. Internum quoque quod corporis centro accedit, externum quod cuti propinquat fere vocamus, tamen in artubus aliter.

Nam internum brachij aut cruris, quod reliquum brachium aut crus respicit, externum contra. Sic Hippocrates os brachij & cruris intus & post sumum, foris & antè gibbum scripsit. Similiter cum venam *ἐξωτερικήν*, id est humeralē vocat Galenus *πρὸς τὸν ἔξω*, id est externam, & ei oppositā *πρὸς τὸν ἔσω* seu internam, & condylum brachij externum radio articulatum, internum verò cum nullo ossē totum articulari dicit. Et apophysin cubiti minorē vocat priorem, maiorem verò posteriorem Galenus lib. de ossibus. Manus media inter

HH pron

pronam & supinam statuatur, & ad hanc figuram respiciens eius partem internam nomina, & externam oppositam: si verò manus prona statuatur, internum manus ad pollicem est, exterum ad paruum digitum.

DE VENIS ET ARTERIIS,

Capitulum

I.

VENA, vas est sanguineum, arteria spirituosum, quod largiorem vim sanguinem, hac spiritum comprehendat. Quam ratione Galenus ventrem cordis dextrum quidem sanguineum, sinistrum verò spirituosum vocat. Vtunque tamen vas ex feminis substantia genitum, villis triplicibus contextum est: vena autem in tunica unica, arteria verò in duabus, quarum externa tenuis, villis rectis & paucis obliquis complicatur: interna autem quintuplo crassior, foliis transuentis constat: ob id tota arteria sexupla venæ. Herophilus cit. Hip. rectè dicitur. Venarum nonnisi etiam arterias comprehendebant veteres, quo sensu Plato in Timeo venas à corde producit, quâquam philosophis cor primum gigni & fons esse venarum, arteriarum & nervorum.

neruorū putatur, lib. de formatione fœtus: vbi tamen Gal. venas ante hepar & cor gigni, & hepar ante cor probat. Vena omnis ab hepate prodit, fimo quidem porta, Cauda, Venuenissima & rarissima. Nam quæ vena bilica fœtum in utero umbilica educat, natis in utero contracta pro vena fit ligamentum hepatis ad umbilicum, & interuentu peritonæi etiam ad phrenas. Vena arteriosa non simpliciter vena est, nec ab his sed à dextro cordis ventre oritur, & solis pulmonibus nutriendis destinata est. Renalis autem tum vena, tum arteria etiam integra in renibus manet, non autem ut vas commune per ramos diuiditur, sicuti quidam falsò scripserunt, quemadmodum in renibus postea audies.

DE VENA PORTA.

Caput II.

ENAE portæ radices numero-
sæ à totius finæ hepatis am-
bitu in ramos quinque, plures,
pauciores concurrūt, hiq; mox
in vñū velut truncum & caudicē coeunt,
cuius statim ab ortu talis est distributio.

HH 2 I Cy

1 Cysticae gemel-
lae, in vesicę bila-
ria collūt & cor-
pus mittuntur.

2 Gastrica, pylo-
ro & postico vētri-
culo illi propin-
quo distribuitur.

Trunco.

3 Gastrepiplois,
fundo ventriculi
dextro toti, & dex-
tro toti epiploo
inspergitur furcu-
lis illum supernis,
hoc infernis ex ad-
uerso adeuntibus.

4 Intestina, ec-
phyfi & initio ie-
iuni & glandoso
huius corpori.

Ex his cysticae &
gastrica paruae, ex
antica trunci pat-
te, reliquae duae
maiores ex dex-
tra. Sed has duas
saepe mesenteria
primas & initio
sui

Vene
portę
creūt

sui mittit.

1 Gastrica minor, gibbae ventriculi dextrae.

2 Epiplois dextra huic subdita epiplooo postico dextro, & coli parti.

3 Coronaria stomachica sinistrae ventriculi, quae venula utrinque emissae, ad stomachum effertur, ibique bipertita, ramo maiore ceu corona, stomachum totum cingit ramulis sursum ad oesophagi finem, & deorsum in ventriculum dimissis: minore autem ad pylorum descendit, ramulis obiter ante & post distributis.

Sple-
nico.

Vene
portae
exiunt

HH 3 4. Epi

4 Epiplois postica huic subdita, quæ mox in duas lōgè dissitas fissa, epiplooo postico toti, & cœli parti dorso commissæ dantur. Ex his prior coniugatio parua, posteriorma gna: reliqua in duas abit venas, illæ in alias atq; alias in simã lienis partē, & reliquã eius substantiã spargendas, præterquam quod à summo prope lienē ramo, aut sequēte furculus in ventriculū sinistrū etiam altius nobis sæpe, & aliquando in epiploon sinistrū antic

anticū effertur:

ab infimo autē

epiplois sinistra

partim descen-

dit in epiploon

sinistram posti-

cum partim re-

currit obliquē,

tāquā gastrepi-

ploidi occurſu-

ra ſurculis obi-

ter deorſum in

idem epiploon

dimiſſis, ac ſur-

ſum in totū ven-

triculi fundum

ſiniſtrum.

Mefenterio, Corpore glandoſo, *πεντε-
ντα* vocant, inuecta, in venas multas, tres
tamen præcipuas mox tota exit: que mul-
tipliciter diuiſæ, & inter duas meſenterij
tunicas vectæ, in ſimam partem reliquo-
rum inteſtinorum ramulis quamplurimi
abſumuntur, ſuis oribus in illorum caui- *Venarū*
tatem vndiq; incidentes: quibus & chylū *meſarai-*
ſugunt vehendum in hepar. Sæpe etiam *carū mn-*
ſanguinem, & harum partium, atq; adeo *nus.*

corporis totius, excrementa reuehunt: huius quoque portio vna colo sinistro, & intestino recto, & sedi inseritur ramulis aliquot venas hæmorrhoidas facientibus.

DE VENA CAVA.

Caput III.

*Vena caua
na ortus.*

VENA caua omnium capacissima, à toto gibbæ hepatis ambitu furculis similes portæ furculos spectantibus, & prope modum tangentibus orta, tandem ceu in truncum vnum mox geminū, parte huius gibbæ postica exit: non quidē radices suas omnes complexū, sed quarum aliquæ in trunci inferioris per cauatū posterius hepar descendens partem anticā excipiuntur. Mox nanque in ipso statim exortu in truncos abit duos, superiorem & inferiorem, eumque maiorem, vt exploranti patet. Cuius causæ aliquot Galeno libro de vñu partium scribuntur: aliæ nobis cum locum interpretantibus ascribentur, ne cui sit calumniæ locus ex partium supernarum multitudine, & multa sanguinis dissipatione.

Phr

1 Phrenicæ duæ, totū
diaphragma nutriētes.

2 Coronaria, interdū
gemina basin cordis
coronæ modo cingēs,
in partē cordis exter-
nam distributa.

3 Azygos etiā sub cor-
de semper obseruata
Galeno, in his quibus
sternon ossibus septem
conflatum, thoracem
facit longiorem. No-
stris autem corporibus
ob sterni, & thoracis
breuitatem, supra cor
& pericardion oritur
intus, magis & minus.

Trunco

sed sæpe ad quintum
thoracis spondylū spa-
cia septem inter costas
inferiores, quaten⁹ os-
seæ sunt, interdum o-
mnia vtrinq; nutrit, &
propinquam his dor-
sale medullā, & tho-
racis membranas sibi
vicinas, & huius loci

HH 5 rach

Vene
cauæ
supe-
rioris
exeūt

rachitas musculos, hæc autem dextra est: in sinistrū autem latus pro illis octo, vel pluribus ramulis, interdum insignem ramum mittit, similiter tamen distribuendum. Interdū ab initio non azygos est, sed gemina intercostalis inferior est.

4. Intercostalis superior spacia duo, tria, inter superiores costas, quatenus ossæ sunt, nutrit, quando ab azygo, vel à clauiali nō nutriuntur, à quibus dum nutriuntur hæc deficit, vel tenuissima est. Eadem interdum ab initio clauialis, infernæ nascitur.

Ramo
subcla-
uii.

1. Mammaria, statim seu initio sub sterni latere descendens, ramulos obiter dimittit vicinis thoracis tum membranis,

branis, tū musculis, vt pectoralibus & qui inter cartilagines costarum septem verarum, mammis præsertim è regione ipsarū, & largissimè muliebribus.

Reliquum ad xiphoide cartilaginem emergit, & sub musculis re-
dis delapsū, in hosq; & cutim, partesq; alias vicinas dispertitū, paulò supra vmbilicū, surculis aliquot suis occurrit furculis totidē epigastriæ, hincq; fit consensus mammarū cum vtero. Hæc autem læ-
pe simplex ex caua a-
scendit antica, & ad thy-
mum bipertita descē-
dit vt prius.

*Mammæ
rum con-
sensus cū
vtero.*

2. Ceruicalis, paulò post hæc emicat in cerebrum, per foramina in transuersis spondylorū cervicis apophy-
sibus,

fibus, & ea quæ sunt in radice *νοῦν* occipitis, ramulis obiter dimissis in musculos vicinos, & colli rhachitida per suorum nervorum foramina.

3 Muscula ante musculum scalenum nata, in musculos rhachitas tūimæ cervicis tum summi thoracis.

4 Thoracica duæ, extra thoracem orta, vna in mammas, & thoracis musculos anticos, altera in posticos, & eum qui est sub fine omoplata, interdum & in latissimum, cui tamen sæpius vena insignis ad glandes axillæ propria nascitur, inde quod reliquū subclaviæ est, axillaris est in brachium, quæ distribuitur cum humerali, ut post audies.

1 Interna, gracilior secundum latus asperæ arteriæ ascendens ad fauces, & inde ad cranium venulis exilibus obiter dimissis, asperæ arteriæ, & membranis vicinis, & nervis

Iugu-
laris.

Ramo
super-
clauio
exeūt.

neruis sexti quidem pa-
ris in collo, septimi ve-
rò in faucibus: vbi cra-
nium attigit bipertita,
maiore ramo per cranij
basin reflexo, vbi surcu-
lum dedit musculo colli
interno longo, per fora-
mē paris sexti cum mi-
nore carotide arteria fi-
bi coniuge cranium in-
gressa, coit in vas cōmu-
ne. Minore autem, vbi
ramulum auditus orga-
no dimisit perforamen
transuersum sibi com-
mune, & portioni nerui
quintæ crotaphytan pe-
tenti, cranium intrat per
foramē sæpe geminum,
sed exiguum, prope la-
tus externum foraminis
tertiæ, & quartæ cōiuga-
tionis in crassā menin-
gen ramosè absumitur.
2. Externa sæpe simplex
interdum diuisa etiam
multipliciter: idq; nunc
initio

initio sui, nunc in collo
 medio, ascendit per col-
 lilarus sub cuti, & mu-
 sculo lato, furculis obi-
 ter in vicinos musculos,
 cutim, mēbranas dimis-
 sis: ubi fauces attingit, por-
 tionem sui in oris par-
 tes, glandulas, musculos
 tum hyoidis, tum laryn-
 gis, tum linguae, linguā
 infernā, tunicā narium
 internam absumit: nisi
 quod ramuli aliquot in-
 de etiā in crassam me-
 ningem emicāt per fo-
 ramē, tum pone mastoi-
 de apophysin, tum secū-
 di nervorum paris, tum
 maximū inter ethmoi-
 dea furculis obiter in o-
 culos, & frontis cutim
 distributis. Portionem
 alteram semper subcu-
 taneā dimittit ramo in-
 signi super genā infer-
 nam ascendente, in labra
 utraque, pinnas nasi, na-
 sum,

sum, frontē, faciem reliquam, maiorem oculi angulum, & inde in venam frontis vel propriā, vel sibi oppositā cōmunem, dextra scilicet ac sinistra ibi in vnā coeunte, altero in glandulis ad aures variē diuiso, in cutem tum capitis, tum faciei, & frōtis absumitur.

Humeralis, quæ ramulo statim ab origine dimisso, in ceruicis tum cutim, tum musculos externos, deinde alio in gibbam omoplata sub ea in brachium fertur: vbi primū humeralis propriē dicitur, antè verò adhuc est superclauia. *Vbi propriē humeralis dicatur.*

Humeralis, inter musculum deltoide, & tendonem musculi pectoralis procedit, & super membranā carnosā rectā, & exterior paulo descendit, ad cubiti flexū sub cuti conspicua, in macris præsertim, & cum magna est ac tumida, furculis obiter in musculos brachij vicinos, & cutim dimissis. Hæc paulo supra brachij apophysis externā bipertita, ramo interno cum pari ramo axillaris coit in venam cōmunem: quæ super radij finem foras egressa, variē

variè in manum externam absumitur: **externo** autem secundum radium descendit ad ipsius dimidium. Hic deinde obliquus foras exit, & ad carpum axillaris ramo auctus, manū externam sæpe totam nutrit, præsertim è regione parvorum digitorū. Ramus interdum tertius cum dictis duobus natus, in flexū cubiti deflectens, in musculos eius loci absumitur, quibus etiam dicti duo rami numerosè distribuuntur.

Axilla-

ris. Axillaris brachium ingressa, sub musculi pectoralis tendone in profundam, & subcutaneam diuiditur.

Profunda.

Profunda arteriæ axillari, & nervorū pari tertio semper attensa descendit, ramulōque extrorsum ad musculos ex brachij externa apophysi natos dimisso, per medium cubiti flexum effertur, mox iterum merse musculis cubiti mediis, ramo vno secundum radium, altero secundum cubiti os per annulum delapsa, illo in furculos pollicis duos, indici totidem, medio vnum: hoc in totidem, medio vnum, medio duos, minimo duos absumitur, musculis internæ manus alios obiter largita.

Subcutanea.

Subcutanea ad cutim emergit, & paulò supra internam brachij apophysin ramo vno, per medium cubiti flexum interius delap

delapso, cum interiori humerariæ ramo
communē facit, sub cubiti flexu, proprius,
longius: altero subcutanea axillaris per
infernum brachij latus conspicua descen-
dit, vti humeraria per supernum. Illa ra-
mulis in cutim propinquam, & partes
alias dimissis prope carpum coit iterum
cum altero ramo humerariæ. Dictu incre-
dibile quàm variè etiā in eodem homine
habeant hæ brachiales venæ, dextra & si-
nistra, multò magis in diuersis.

1. Adiposa, fini-
stra quidem sæ-
pius ex cauæ fini-
stra, dextra verò
ex renali dextra:
rarò illa ex rena-
li, hæc ex caua
exit. Vtraq; in tu-
nicam renū ex-
ternam à perito-
næo natam spar-
sa adipem largū
adgignit.

Trūco in
lumbis.

2. Renalis, dex-
tra quidem supe-
rior, sinistra verò
inferior. Contra

II verò,

verò, si re sinister dextro interdum sublimior fuerit, vtraq; abit primū in ramos duos, priorem & posteriorem, hiq; alios sæpe septē, in renum corpus vtrunque distribuēdos, vt in renibus audies.

3 SpermatICA, dextra quidem à caua antica sub renali, sinistra verò à renalis mediæ inferno. Est tamē quādo etiā dextra est altera à renali, & sinistra altera à caua. Vtraque in viris quidē in testis tunica & substantiā absumitur, surculis aliquot tenuibus in suam peritonæi

Venæ ca-
uæ infe-
rioris ex-
eunt.

tonai apophyfin
sparsis. In mulie-
ribus autē dimi-
dio in testes, alte-
ro dimidio in vte-
ri latera & fundū
nutriendum, quo
etiā mēses fluūt.
Insertionis mo-
dus in testibus di-
cetur.

4 Lumbaris, multiplex
& vnaquæq; bipertita in
lumborū medullam per
neruorū foramina, & in
eius loci musculos cū arte-
ria similiter diuisa distri-
buitur.

1 Muscula, in
musculos lūborū
& epigastrij vici-
nos, vt obliquos
ascēdētes, & trās-
uersos, & perito-
neum: hæc inter-
dum ab imo trun-
co nascitur.

Ramis
duobus
iliis.

2 Sacra, in ossis
II 2 sacri

facri medullā per antica neruorum foramina.

3 Hypogastria, in partes propè omnes hypogastrii, vt intestini recti, tum musculos, tum cutim musculosam (in qua etiā sæpe hæmorrhoidas excitat) in vesicam virilem minore ramo, in vesicæ collum & penē maiori, in muliebrem verò vesicam, & vterum ampliore, in collū utriusque minore: per quem virginibus, & sæpe vtero gerentibus, etiam sano foetu menses purgantur.

Huius hypogastriæ reliquum, ramo cruralis actum, per foramen pubis descendit, absumiturque in musculos ab osse pubis ortos,

ortos, ischio, & cutim
natum.

4 Epigastria in pe-
ritonæum, musculos
epigastrij obliquos,
trāuersos, rectos spar-
gitur dum sub rectis
effertur: vbi verò um-
bilicum superauit,
furculis aliquot suis
occurrit mammariæ
furculis, per quos so-
los mammis cum vte-
ro est communio.

Hæc verò ab ex-
terno ilic prope crus,
hypogastria ab inter-
no exit.

5 Pudenda, epiga-
striae opposita paulò sub
hypogastria, muliebri-
bus, & horum membra-
nis, peni, scroto, his di-
stributionibus factis ab
ilia intra peritonæum,
quo pertuso succedit cru-
ralis.

HÆC vena simul atque à peritonæo elabitur, super os ischi; in inguina descēdit, & anticam internamq; femoris partem, vbi in multos ramos facit diuisionē, multis & magnis eius loci glandulis firmatā: quæ cum arteria, neruo hâc cum his descendente, cavitatem illam inguinum opplet: estq; cæterarum venarum in crus demissarum truncus hic cruralis, pendens ab externo ramo trunci venæ cauæ super os sacri separati. Cuius hæ sunt propagines.

I Saphæa seu malleoli, ad inguinis glandulas nata, per internum cruris, genu, tibiæ, inter cutim & membranam carnosam: descendit ad malleolum externum, & in pedis superni cutim variè absumitur, sed quatuor obiterdi missis in cutim coniugationibus: prima & summa, ramo interno in inguen, perinæum, & eius loci cutim: externo autem & maiori in cutim summi cruris anticam & externam: secunda ad medium

medium cruris: tertia ad genu,
parte vna in molam, altera in
poplitem: quæ deest cum vena
poplitis est amplior: quarta ad
medium tibiæ antorsum & re-
trorsum.

2 Ischias minor, è regione sa-
phææ cuti ischij & eius loci
musculis.

**Crurali
exceunt.**

3 Muscula duplex, minor &
sub hac maior, musculis cruris
compluribus. Maioris profun-
dior quædam portio, assump-
tis finibus reliquis hypogra-
striæ per foramen pubis dela-
psæ ad vsque genu fertur.

4 Poplitea, ex ramis duobus
cruralis iam vnitis conflata, sur-
culis aliquot in cruris cutim
posticam sparsis, per medium
poplitem delapsa, nunc in suræ
cutim absimitur, nunc ad cal-
cem vsque descendit, nunc ve-
nis saphæa aucta, per externum
malleolum cutim pedis supe-
riorem, aliquando & inferio-
rem, adit.

5 Suralis, in suræ musculos &

II 4

cutim

cutim tibiæ internæ, & pedis interni: deinde circa malleolū internum reflexa, latus internum pedis & cutim pollicis, raro alios digitos, adit.

6 Ischias maior, etiā crurali (in has autem duas cruralis tota absumitur) portione maiore per suræ musculos delata, absumitur in furculos decem, singulis scilicet digitis binos, minore autem inter peronen & calcem cessante. Hæc tamē portio interdum perforato inter peronen & tibiam medio ligamento, partim absumitur in musculum digitos pedis abducentē & cutim: partim minimis digitis dat furculos quinque minimo & medico duos, medio vnum: tunc à priori portione tantum sunt quinque in maiores digitos.

DE VASIS VMBILICIS.

Caput. II II.

ENAE & arteriæ ex spermaticis deriuatæ, & in vteri fundū & latera insertæ, suisq; oribus cavitati vteri adaperatæ, & in eā menstruum sanguinem effundentes, post conceptum verò semē, chorion extimam foetus tunicam, quā attingunt, cauant, & per

perflando velut fistulant: tandemq; vasorum ora tot fiunt in chorio, quot fuerunt in utero: & oribus succedentia vasa, venæ scilicet venarum, arteriæ arteriarum orificiis respondentes. Porro vasa hæc ab his velut radicibus in alia maiora, hæcque in alia corriuāt: donec venæ omnes in vnum velut truncum coeant, idq; interdum in chorio ipso fit, sæpius in vmbilico, sed misfis obiter venulis & arteriolis in allantoidē & amnion tunicas alias foetus, quas vasa hæc peruadūt. Vena inde in sinistram hepatis prope portæ exortum inferitur, & distribuitur, ad foetus nutritionē. Arteriæ adhuc duæ permanent, quæ per foetus vmbilicum receptæ, & secundum vesicæ fundum inuectæ, in ilias arterias inferuntur, in id viles in quod aliæ arteriæ. Vena arteriosa, & arteria venosa pulmonibus propria vasa, nomen ab actione & usu, denominationem à tunicarū forma mutuātur.

Vena arteriosa et
arteria
venosa.

DE ARTERIIS.

Caput V.

Arteria aorta seu magna, ex sinistro Arteriæ cordis ventriculo per basin mediam magnæ emergit, ac mox pericardion egressa in ortus, eius ramos tota duos ab ita quales, minorem que pri-

II 5 supern

Coronaria di supernum, maiorem infernū: qui ad quintum thoracis spondylum reflexus deorsum secundum spondylos descendit, &, ut audies, distribuitur. Minor autē medianis in thorace membranis firmatus, dum paululum ascendit subclaviā sinistrā, super sinistrum pulmonē emittit obliquē in primam thoracis costam: dum verō thymum glandulam attigit, subclaviā dextrā producit, cuius distributionē mox audies. Deinde paucis audies quibus propaginibus hæc subclaviā sinistrā superet, exortu multū diuersam & graciliorem. Sed arteria hæc magna in ipso statim à corde exortu, corona-

Coronaria duas mittit, maiorem sub valvula dextra, minorem sub postica prodeūtes: quæ *arteria.* in cordis superficiem, & eius partem crassiorē, venæ coronariæ modo distribuitur. *Lib. 5. vs.* Corpus autem arteriæ corpori venæ sextuplum esset ex Herophilo scripsit Galenus, cum externa eius tunica venarū tunica sit crassitie æqualis, interna autē quintuplo crassior. Quales verō & quā multos habeat villos utraq; hæc arteriæ tunica dictum nobis abundē est isagoge de membranis & villis. Interna enim crassa, dura, densa, villis transversis: externa rara, mollis, qualis est venæ.

z Car

I Carotis dextra (sed sinistra est à trunco in thymo) secundum latus asperæ arteriæ ascendit cum iugulari interna: vbi verò fauces attingit, bipertita, ramo interno & maiore faucibus, laryngi, linguæ, furculos largita, cranium subit per foramen lacerum choanæ propinquum, à quo exile aliud foramen in nares, per quod arteria in nasum etiam summum demittit, alterum ramum in crassam meningem variè spargit: deinde alium per foramen secundi paris in oculum & crotaphitæ internum. Reliquum in osse sphenoide inter apophyses clinoides variè, retium modo sibi incumbentium implexum, facit *πλέγμα συνιστάδης*: in hominibus semper observatum Galeno, & cæteris omnibus in anatomica rectè institutis: reliquo crassam

Lib. 9.
v. f. par.

fam meningen perforat, & in tenuem meningen & mēbranā choroide ramosē absumitur, vtraque in suum latus. Ramus autem externus & minor vbi à faucibus furculum buccis vnū, temporibus alterum, post aures tertium dimisit, craniūque iam tangit, ramulum mittit in principium musculi in collo longi, denique cum iugulari interna per foramen sextæ in communem sinum crassæ meningis cessat.

Arteria sub
clauia dex-
tra exeunt

2 Intercostalis minor, in tria spatia inter costas quatuor superiores, & eius loci rhachitida, & musculos.

3 Cervicalis, per foramina in transuersis apophysibus spondylorum colli, & ea quæ sunt ad radices *νογώνων* occipitis, in crassam meningen cum vena cervicali datis obiter furculis per foramina neruorum, rhachitidi colli,

colli & musculis vicinis.

3 Mammaria, secundum diarthroſes cartilaginum cū ſterno, deſcendit ad xiphoi- des, obiter largita ſurculos musculis, inter coſtarum car- tilagines, mammis, mem- branis medianis vicinis, dein de ad rectos musculos emer- git, & ſurculis reliquis ſpe- ctat ſurculos occurrentes ar- teriæ epigaſtriæ.

4 Muſcula, intra tho- racem orta in poſticos ceruicis mu- sculos uſque occiput.

5 Humeraria, duplex ex- tra tho- racem orta, vna in ca- uæ omoplatæ musculos, al- tera minor in brachij ſum- mum & articulum & omo- platæ gibbum: ſed portio- ne ſui profunda cum vena humerali quadantenus pro- cedit.

6 Thoracica duplex, vna in musculos tho- racis anti- cos, altera in muſculum la- tiſſimum: quod reliquum
Axillaris arteria.
eſt,

est, axillaris est arteria, quæ axillaris profundæ ramo attenuata, descendit inter musculum bicipitem & brachium, furculos illis obiter largita, sed ramum insignem musculis cubiti extendentibus, qui cum vena & nervo quarto ad apophysin externam delapsus, sub musculorum inde natorum capitibus cessat.

Axillaris porrò cubiti flexum medium ingressa, furculis utrinque demissis, paulumque inter musculos duos digitorum flexores progressa, in duos ramos abit: quorum superior secundum radium descendit per annulum in musculos pollicis propinquos, in quem internum furculis duobus, in indicem totidem, in medium vno absuntitur, ut inferior in reliquum eius dimidium vno, in medium duobus, in minorem duobus cessat, sed antè secundum cubiti os per eundem annulum delapsus, musculis parui digiti distributus. Manus externa, ut musculis sic arteria caret, & cutis distributio. prope omnis.

Sic

Sic omnino distribuitur etiam subclauia sinistra, nisi quod carotidem non emit-
tit, hæc enim sub thymo producitur. Ca-
rotis autem sinistra ex thymo egreditur,
& paulò post dextra.

1 Intercoastalis ma-
ior, in spacia vera-
rum costarum tria
vtrinq; reliqua, qua-
tenus hæc sunt ossæ,
tota autem notha-
rū vsq; epigastrium,
vti vena azygos, sur-
culis statim per ner-
uorum foramina vi-
cinæ rachitidi mis-
sis, & vicinis muscu-
lis.

2 Phrenicæ duæ,
vtrinq; vna ad spon-
dylum thoracis vn-
decimum orta, phre-
nas totas & conti-
nuū pericardiū, qui-
bus thorax breuior,
distribuantur.

Cœliacæ

3 Cœliacæ, insignis distribu-
tio. in ventriculū, omen
tum:

Trunco

tum, splenem, he-
 par, folliculū fellis,
 ecphyfin, colon ven-
 triculo adnexum di-
 stribuitur hoc mo-
 do: in ramos duos
 abit, dextrum & fi-
 nistrum paulò maio-
 rem. Dexter surculū
 dat omento postico,
 & ipsius pancrea &
 colo, alterum posti-
 co ventriculo, tertiū
 ecphyfi & ieiuni ini-
 tio, quartum fundo
 ventriculi dextro, an-
 tico, postico, & epi-
 ploo antico, duos a-
 lios folliculo fellis
 & fimæ hepatis pa-
 rum profundè. Sini-
 ster surculos dat epi-
 ploo postico, & ip-
 sius pancrea. Alterum
 vētriculo postico, &
 sæpe fundo, qui vti
 vena coronariadistri-
 buitur coronemodo
 sursum.

Arte-
riæ ma-
gnæ
exeunt

fursum ad stomachū,
& deorsum ad cor-
pus ventriculi & py-
lorū, & partes ventri-
culi vicinas. Tertium
epiplooo postico, co-
lo: quartum finē lie-
nis, & ab hoc aliū sæ-
pe epiplooo antico.

4 Mensenteria su-
perior, mensenterio
superuecta in ieiū-
num, ileon, coli par-
tem, à sima hæpatis
ad renem dextrum.

5 Renalis, dextra &
sinistra venæ renali
æqualis, in renem uti
vena diuiditur, in adi-
posam renum tuni-
cam vix eius aliquid
transit.

6 Spermatice, dex-
tra & sinistra, quæ
rarò à renali oritur,
cum vena spermati-
ca descendit, & peri-
tonæo elapsa, amba-

KK giosè

giosè delata, in testic
tunicam & substan-
tiam absumitur in
viris : in mulierum
verò testes tantū ab
horum vasorum di-
midium, reliquum
in vteri fundum &
latera.

7 Mesenteria infe-
rior, mesenterio infi-
mo, colo, inter simā
lienis & rectū ac ipsi
recto distribuitur.

8 Lumbaris, vtrinq;
per nervorum fora-
mina in lumborum
rhachitide, & adna-
tos lūbis musculos,
& abdominis, & peri-
tonæum.

9 Iliā ad ossis sacri
principium nata, ex magna
arteria venā cauam super-
gressa, ne ab ossē sacro læ-
datur, mox iterū venæ ilia
subiicitur vt sit tutior, in
duas autē ilias tota hæc arte-
ria

ria, ut vena, absumitur.

1 Muscula, in eius loci musculos posticos.

2 Sacra, in ossis sacri rhachitiden per antica nervorum foramina.

3 Hypogastria, ex interno latere nata portione vna per magnum ossis ilium finem delapsa, in musculos tegentes os ilium & cruris articulum fertur: altera in vesicæ fundum, & collum, & penem, & sedem: in muliere autem in vesicæ & uteri fundum, & collum, & muliebria, tertia per foramen pubis cum vena delapsa & nervo, sed aucta propagine epigastria, spargitur in musculos huic forami-

Parte
ilia.

KK .2 mini

mini adnatos, & quosdam ab offe pubis natos.

4 Epigastria, quæ per inguē portione sui in crusabit: altera ascendit ad musculos rectos, sub quibus sub vmbilicum suis furculis mammariæ furculis occurrit.

5 Pudenda, in commissuram ossium pu-

bis & in penis cutim abit: quod reliquum est, cruralis est.

*Cruralis
arteria.*

Cruralis, aliquot ramulis in cruris musculos dimissis, & inter illos eo, qui miscetur prædictæ arteriolæ per pubis foramen descendenti, ubi poplitem attingit, inter cruris condilos furculos duos mergit in genu, ramum demum secundum peronæ demittit in anticos tibiæ musculos: ubi iam tibiæ medium sub musculis gemellis tangit, cessat in ramos duos: quorum interior ramulo in tibiæ articulum immisso, descendit inter tibiā & pternam, & furculis quinque absumitur: duobus pollici, duobus indici, vno medio: exterior verò inter peronen-

nen & pternam descendens, tibiæ articulo furculum largitus, furculis quinque absu- mitur: duobus in minimum, duobus in me- dicum, vno in medium, sed his grandio- rem mittit in musculum qui digitos abdu- cit. Variæ autem: vt venæ, sic arteriæ tum in pedem, tum in manum distribuuntur.

Arteriæ cranium intrant cum venis, duæ *Arteriæ* vtrinq: prima cervicalis per foramen in *cranium* radice *νοτόν*, secunda carotidis minor, *intrant.*

& iugularis internæ maxima portio, per foramen sibi proprium in sphenoide pro- pe choanam. Venæ præter has quatuor in- *Venæ cra-* trant cranium, iugularis internæ ramus *nium in-* per foramen propinquum foramini paris *trāt qua-* tertij & quarti. Secunda iugularis externæ *tuor.*

ramus, per foramen post apophysin ma- stoide. Tertia, per foramen secundi paris. Quarta, per foramen ethmoideum maxi- mum. Hæc autem vasa meningibus utique colligata sparguntur. Arteriæ duæ, & venæ totidem illæ, simul ingressæ cranium per foramina *κορώον*, & sexti paris degene- rant mox, assumpta obiter vena per fora- men post mastoide ingressa, in canales duos dextrū & sinistrum fistulatos in crassa meninge cerebellū à cerebro dirimente, quibus occipitis os foueatum dat locum.

Ad cerebelli verò summum canales hi in
 vnum coeunt, statimque rursus in duos
 abeunt, per cauatam meningem crassam,
 quæ cerebrum separat dextrum à sinistro,
 & ossa occipitis, bregmatis, frontis fouea-
 ra, fertur vsque ossa ethmoidea, ramulis
 obiter plurimis deorsum etiam in tenuem
 meningem & cerebrum, paucis sursum
 per futuras dimissis: partim per crassam
 meningem summum cerebellum à cere-
 bro separantem rectè deflectit ad gloutia,
 ad inde in cœnario ramosissimè distribui-
 tur, in tunicam choroide ex tenui menin-
 ge ortam, ventriculos cerebri pererran-
 tem, passimque integentem. Sed ab hac
 parte ramus insignis per crassam menin-
 gem profundissimè cerebrum anteriùs di-
 uidentem, fertur vsque ossa ethmoidea.
 Ex his ductibus quidam venarum, alij ar-
 teriarum, alij ambarum munere fungun-
 tur: non modo cum in crassa meninge ca-
 uantur, sed cum in tenuem meningem &
 cerebri substantiam, & ventres passim in-
 sinuatur fere semper, quibus suis partibus
 tria illa his ductibus propinquant. Venæ
 iugularis portio minor, ramulo in auditus
 organum immisso, cranium ingressa, in
 similem prædictis canalem in meninge
 crassa

*Vene iu-
 gularis
 portio mi-
 nor.*

crassa cessat, quæ illam & tenuem meningem per cerebri basin, & latera usque irrigat surculis variis. Vena per foramen secundi paris, & per maximum foramen ethmoidæ ossium similiter in crassam meningem cessat, & distribuitur excavato intus ubique cranio, quæ hæc vasa tangit.

Arteria per foramen magnum ad choanam recepta, mittit indidem ramulum in nares, & nasum, per foramen exile sed proprium: mittit & ramulum venæ attentum, qui in canalem crassa meninge factum cessat: postremo tota in duos insignes ramos abit, qui antrosum super cranium paulisper progressi uniuntur, mox diuiduntur rursus, & ramo minore per secundi paris foramen in oculum, & internum latuscrotaphitæ definit: maior crassam meningem perforat, prope glandulam pituitariam, & mox in duos ramos abit: vnus in tenuem meningem spargitur, alter meninge tenui ligatus, & multipliciter implicatus chori modo, in ventres cerebri absimitur, auctus etiam choroide priore. Qui plexus Galeno visus sub glandula, & in brutis adhuc hodie apparet.

Nervus
quid.

ERVVS, est pars in nobis simplex ex humido mucoso facta, & nutrita, alba, sentiens tantū, aut etiā mouens, ambabus meningibus quadamtenus tecta, dum à cerebri basi, aut rachitide oritur, in partem quam aditvariè dispergitur præter opticū.

Gal. libro
9. vs. par
tium, &
lib. anat.
neruorū.

Olfactus
instru-
menta.

1 Nerui sunt optici, id est, visorij, mollissimi, caui meatu sensibili, ob quem, & vtilitatis dignitatē sunt maximi: coeunt, mox in oculum sui lateris abscedunt, & in tunicam degenerant amphiblistroidē, humori vitreo circumdatam. Apophyses verò cerebri prælongæ, ad foramina ethmoidea productę olfactus sunt instrumenta, de quibus est Galeni libellus: nervis autem nō accensentur, quia cranio non excidunt.

2 Motores sunt oculorū, graciles, duri, multiplices: nam ramis septem in totidem oculi musc

musculos absumuntur.

3 Multiplex, portio prior, crassior, mollior dat propaginem primam crotaphitis, masseteribus, cuti faciei: secundam genæ superioris dentibus, gingivis, musculis labiorum: tertiam maiorem genæ inferioris dentibus, gingivis, musculis labri inferni, & in ore latentibus: quartam maximam, & linguae tunicam saporum discrettricem distribuit: ob id hæc tota Galeno gustatoria dicitur.

Paria
neruo-
rum ce-
rebra-
lium se-
ptem.

Portio posterior, gracilior, durior, dat propaginē vnam crotaphitis, secundam cuti frontis: tertiam cuti faciei, musculis labri superni, pterygiorum externis: quartam narium membranæ, musculis internis pterygiorum.

4 Durum, gracile, in palati tunicam absumitur.

5 Duplex, portio maior in foramen auditoriū illapsa partim fit audiendi organum, partim per foramen cæcum excidit

KK 5 in

in muscolum laturum præcipuè,
& in crotaphitas, & in masse-
teras omnes, in quos & altera
portio absumitur, sed elapsa
per foramen paruum scissuræ
secundi paris subditum.

*Costalis
neruus.*

6 Insigne, ramulis in quosdā
colli, & laryngis musculos obi-
ter distributis, propè integrum
in thoracem ubi incidit, ramu-
los dat musculis tribus à sterno
& vicina clavi ascendentibus:
ramum per costarū radices de-
mittit ad partes ventris infer-
ni, quem costalem vocamus: al-
terū ad musculos laryngis re-
currentem, sed datis prius sur-
culis tunicæ pulmonis, & cor-
dis: tertium insigniore in sto-
machū & ventriculum, quem
stomachicum neruū vocamus.

*Recur-
rens.*

*Stomachi-
cus ner-
uus.*

7 Durū, in musculos linguæ,
ossis hyoidis, laryngis reliquos absumitur,
data ad linguæ radicem portione sui pari

Neruo- sexto. Ex his omnium mollissimi sunt o-
rum dif- ptici, deinde tertium par, post id quartū,
ferentia. paulò durius secūdum, hoc quintum, hinc
sextum, horum durissimum est septimū,

Ex

Ex his quoque multas habet seu radices
 tertia, plures sexta, quæ in unum velut trun-
 cum coactæ cranio excidunt, post in par-
 tes corporis secernuntur, vel distribuun-
 tur. Par seu coniugatio nervorum dicitur,
 quia unus, dexter & alter æqualis sinister
 in nervis omnibus. Paria hæc septem cra- *Nervo-*
 nio excidunt, per foramina, primum ro- *rum fo-*
 tunda, secundum scissa, tertium & quartum *ramina*
 oblonga, quintum mediocria in osse au- *qua.*
 ditorio, sextum maxima, septimum parva
 occipitis maximo foramini iuncta. Paria
 duo prima nervorum rhachitarum exci-
 dunt foraminibus duobus, antico uno, &
 postico altero: uti paria duo ossis sacri, &
 tria coccygis. Cætera paria colli quinque,
 & dorsi duodecim, & lumborum quinque,
 & primum ossis sacri unico foramine ad
 utrumque tantum spondylum, superiorem
 scilicet ac inferiorem spectante, excidunt,
 sed superiori tribuuntur: sic ut primum par
 thoracis, inter septimum cervicis, & pri-
 mum thoracis spondylum excidat: primum
 lumborum par, inter primum lumborum,
 & ultimum thoracis spondylum: primum
 ossis sacri par, inter quintum lumborum
 spondylum, & primum ossis sacri. Ad hæc
 primum & secundum colli par, ut duo ossis
 sacri,

facri, & tria coccygis, ex dorsali medulla, & anteriore propaginem emittunt maiorem, ex posteriore minorem & graciliorrem. In cæteris nerui tantum ex medullæ lateribus orti, per vnicum foramen laterale, spondylo vtrique commune integri excidunt, mox autem diuisi ramum minorem versus spinas retorquent, maiorem in anteriora deducunt. Nerui quoque partibus vicinis ferè distribuuntur, ne in longiore via periclitentur: quã si ingrediuntur mirè teguntur, & muniuntur ad securitatem. Ad similem neruorum securitatem natura ossium magnas cavitates cauauit, aut perforauit neruis per has transi-
Libro 6. turis, aut circa earum basin neruum inuo-
vs. part. luit, eodem modo & tendonem, & vasa tuto deduxit.

I Propagine maiore, & postica, per foramen posticum primo spondylo, & occipiti commune egressa, absumit in paruos musculos, primo spondylo & occipiti communes, & partem eius qui omoplatam tollit: minore & antica, per foramen anticum primo spondylo, & occipiti

capiti commune, absumitur in principium musculi œsophago substrati, caput & collum flectentis, quem longū vocamus.

2 Propagine maiore, & po- *Libro 13.*
stica ad spinæ latus elapsa, ra- *vs. part.*
mo maiore per surculum paris *de vtro-*
tertij aucto, in cutim capitis to- *que pari.*
tam absumitur: minore in mus-
culos secundo spondylo & oc-
cipiti communes.

3 Minore, & antica ad latus
dentis elapsa, in partē sibi pro-
pinquā musculi longi, par in-
tegrum vtrinque excidit, fora-
mine inter secundum tertiumq;
spondylum laterali mox diui-
sum: ramo minore in ceruicē
extendentes musculos sibi pro-
pinquos, genam mouentes, &
collum totū, caputq; retro eri-
gentes: reflectitur maiore an-
trorsum lato, absumitur surcu-
lis, vno in cutim capitis cū por-
tione secundi spargendo, aliis
tribus in propinquos laterales
musculos, & partē longi: etiam
neruis quarta, portio hæc paris

tertij

Libro 13.
vs. part.

tertij anterior, miscetur Galeno.

4 Quartum similiter ortum & diuisum, ramo minore retro in ceruicis musculos, & latum absumitur: maiore & anteriore distribuitur furculo vno in musculum longum, altero in laterales colli musculos, tertio cum portione quinti, & sexti paris in diaphragma.

5 Quintum, similiter ortū & diuisum ramo minore in musculos ceruicis posticos retorquetur, maiore & antico, furculo vno in musculum longū, altero in diaphragma cum furculo quarti & sexti, interdum & septimi, tumq; à quarto furculus deest, tertio in musculos tollentes brachium & omoplatam, & alios his vicinos.

6 Sextum, ramo posteriore & minore in musculos posticos reflectitur, anteriore & maiore furculis distribuitur, vno in diaphragma cum prädictis sed portio à quinto pari araneæ simil

similis, à quinto memorabilis,
à sexto harum media, minor *Libro 13.*
scilicet quàm à quinta, maior *vs. parte*
quàm à quarta, altero in bra-
chia cum portione septimi, &
octauì paris, & ad omoplatam
leuantes musculos.

7 Septimus ramo minore in
musculum latum, & alios vicinos reflecti-
tur, maiore miscetur quinto, & sexto cer-
uicis, primo & secundo thoracis, sicq; in
brachium, & manum absumitur: furculo
interdū in diaphragma descendentes ner-
uos auget.

Primus, paruus à quinto pari col-
li ortus in musculum deltoide, & cu-
tim illi incumbentem vicinam ab-
sumitur. Alij quinq; maiores ab or-
tu implexi, mox diuulsi, rursus im-
plexi, & diuulsi, per axillam ferun-
tur, & distribuuntur.

Secūdus, in musculum bicipitem,
sub hoc demum delapsus, & tertio
magnam portionem largitus, mini-
mam autem musculo cubiti longis-
simo: vbi flexum cubiti attigit, ramo
vno secundum radicem, altero ma-
iore

iore secundum cubitum super membranam carnosam delatus, in cutim totam cubiti, & saepe manum absumitur.

Tertius, hoc inferior sub musculo bicipite simul cum secundo delapsus, & mistus, substrato musculo furculum largitus, & cuti anteriori brachij alios, cubiti flexum ante brachij apophysin internam ubi superavit, quinto mistus distribuitur, ut in quinto audies.

Quartus, omnium crassissimus sub eodem musculo, cum vena interna, & arteria delapsus, in posteriora conuersus in musculos cubitum extendentes, & cutim brachij internam, & externam cubiti partitus, post cubiti curuaturam vno ramo secundum radium, altero secundum cubitum deferitur ad carpum. Vbi distribuitur ille furculis quinque, pollicis duobus, indicis totidem, vno medio lateri indicem tangenti: hic in carpo cessat.

Quintus, his inferior inter musculos cubitum flectentes, & extendentes delapsus, pone internam brachij apophysin praeteruectus, musculis cubiti

Nervi in brachium distribuuntur.

cubiti internis & manus cum tertio partitus absumitur intra digitos, vt tertius furculis quinque: tertius quidem duobus in pollicem, totidem in indicem, vno in mediū, raro duobus: quintus autem vno in reliquum latus medi, duobus in medicum, totidem in minimum absumitur: sed prius ad medium cubiti ossis ramū extrorsum miserat, qui furculis quinque in eosdem digitos sed externos, absumitur.

Sextus, omnium infimtis inter cutim & membranam carnosam per internam brachij apophysin delapsus, in cutim cubiti absumitur.

1 Ramo postico in musculos thoracis caput propinquum sortitos: antico in manum distribuitur, & furculos obiter vicinis musculis thoracis largitur.

2 Ramo postico similiter distribuitur: antico secundum primam costam, vt primum fertur in brachium, fur-

L L culis

culis obiter distributis
in musculos thoracis
propinquos.

Thora-
cis.

12

3 Ramo postico, vt
4 cætera distribuun-
5 tur: antico autē in
6 spacia intercostalia
7 cum vena & arte-
8 ria secundum par-
9 tem inferiorē nō-
10 nihil cauatam, fe-
11 runtur in muscu-
12 los intercostales ad
usque sternum in co-
stis veris, vsque ad
musculos abdominis
anticos, in nothis: &
statim ab ortu singuli
ramū sexti à cerebro
pariscostalem furculis
augent, & incumben-
tibus thoraci musculis
obiter distribuuntur.

1 Ramo postico, in
2 musculos rhachi-
3 tas, & alios ibi ca-
4 pita fortitos, & cu-
5 tim eius loci absu-
munt

Paria Lumbo munt: antico, in muscu
ner- ruri. los epigastrij & quof-
norū al. dam thoracicosibi ca-
ib. put habentes: sed à pa-
- rari secundo exigua por-
- tio ad testem descen-
- dit, cum neruum à ner-
- uo costali non accep-
- tit.

I Ut priora, ramo
postico inter quantum
lumborum spodylum
& ossis sacri princi-
pium exit, ramoque
postico in capita mu-
sculorū propinqua ab-
sumitur. antico autem
neruis cruralibus mi-
scetur, sed etiā in mu-
sculos abdominis, & a-
lios quosdam propin-
quos distribuitur.

2 Postico foramine
3 & ramo, in muscu-
4 los ossi sacro. foris
5 incumbentes: anti-
6 co autem & maio-
re, secundi, tertij, quar-

LL 2 ti paris,

ri paris, ut primi, in crus abeunt: ex duobus infimis in musculos sedis, collum uteri & vesicæ virilis, & penem. In fundum autem uteri & vesicæ à costali nervus distribuitur. Infimum autem dorsalis medullæ in duo diuisum nusquã distribuitur.

Nerui qui in femur totum decurrunt, nascuntur ex tribus infernis paribus lumborum, & quatuor supernis ossis sacri: & statim ab ortu miscentur, minùs tamen quàm brachiorum, mox in nervos quatuor præcipuos exeunt.

1 Primus & summus, sub peritonæo descendit ad paruum trochanterem, partitus in musculos cruris propinquos, & cutim cruris internam & externam absumitur, priusquam genu attingat.

2 Secundus & inferior sub peritonæo per inguem descendit in crus cum crurali vena & arteria, ranúmque insignem cum vena saphæa,

Nerui femoris totius per internum femur ad pedem usque demittit, cuti vicinæ via illa tota furculos largitus: truncus autem cum vena &

na & arteria profundus, descendit in internos cruris musculos, supra genu etiam cessat.

3 Tertius his inferior, furculos musculis penis, & quibusdam cruris, & cuti inguinali per foramen pubis excidit in vicinos musculos, absun-
mitur supra cruris medium.

4 Quartus, omnium corporis neruorum crassissimus, ficcissimus, durissimus, validissimus, ex quatuor supernis paribus ossis sacri ortus, inter os sacrum & ilium elapsus, partitus capitibus musculorum propinquis, & cuti natiui & cruris vicini: deinde etiam usque ad genu inter cruris condylos bipertitus, in totam tibiam & pedem distribuitur, præter partem eam internam à secundo pari intertextam. Ramo enim minore secundum peronen delapso in pedem superiorem digitis singulis binos dat furculos: maiore autem tibiam sequente, in plantamque delapso, digitis quoque singulis binos dat furculos: sed ambo rami musculorum capita, & cutim tibiæ, & pedis obiter adeunt & texunt.

Gal. ini-
tio de fra-
ctur. hip.

Idem ibi-
dem.

Musculi
partes
simplices
& com-
positae.

MUSCULVS, est caro sim-
plex sentiendi mouendiq;
vim sortita: vel est motus
voluntarij instrumentum.
Musculi corpus proprium
sunt villi à nervis & ligamentis deducti,
quos caro simplex plurima cingit: ob id
musculos, carnem appellat Hippocrates.
Atque hæc est propria musculi natura, his
scilicet tribus conflata. Venæ autem & ar-
teriæ per hunc, vt partes cæteras distri-
buuntur, vt nutriatur, & viuat. hæc Gale-
nus. Tres igitur tantum propriæ musculi
partes sunt simplices, nervus, & ligamen-
tum (à quibus & membrana musculos
ambiens oritur) & caro simplex ambo-
bus in villos diuisis vndique circumdata. Com-
positæ verò & maximæ musculi partes
sunt totidem, caput seu principium (in
quod nervus & ligamentum inferi so-
lent) venter, finis seu tendo, seu aponeu-
rosis quæ partibus mouendis inferitur.

Est autem quando tres has partes ægrè
discernas, vt in sphincteribus, intercostali-
bus & aliis quibusdam. Quoniam tamen

excoriatum murem, forma imitatur, *μῦς*, id est mus seu musculus, & ratione eadem lacertus appellatur. Quanquam horum plerique pisces planos, & rotundos magis repræsentant. Porro musculum circumscribit venter præcipuè, à vicinis musculis facile separabilis, etiam cum multis, vel capitibus vel tendonibus, & actio vniformis. Musculi autem actio propria est villorum ipsius in seipsum versus suam caput contractio, quæ partem, cui tendo inferitur, versus idem attrahit, sæpe multum variè pro vario villorum situ: sæpe multum obscure, vt interosses manus & pedis, & qui penem constituunt, & his assident, & qui ab hyoïde in coracoïde, & alij. At nec tot musculis quot motibus egeremus, musculi non pauci per se motus obliquos edunt, cum opposito congenere rectos. Congener autem dexter sinistro simili magna ex parte est. Musculo quoque propè omni alter quidem actionis contrariæ author est attributus, vt flexori tensor, adductori abductor, leuatori depressor, clausori apertor. Sphincteres verò & pauci quidam alij antagonista carent. Nec tamen numero aut magnitudine, aut robore pares semper sunt musculi actionum

*Musculi
actio.*

contrariarum effectores: sed multum inter se his tribus variant, pro partis mouendæ pondere, aut actionis vehementia. Numerus denique musculorum corporis totius hîc non describitur, sed propemodum alterius dimidij, vt dextri vel sinistri: ex quo reliqui dimidij tot musculos facillè colliges. Lingux tamen, hyoidis, epiglottidis, laryngis, & paucarum partium aliarum omnes simul explicantur, vt qui sunt azyges, diaphragma, sphincteres. Musculorum differentia. Musculorum differentia alia, post cognitam ipsorum historiam faciliùs cognoscentur, quæ ab ipsorum substantia carnosâ, nervosa, membranosa magis: magnitudine, vt magnus, longus, latus: numero partium, vt biceps, triceps: totûe, vt gemelli, trigemini: figura, vt deltoides, rhomboïdes, scalenus: à parte, vt crotaphitæ, rhachitæ: situ, vt antici, postici, interni, externi: actione, vt sphincter, masseter, flexor, tensor: connectione tam musculorum totorum, quàm partium suarum. Quæ verò hîc desiderare possis, ex Gal. lib. de motu musculorum, & de vsu partium substitutes paruo negotio: præsertim si te priùs in secâdis simis, secundum præcepta in administrâdis anatomis tradita, & in Galen. myotome desimiar

simiarum musculis exercueris: nisi fortè
tibi magna est cadauerum humanorum
potestas, in quibus solis exercitatus, cor-
poris humani naturam breuius & certius,
quàm ex simiarum collatione cogno-
ueris.

Sursum, vnus,
supernè
Deorsū, vnus,
infernè
Versus nasum
vnus, ad ma-
gnū cāthum

fitus.

Oculū.

7

Versus zygō-
ma vnus, ad par-
uum canthum

Circumagentes duo:
vnus à magno cantho
ad parū supernè por-
rectus: alter infernè à
paruo cantho ad ma-
gnū extensus.

Intro, vnus in duo vel
tres diuiduus, neruum
opticum ambiens, in
duram oculi tunicā
prope dimidiā insert⁹.

Primi autem quatuor

LL 5 simul

Mu-
sculi
mo-
uēt.

simul contracti, sua aponeurosi oculum ad iridem ambiunt: & omnes ab optici crassa meninge, vel pericranio propinquiore oriuntur.

Cilium { Sursum vnus, à nasi radice in vicinum tarfi
supernū { dimidium.
2 {

Deorsum, vnus, à malo per canthum paruum in alterum tarfi dimidium. Sed dicere possis villos cilium tollentes, à musculosa cute frontis & superciliorum, deprimentes verò à lato musculo (qui totus est similis capitis equitantium, si eius tantum auferas, quantum pileolo tegitur) prodire, cui faciem propè totam, & collum totum tegenti ac mouenti originem dat membrana quædam nervosa toti nostræ cuti subnata, hîc, vt in fronte & capitis parte aliqua, carnosior effecta: in ciliis enim præ paruitate visui obscurus etiam in magnis animalibus est hic musculus.

*Musculus
latus.*

Foras

Pterygiū

Foras, vnus obli-
quus à malo descen-
dens.

Intro, vnus mini-
mus à nare interna.

Labra

Sursum, bini vtrin-
que, à malo descen-
dentes in labrum,
duo supernum, to-
tidem infernum.

Deorsū, bini vtrin-
que, à menti lateri-
bus ascendentes in
labrum, duo super-
num, totidē infer-
num. Horum cōge-
neres duo, dum si-

*Musculi
lati ortus*

mul agunt, labrum
motu recto mouēt:
dum alteru er tan-
tū, obliquo. Ad-
hæc villi tollentiū
labrum supernū &
deprimētium infer-
num, interni quidē
intro versus dētes,
externi verò foras
versus cutim labra
euert

Musculi
mouentur

euertūt. Hos propè
omnes labri vtriuf-
que motus non pa-
rū iuuat musculus
latus, ab auriū radi-
ce, occipite, spinis
omnibus ceruicis,
spina omoplatae, a-
cromio, clauī, ster-
no exortus: totus te-
nuissimus, in faciei
partes propè oēs vil-
lis à tā diuersa origi-
ne variis insertus,
easque ob id in om-
nem propè par-
tem moturus.

Sursum, quatuor
vtrinq;. Crotaphi-
tæ duo, à tota tem-
porum cauitate sub
zygomate in totū
huius genæ corwō.
Masseteres duo, bi-
cipites: quorū caput
vnū, à malo, villis
in partē genæ poste-
riorē emissis, hanc
mo

Genam
infernā.

mouet antrorsum:
alterū, à zygōmate
villis istos in χ literæ
similitudinem inter
secantibus, in genam
anteriorē immis-
sis: eam retrorsum: si-
mul verò agentibus
villis vtrisque, motu
medio genam tollit.

Rotundi duo, à ge-
næ supernæ gingiuis
omnibus in genæ
infernæ gingiuas o-
nes oris tunica tecti.

Parui duo, inter hos
medij latentes, à ca-
uo pterygoidis apo-
physios toto, in ge-
næ infernæ partem
latissimam intus in-
seruntur. Iidem cū
lato buccas, immota
etiam gena, mouēt.

Deorsum, vnus vtrin-
que gracilis, in medio nervosus, à styloi-
de in mentum interiūs, statim post genæ
flexuram, inseritur.

Surf

Sursum, duo, à sty-
loide in linguē latus.
Deorsum, duo, à ge-
na inferna, quā sunt
molares in lingua
latus infernē.

Lingua

Antrorsum, duo, à
mēto interno ad lin-
guē radicem.

Retrorsum, duo ma-
gni, contigui, villis
omnibus intertexti
ab hyoidis basi in lin-
guē partem infernā.

Dextrorsum vnus, si-
nistorsum vnus, am-
bo ab hyoidis corni-
bus supernis aliquā-
do infernis, in linguē
latera inseruntur.

Sursum, duo, à sty-
loidis radice in hyoi-
dis cornuum prin-
cipium.

Deorsum, duo, à ca-
racoide in idem cor-
nuum principiū: in
medio neruosi: omo

Hyoi- des.

plat

Musculi
mouent

platam quoque le-
uant Galeno.

Antrorsum, duo, ab
interno mento, ad
hyoidis radicem.

Retrorsum, duo, à
sterno secundū aspe-
ram arteriā in hyoi-
dis radicē: quos hyoi-
des deorsum moue-
re Galenus scribit li-
bro 7. de usu par. Hi
omnes nullo alio os-
se firmatū hyoides,
firmant vndique ve-
rius quā mouent.

Epiglot-
tida.

Sursum, duo, conti-
gui à radice hyoidis
in radicem posticam
epiglottidis.

Deorsum, duo, sub
ipsius tunica tecti, in
magnis animalibus
manifesti, in homi-
ne obscuri: vt quos
ad paristhmia sitos,
deglutitionem iuua-
re scribit Galenus.

Sur

Laryn-
gen.

Sursum, duo, ab
hyoidis radice, in
thyroidis basin.

Deorsum, duo brō-
chij, à sterno interno
secundū asperā arte-
riam in thyroidis ba-
sin, quā cōtrahunt, &
cū ea asperā arteriā.

Dextrorsum, vnus:
sinistrorsum, vnus: ambo à colli spondy-
lorum regione in thyroidis latera, qui ad
innominatam cōtrahunt, & laryngis mea-
tum constringunt. Hi sex vt prædicti octo
hyoides, ac septimus oculum, thyroide
etiam confirmant. Sunt autem hi sex mu-
sculi communes thyroïdi cum vicinis par-
tibus: quibus bronchios addit Gal. sicque
octo numerat.

Duo ab innominata antica.

Duo, sub his ab innominata
postica, in anticam & infernā
thyroide.

Duo, ab innominata postica
in posticam arytenoïde.

Laryngis
12. proprij
musculi

Duo, ab innominatae late-
ribus, in latera arytenoidis,
quam hi quatuor claudunt.

Duo,

Duo, à thyroïde media interna in anticam arytenoïde, quā claudunt.

Duo, ab arytenoïdis postica basi in eiusdem basin anticam, quam comprimunt. Larynx nanq; tribus his cartilaginibus constat, thyroïde antica posticis autem innominata & incumbēte illi arytenoïde: quæ quidem mobilis est, vt thyroïdes: sola autem innominata imobilis est: in eaq; multi ob id firmantur aliarum duarum musculi: qui quidem quas inuicē iungant cartilagines, thyroïde cum innominata vel arytenoïde, aut innominatam cum arytenoïde ex prædictis illorum tum originibus tum insertionibus constat.

Splenij duo à spinis quinque thoracis supernis & quatuor infernis ceruicis, circa quintam abcedunt in occiput.

Extendunt

Complexi, duo (quorum vtrunque in duos, tres, quatuor, diuidere possis) ex apophysi

M M

physi

phystrāsuersater
tia, quarta, quin-
ta thoracis & spi-
na cervicis vlti-
ma in occiput.

Caput

Parui octo, recti
quatuor quorum
duo à spina spon-
dyli secundi, &
totidem sub his
minores, à parte
postica spondyli
primi: omnes qua-
tuor in occiput
medium. Obli-
qui quatuor, quo-
rum duo à con-
tactu rectorū ex
occipite in apo-
phyfin tranver-
sam primi spon-
dyli. Duo reliqui
ab eadē apophysi
in spinam secūdi
spondyli. Hi o-
mnes triāgulum
aquilaterū vtrin-
que constituunt.

Mu-
scali

Mast

Fle-
ctunt

Mastoïdeiduo,
(vterq; in tres
diuiduus) à ster-
no summo, &
parte clauis vi-
cina, in apo-
phyfin mastoi-
de, obliquè in-
feruntur, & ca-
put motu re-
cto simul am-
bos flectunt: alte-
ruter solus cir-
cumagit.

Extē-
dunt.

Transuerfa-
rij duo, à radi-
cibus apophy-
seon sex trans-
uerfarum tho-
racis, in omnes
transuerfas cer-
uicis externè.

Spinati duo, à
radicibus spina-
rum septem su-
periorum tho-
racis, & prima
cervicis, in reli-
M.M 2 quas

Collum

quas cervicis spi-
nas. Quos qua-
tuor in duos Ga-
lenus reducit.

Longi duo, à su-
perioribus spon-
dylis quinque tho-
racis, sub œso-
phago per to-
tam cervicē vil-
lis obliquis ascē-
dunt usque occi-
put, cui obscu-
rè inferuntur, ip-
sumque ob id e-
tiam flectunt Ga-
leno.

**Fle-
ctunt**

Scaleni duo,
ab osse toto co-
stæ thoracis pri-
mæ in omnes cer-
vicis apophyses
transversas in-
ternè inserti, vil-
lis omnibus o-
bliquis, sed bre-
uissimis, à costæ
radice in proxi-
mas

mas apophyses,
longissimis à co-
stæ fine in primi
spōdyli apophy-
ses, mediis pro-
pinquorū quan-
tatem imitan-
tibus.

Antrosum, serrati duo:
maior ex ossibus costarum
nouem superiorum, lon-
gius quàm ex spatiis in to-
tam omoplatae basin, tho-
racem quoque dilatare vi-
detur: minor ex ossè costa-
rum quinque, interdum sex
superiorum, in coracoide
internum.

Retrosum, rhomboïdes
vnus, à tribus spinis infer-
nis ceruicis, & tribus super-
nis thoracis, in totam pro-
pè omoplatae basin. Gemi-
num hunc facit Galenus.

Musculi o-
moplatam
mouent

Sursum, duo: vnus trape-
zius, ab occipite toto, spinis
omnibus ceruicis, octo su-
pernis thoracis, in totam

MM 3 omo

omoplata spinam, vsque acromion, & basin propè totam. Hic etiam deorsum, & retrorsum villis aliis eam trahit: estq; hic similis mulierum collario.

Alter leuator propius ab apophysi transuersa primorum quatuor cervicis spondylorum in angulū omoplatae superiorem ad vsque ipsius spinam.

Addi potest qui ab hyoide in coracoide inseritur, & qui ab apophysi transuersa primi spondyli, in omoplatae finem ad acromion: & pars editior pectoralis.

Deorsum, vnus latissimus à spinis ossis sacri lumborum, & nouē thoracis, & parte multa ossis ilium, in omoplatae angulum inferiorem per membranas obiter insertus parte aliqua sui. Nam tendone robusto brachium propè totus deorsum trahit. Deorsum omoplata mo-uet etiam pars inferna trapezij, vt media retrorsum, summa sursum.

Antrorsum, duo: vnus pectoralis à clauī plusquam dimidia, sterno propè toto, costa

6. 7. 8. in brachij os inter deltoide, & bicipitem: Galeno in quatuor diuisus: Alter ab omoplatae summa parte tota.

Retrorsum, duo: vnus ex maxima parte costae in omoplata ima: seu ex inferno fine costae in omoplata ima. Hic etiam parum mouet deorsum.

Alter illi contiguus, costae eiusdem partem summam articulo proximam occupans, qui tamen brachium magis deorsum mouet, quam retrorsum: vt qui ex vtraq; parte spinæ in omoplata sunt, magis sursum quam retrorsum mouent brachium, & summa portio latissimi retrorsum magis, quam deorsum.

Sursum, duo: vnus deltoides, à clauis dimidia, & tota omoplatae spina, & acromio. Alter à cavitare supra omoplatae spinam, inter acromion & articulum in brachij ceruicem inseritur. Tertium addit Galenus à cavitare sub eadem spina. Ex tribus his musculorum coniu-

MM 4 gatio

Musculi
brachij
mouent

gationibus, priores longius in brachium, posteriores latius in brachij ceruicem inseruntur: & hi brachiū magis quā priores circumagunt actionis cuiusque quadam successione.

Deorsum, paruus ex costę in omoplata imę sima parte, qui etiam retro parum mouere dictus est. Brachium quoque cū vi maiore opus est, deorsum trahunt, prior eorum qui retrorsum agit, & partes pectoralis, & latissimi infimę.

Duo, vnus biceps principio vno, ex omoplataę glenes labro, per brachij fissuram, altero ex coracoide in radium summum intus, qua parte est asperior & tumentior.

Flectūt.

Musculi in brachio siti cubitū.

Alter brachizus, ā brachio superno, cui sub bicipite affix⁹ est, in summum radium & magis in cubitum intus, quā colligantur ambo.

Duo,

Exten-
dunt.

Duo, vnus longus
à costa inferna o-
moplatæ, brachio
hærens.

Alter breuis, à cer-
uice postica brachij, priori cōnatus & sub-
iectus: ambo tendone foris carnosus, intus
neruoso, in olecranium inferuntur.

Musculi verò siti in cubito, interno qui-
dem radij pronatores duo, carpi flexores
duo, digitum flexores duo, palmaris vnus
paruus: à brachij interna apophysi omnes
orti, præterquàm radij pronator paruus.

Externo autem cubito, radij supinatores
duo: carpi tensores duo: digitum tensor
multiplex, & in plures diuiduus, vt mox
audies. Hi ab externa apophysi oriuntur,
vt illi ab interna, præter quadratum pro-
natorem, & longum supinatorem.

Pronât.

Duo, vnus rotun-
dus ab interna bra-
chij apophysi, obli-
què in radium pro-
pe medium tēdone
mēbranoso cessat.

Musculi
radium, Alter quadratus,
tenuis, ab imo cubito in

MM 5 imune

& cū eo
manū.

imum radium, tendone
etiam membranoso.

Duo, vnus longus, à brachio inferno, & externo toti radio, & eius imæ epiphyfi inseritur carnosus.

Supināt

Alter à brachij externa apophysi prope olecranū, in radiū supra ipsius medium.

Duo interni, simul contracti: vnus infernus à brachij interna apophysi ortus, cubito ossi attensus, tandem suo tēdone crasso super os carpi dictū nunc

Flectūt.

quintum, nūc octauum, & per radicē externam apophyseos ossis in carpo sustentis os metacarpij tertium, & quart

quartum, in hoc v-
trunque inferitur.

**Musculi
carpi**

Alter supernus, à
brachio sub longo supi-
natore ortus, radio inter-
no inuectus per cavitatē
in osse carpi pollicē su-
stinente, vnico tendone
fertur in os metacarpij
primum.

**Exten-
dunt.**

Duo externi simul
contracti: vnus su-
pernus à brachij ex-
terna apophysi or-
tus, radio instratus,
tēdone vno quidem
in metacarpij os pri-
mum, altero in se-
cundum inferitur.

Alter infernus in-
didem natus, cubito externo instratus, ten-
done vnico in metacarpij os quartum in-
feritur.

Motus carpi obliquos edunt iidem mu- *Carpi*
sculi, sursum quidem superni ambo ad ra- *motus*
dium siti, deorsum verò inferni ambo ad *obliqui.*
cubitum locati. Horum autem singuli ef-
ficiunt singulos motus, rectorum seu fle-
xionis

xionis & tensionis, & obliquorū medios:
vt leges in Annot. in lib. Gal. de vſu partiū.

Musculi
flectunt
phalan-
gem di-
gitorū

4.

Primam actione robustissi-
ma egentem, digitum flexores
ambo, tum per ligamentū la-
tum ipsis commune, tum per
villos plures multò à sublimi
quàm à profundo, ossi huius
phalangis propè toti affixos.

Hanc flexionem ceptam fir-
mant lumbrici, & interosſes, &
indicis adductor, parui abdu-
ctor musculus.

Secundam, digitum flexores
ambo, sublimis quidem sua in-
sertione in huius principium:
profundus autem tum ligamē-
to lato, tum villis suis multis in
multam partem ossis inserto.

Tertiam, digitum flexor ma-
ior sua insertione in hui⁹ prin-
cipium.

Primam & secundam per li-
gamenta, tertiam per insertio-
nem, tendo quintus à digitum
flexore profundo.

Prim

Musculi
phalan-
gæ pol-
licis fle-
ctunt.

Primam & secundam præci-
puè, tertiam minùs duo mu-
sculi thenar constituentes: sua
enim portione interna illis in-
feruntur: externa verò, tumen-
tior quidem pollicem ab indi-
ce abducit, planior verò indici
adducit: ambo in tres diuidui.

Digitum flexores duo intra
cubitū ab interna brachij apophysi, vnus
sublimis, alter profundus radio & cubito,
& medio horum ligamento membrano-
so affixus, in tendones quinq; absumitur,
qui digitorum quinque articulos omnes,
quo dixi modo, flectunt: Sublimis in qua-
tuor tantum tendones abit, qui digitorum
quatuor articulos duos primos flectunt.

In cubito externo inter radium, & cu-
bitum intimus musculus, portione vna in
latus externum, & velut angulum totum
quatuor digitorum insertus, ipsos abdu-
cit: portione altera in medios eorum arti-
culos foris inserta ipsos extendit: portio-
ne tertia per tendonem minimum polli-
cis velut toti angulo inuectum, pollicem
indici adducit: per alium paulò maiorem
angulo opposito inuectum, pollicem ab-
ducit: per ambos simul cōtractus pollicem

exten

extendit. Per tertium verò tendonem horum omnium crassissimum, in primum pollicis articulum bipertito aut etiam tripartito inseritur, eumq; partim extendit, partim abducit. Horumq; digitorum adductionem, & abductionem iuvant musculi interosses, gemini per singula ossiū metacarpij intervalla: & proportionales his duo inter indicem, & pollicē. Qui verò pollicis crassior insidet ab indice abducit, vt qui quarto metacarpij ossi foris affixus est, paruum abducit. Horumq; omnium tendones qui ad tertium perueniūt articulum (perueniunt autem propemodum omnes, vt in Annot. in lib. I. vñs par. docemus) hi suorum villorum portionem in singulorum phalangū principium dimittūt, ob id graciliores sunt, quā tertiam phalangem attingunt.

Vnus, ex clavi interna, & antica in primæ costæ cartilaginem ad sternon usque.

Alter, ferratus maior, ex omoplatae basi tota interna in costar

costarū nouem superiorum ossa longius quàm in ipsarum spatia.

Tertius, ex spinis ceruicis tribus inferioribus, & prima metapheni in spatia tria costarū quatuor superiorum longius, quàm in ipsas costas.

Quartus, ex spinis lumborū superioribus, & duabus aut tribus metaphreni inferioribus, in 4. costas inferiores longius quàm in ipsarum spatia.

Hi ambo tenuissimi, rhomboïdes, ferrati postici, intercostales externi ex costæ inferno latere in subditæ costæ latus supernum obliquè antrosum feruntur.

Vnus,

Musculus
thoracē

Vnus, ex spinis
osis sacri, lumbo-
rum, metaphreni to-
tius, sibi continuus
in costas 12. prope
ipsarum radicem.

Alter, triangulus
à sterni laterib⁹ in-
ternis in totas vera-
rum costarum car-
tilagines, eas in ster-
non adducens.

Contra-
hūt ex-
pirando

Intercostales in-
terni, ex costæ su-
perno latere in su-
prapositæ latus in-
fernum obliquè an-
trorsum inferuntur,
& externos ubique
in χ literæ formam
intersecant. Sed in-
ter verarum costa-
rum cartilagines, vil-
lorum situs est dicto
contrarius utriusque
intercostalibus.

Diaphra-
gma.

Has thoracis actiones multum iuvant,
tum phrenes seu diaphragma, tum musculi
octo

octo epigastrij. Diaphragma liberæ respirationis instrumentū musculus est rotundus, admodum obliquus, cui caput in medio est, fines vndique thoraci interno annexi, vt etiam duabus aponeurosis in lumbos longius decurrant.

1 Obliquum descendens, ex ferrati magni contactu, seu spatii inter costas sex inferiores longius, quàm ex ipsis costis, in os ilium & pubis inferitur.

Musculorum epigastrij quatuor paria.

2 Obliquum ascendens, ex utroq; hoc osse & spinis tum ossis sacri, tum lumborum fertur antrorsum in fines costarum quatuor inferiorum.

3 Rectum, ex osse pubis antico in sterni latera, & ipsi articulas costarum inferiorum cartilagines.

4 Transuersum, ex transuersis lumborum apophysibus in os ilium, & pubis, & notarum costarum fines. Sic ordine naturæ describit Galenus libr. 6. methodi, & lib. 5. administ. Rectos autem primos explicat loc. affect. lib. 5. cap. 6. & lib. 5. vsus partium: quòd illic tres alios ad re-

NN etorum

ctorum contactum, in aponeurōsin dege-
nerare, hic alios tres ex rectorum colla-
tione nomen habere doceret: ne illum
negligentia, aut ignorantia lapsum existi-
mes. Accedunt sæpè in viro & muliere
Musculi duo parui, plerunque inæquales, ab osse
aliq duo pubis externo in partem infernam recto-
parui. rum, his velut succenturiati. Quomodo
quibusdam duo sæpè inæquales, sæpè vni-
cus, & is sinister frequentius quàm dexter,
à summo sterno super pectoralis capita à
sterno exorta descendit.

Flectūt.

Vnus vtrinq;, trian-
gulus, ab ossis ilium
costæ multa parte
in apophyses trans-
uersas lumborum,
& infimi thoracis
spōdyli internè vil-
lis obliquis: & his,
quò altius ascendūt
longioribus, breui-
simis autē in lum-
borū finē insertis.

Musculi
lumbos:

Duo, vnus semispi-
natus, à spinis omni-
bus ossis sacri, & lū-
borum, in apophy-
ses

Extendunt.

ses lumborū & thoracis totius trāsuersas, villis obliquis inseritur.

Alter sacer, sub prædicto ex ossis sacri lateribus in spinas lumborum & vn-

decim thoracis villis obliquis.

Rhachis antrorsum, ab anticis ambobus, Rhachis retrorsum à posticis ambobus nisi vnicus à quibus est omnino medius. in latera à binis: vnus moue- lateris antico vno & postico altero: in me tur mu- dium motus recti & obliqui situm ab sin- sculis. gulis mouetur: ceruicis quidem rhachis, vt suo loco dictum est: lumborum verò, vt nuper audisti: metaphreni autem seu thoracis rhachis, ob costas & musculorū penuriam parum est per se mobilis: cum ceruice tamē superior, & cum lumbis inferior obscure mouetur: adiuuantibus eius motum musculis quibusdam, etiam thoracis spondylos tangentibus, supernos quidem longis, scalenis, transuersariis, spinatis: infernos autem lumbaribus, tam flectentibus quàm extendentibus, thoracis inferiora tangentibus: quorum propè omnium villi sunt obliqui. Sed qui ab vndecimo

NN 2 thor

thoracis spondylo ad primum ascēdit per medios, eorum omnium spinas omnes & totas complexus, & solis spinis & membranis inter has mediis dexter à sinistro secretus, villos habet rhachitarum omniū maximè rectos. A singulis quoque apophysibus transversis spondilorum in spinas singulas proximè superpositas abeūt singuli.

Leuat { Vnus, quē in duos aut tres diuidere possis, à tubere ischij interno in tunicam externam intestini recti longulè descendit.

Musculus sedē.

Claudit.

{ Sphincter villis transversis ipsius fini circumdatus: qualis est alter vesicæ collo, post prostatam glandulam circumdatus, ipsum etiam claudens & cōtrahens.

A tubere ischij interno musculi duo ascendant: vnus mox latus sed tenuis, bonam penis partem constituens.

Alter ad meatum vrinarium, vbi dexter sinistro supernè vnitur infernè dehiscit.

Musculus quoque gracilis, longus, cum vasis spermaticis à musculis hypogastri descendit

descendit ad testes, ipsos releuans. Insunt quoque; utero corpora musculosa ad testes descendunt. Gal. lib. 14. usus par.

Vnus, à lumborum apophysis transversis omnibus in trochantera paruum anticè, quæ possis duplicè statuere: *ῥόαε* vocant Hippocrat. & Galen.

M. crus
Flectunt.

Alter, à tota cavitate interna ossis ilium super cruris caput & cervicem descendit in eundem trochantera paruum, tendone robusto ex utriusque coacto. Hunc motum adiuuant muscoli in crure antico tibiâ tendentes, orti ab osse pubis, ischij, ilium, & obiter in crus portione quadam sui inserti.

Tres natium authores, validis tendonibus foris carnis, intus nervosis.

Primus, extimus & amplissimus, à coccyge osse sacro, superna ilium costa plusquam dimidia, villis obliquis in os cruris palmum sub trochantere magno (cui etiam obiter affigitur) longulè inseritur.

Musculi
crus extendunt.

NN 3 Sec

Secundus, situ & magnitudine medius (nam breuior, tenuior, angustior) à labro costæ ilium propè totius, in summum trochanteris magni coronon, & superficiem eius externam.

Tertius, horum breuissimus, tenuissimus, angustissimus, intimus, ab eadem ossis ilium facie externa, sed inferna magis, in trochanteris magni supercilium internum & cavitatis principium. Hunc quoque motum adiuuant muscoli in crure postici, ex ischij tubere & aliis ossibus vicinis supra crus exorti, & obiter dum in tibia descendunt, cruris ossi aut musculis id mouentibus affixi. Crus quoq; cum tibia adducunt interni in eo muscoli, & abducunt externi. de quibus omnibus mox in musculis tibia mouentibus, & crus cum tibia circumagentibus.

Intro, vt genu ad poplitem cruris alterius, & pterna foras feratur triceps totus: quem etiam triplicem statuere possis, cum capita habeat tria, & tres insertiones: sed in medio confusus est, totusq; admodum obliquus.

Primum

Musculi crurum tibia circumagunt.

Primum & summum caput, à commissura summa ossium pubis, & eorum spina in ossis cruris lineam sub ipsius ossis medio inferitur.

Secundum, primo & obturatori externo propè toti contiguum: ab ima ossium pubis commissura & ambitu foratus pubis superno, in os cruris internum & posticum, seu lineam sub trochantere paruo.

Tertium illi contiguum ab ima commissura ossis pubis & ilium, in os pubis & radicem trochanteris parui: insertionem enim habet secundo continuam, sed paulò superiorem. Huic & primo principium nervosum & forte, secundo autem carnosum. hic triiceps etiam crurum tibia intro adducit, ut interni: utrunque hunc motum iuvat membranofus, & vastus internus.

Foras, ut genu foras pterna intro feratur, quadrigemini omnes parui, & propè transuersi, ac ordine locati: quorum summus ab ossis sacri & coccygis comifura

fura in cauum trochanteris magni inferitur: alter eo breuior à spacio, inter cotylem & ischij tuber medio prope ipsius spinam in latus magni trochanteris propinquum & cauum.

Tertius, ab ischij tubere interno & paulò supra, in spatium inter trochanteras medium & cauum magni,

Obturator externus.

Quartus illis paulò latior, à toto tubere externo in latus externum & posticum trochanteris magni & eius cauum.

Quintus, obturator externus foraminis inter os pubis & ischij patentis, ab huius ambitu toto natus, ac tendone robusto, & velut multiplici, cauitate inter ischij tuber & cotylem media vectus, in cauum trochanteris magni cum quadrigeminis inferitur.

Obturator internus.

Sextus, obturator internus foraminis eiusdem, ex ossium ischij & pubis eo ambitu natus, cauitate inter ischij tuber & spinam media, prædictæ opposita vectus, tendonibus geminis in trochantera magnum & eius radicem inferitur. Horum motum iuuat longus, & externi cruris, & vastus externus.

Postici

Flectūt.

Postici quatuor, quorum tres à tubere nascuntur, interiores scilicet duo, & vnus exterior: & interiores vno tendone cum interno gracili in tibiam internā desinunt: vti & quartus posticorum à symphysi ossis pubis, & ischij lineæ affixus.

Rectus, gracilis, vastorum medius, à spina inferna ilium, capite superiore paruo, inferiore robustissimo etiam cotylen attingente, in molā propè mediam tendone incidit, qui in tibiam cū vastis desinit & crureo: nam hi quatuor in tendonē vnum cessant, qui molam amplexatus, in tibiæ principium anticum latè inseritur, & genu hac parte pro ligamento est.

NN 5 Vasti

Musculi
tibiæ.

Exten-
dunt.

Vasti duo, rectū vtrin-
que tangent, & cru-
reo magna parte intus
connati, villis supernè
subrectis, infernè obli-
quis, oriuntur: exter-
nus quidem à radice
tota trochanteris ma-
gni & cruris ossè sub-
iecto, in molam & an-
ticam tibiā definēs:
internus verò à tro-
chantere paruo, & cru-
ris ossè subiecto in
molam & anticam ti-
biā cessans.

Crureus, recto substra-
tus, ossi cruris affixus,
ab ossè cruris antico
inter trochanteras ten-
done vno in molā, al-
tero carnoso in tibiā
posticā per poplitem.
Lōgus ex spina super-
na ossis iliū obliquus
in tibiā internā fer-
tur, in eamq; aponeu-
rosī lata inferitur, &
eam

eam ab aliis flexā per se ad inguen adducit.

Membranoso, ex spinæ eiusdem radice obliquus in tibiā externam fertur, eamq; per se abducit. Ambo autem hi dum simul agunt, tibiam extendunt. Horum plurimi præcipuè vasti, & crureus villis compluribus in cruris os insertis, ipsum pro villorum situ & insertione mouent, sed ab aliis sibi connexis, & ab ossè iliū ortis prius moti. Nā cum toti in crure siti sint, id mouere nō possunt.

Interni duo, vnus insignis ad vsque cruris medium neruosus, deinde carnosus tricipiti contiguus, à tubere ortus in tibiam internam tendone definit: alter gracilis internæ cuti subditus, principio lato, tenui, ab inferno ossis pubis limbo sub commissura post cruris caput internum, cum longi tendone vinculo communi ligatus in tibiam longè, latè, obliquè definit.

adducunt.

Tertius

Musculi
tibiā cū
crure.

abdu-
cunt.

Tertius longus, à spina
osis ilium superna o-
bliquus descendit in
tibiam internam & an-
ticam, qui etiam ti-
biam cum membra-
noso extendit. Hunc
etiam motū iuuat tri-
ceps totus, præsertim
si cum quadrigemi-
nis agat, & qui duo ex
posticis à tubere na-
ti in tibiam internam
desinunt, & vastus in-
ternus.

Membranofus, à ra-
dice spinæ ois ilium
supernæ in principiū
tibiæ externum latè
non longè, principio
ad semipedem car-
nosus, deinde mem-
branofus, & cū mē-
brana musculosa con-
fusus: obliquus autem
totus, vti & longus, &
genu pro ligamento
est foris. Hunc mo-
tum

tum iuuant posticorum exterior biceps, à tubere ortus in tibiam externam desinens, & vastus externus.

Peronæus, vno capite à perones epiphy si superna, altero à perones medio, peronæ foris & antè affixus descendit, circaq; eius infernā epiphy sin posteriùs tendonem geminum mittit, eidem alligatū vñculis, vno cōmuni, duobus propriis. Tendonum maior sub planta intimus, obliquè delatus ad pternæ cum cyboide articulum, os sesamoïdibus vsu simile assumit, sed amplum: minus tamen eo quod habet pedis tensor ad astragali & scaphoïdis articulum, deinde in os pedij maximum & vicinum inseritur: vt per se

Fle-
ctunt
anti-
ci.

per se pedem foras
moueat in scaphoide,
& astragalo, cum ti-
bixio autem flectat: mi-
nor autem in mini-
mum, pedem etiani
flectit & foras mo-
uet, interdum portio-
ne sui parua in latus
externum digiti par-
ui, eum extendens &
abducens.

Tibiaus anticus, à
superna tibiæ epipl.y-
i ortus, tibiæ affixus,
& medio eius fini an-
ticè alligatus, tendo-
ne unico sed ad finem
bifido, per internum
pedis delato, inseritur
inferne, partim ossi in-
nominatorum primo
& medio, partim prin-
cipio ossis in pedio
maximi portione sui
exigua pollicem in-
tro adducens & exten-
dens.

Musculi
in tibia
fisi pe-
dem

Digi

Digitumtensor, horū
duorum medius, tēdone
sexto, & eodē paruo, in
os pedij minimum in-
sertus: de quo mox fu-
sius dicam.

Gemelli, internus qui-
dem à radice condyli in
cruce interni: externus
autē à latere aspero cō-
dili externi: ambo mox
carnosi, intus neruosi o-
res, iuncti descendūt, &
ad tibiæ medium cū fo-
leo in vnum tendonem
pternæ principio infe-
rendum desinunt.

Extē-
dunt
posti-
ci.

Soleus, his subditus
latior, à tibiæ & pe-
rones commissura in ge-
mellorum tendonē sub
tibiæ medio de gene-
rat.

Tibiæ posterior, à
tibiæ & perones epi-
physi superna ortus, to-
tus tibiæ affixus: circa
eius malleolum, seu in-
tern

ternam apophysin
ligato tendone ma-
ximo. Nam ten-
dones eius minores
duo reliqui digitos
pedis flectūt, vt pau-
lò pòst leges.

Flexionem pedis hīc intelligimus, cūm
pes à recto cum tibia situ recedit, & angu-
lum facit nunc obtusum, nunc etiam re-
ctum, & aliquando acutum. Quo more,
capitis, colli, rhacheos aliarum partium,
brachij, cubiti, carpi digitorum, & cruris
ac tibiae flexionem intelligimus, & con-
trariam illi extētionem, cūm partes hae ab
angulosa figura versus rectam mouentur.
Quanquam in pede motum hunc vtrun-
que *κἀμπνν η̃ ἐκτασιν* à quibusdam voca-
ri scribit Galenus in fine Comment. tertij
in libr. *πρὶ ἀρθρων*.

In gastrocnemia præter illos, musculus
est digitorum flexor magnus mox dicendus:
Popliteus & duo parui, *popliteus* & *plantaris*: ambo
ab externo cruris condylo exorti, sed *po-
pliteus* obliquior, & sua carne mox tibiae
inseritur postica, & internè eam motu par-
uo attrahens, alteri vel resupinatori, vel
Plantaris pronatori similis situ & usu. *Plantaris* inter
gemel

gemellos & soleum gracilis descēdit, mox
 in tendonem degenerans prælongum &
 maximè gracilem: qui secundum tendo-
 nem pternæ robustissimum descendit, &
 ad astragali tergum lateſcit, perq; latera
 pternæ in plantæ totius cutim abſumitur, *Quibus*
 ut palmaris in palmam. *deest plā*
 Quibusdam ta- *tariis &*
 men plantaris & palmaris musculus deest, *palmaris*
 tuncq; tendo hic à vicinis sufficitur tendo- *musculus.*
 nibus ac membranis.

Exten-
 dunt

Omnes. digitū ten-
 sor à summa & exter-
 na tibia, eidem atten-
 sus & alligatus, per
 supernam pedis par-
 tem delatus tendoni-
 bus quinque in quin-
 que pedis digitorum
 articulos omnes va-
 riis sui portionibus
 (ut digitū tensor in
 manu) insertus: inter
 dū & sexto tenui, sed
 longo in os pedi, mi-
 nimū propè totū, pe-
 dis fluxiones iuuat: al-
 tero etiā exiguo par-
 uum digitū abducit,

OO & mo

Musculi
digitorū
pedis ar-
ticulos.

& modicè flectit, inter-
na verò in pollicis arti-
culum ossa sesamoidea
cessat, articulū eius prio-
rem flectens & modicè
abducens. Est quando
non extendit parū di-
gitum, cum scilicet pe-
ronæ portio exigua
eum extendit, ut in mu-
sculis pedem flectenti-
bus dictum est,

Omnes, ut in manu,
digitū flexor magnus
à perones medio & ti-
biæ superna epiphysi
ortus, inter hæc ossa me-
dius descendit, & ad
malleolum internum
in tres abit tēdones ma-
gnos: quorum vnus pe-
ronæ posticæ respon-
dens, inter pternam &
malleolum internum
transmissus, in pollicem
& indicem trifidus fu-
bit: alij duo tibiæ re-
spondentes per eiusdē
mal

Fle-
ctunt

malleoli partem anticam transmittuntur, & horum minor in reliquos tres digitos subit, maior in os primum innominatorum cessat, pedem totum cum perona antico extendit. Hos autem quinque digitos flectunt hi tendones quinque partim ligamentis tum longis, tum breuibus: partim infertione, ut in manu.

Primos & secundos digitorum quatuor, digitorum flexor paruus in planta pedis media situs, à pterna inferna ortus: primos etiam horum quatuor flectunt lumbrici quatuor & interosses, ut in manu.

Digitum flexor magnus inter tibiā & peronen profundus descendit, & ad pedem in tendones magnos tres abit: quorum duo

OO 2 post

post malleolum internum ligamento cō-
muni iunguntur, & proprio separantur.
Horum exterior pollicem flectit, interior
ē regione articuli scaphoïdis cum astra-
galo, os sesamoïdes magnum & crassum
assumit ad eius articuli firmitatem, vt pe-
ronæus alterum ad articulum pternæ cum
cyboide, & inseritur in os innominatum
internum portione vna, aliis in alia, & cy-
boides: imo portione vna sub tendone
peronæi desinit in os pedij quartum, pro-
pe paruum digitū. Pedistensor hic potest
statui, licet etiam per se sit obliquator: Re-
liquus per latus internum pternæ profun-
dus fertur, & digitorum quatuor articulos
omnes flectit, vt in manu, Galeno autem
primum & tertium.

Pollicē, vnus, ossi pedij
maximo intus attensus.

Digitos quatuor, lum-
brici 4. digitum flexo-
ris magni tendonibus
affixi, vt in manu: sed
pedis lumbrici à digi-
tum flexore paruo in
planta sito produci vi-
dentur.

Interosses latus ossium
pedij

Abdu-
cunt.

Musculi
pedis.

pedij internum contingentes.

Lumbrici in pede portione maiore digitos quatuor adducunt, minore digitum alterum abducere videtur, vt in manu.

Abducunt { Digitos quinque, vnus, astragalo, pternæ, cyboidi totus supernè attensus, in tendones quinque absumptus, aliquando paruum non abducit. Paruum item abducit paruus musculus ei foris attensus.

Interosses latus ossiū pedij externum contingentes.

Pollicem quoque ab aliis abducunt, seu intrò ducunt duo, à cavitare inter pternam & astragalum media orti, in latus pollicis internum inserti.

Musculi præterea tres in pedio ab ipsius ossibus orti, maximo, secundo, medio, omnes pollicem & indicē mouentes, vt qui in manu sunt ad thenar. A pedio quoque molles carnea in digitorum reliquorū latera.

Partibus aliis quibusdam musculi insunt aliquando vel desunt. Asterno enim summo musculus initio nervosus, deinde carnosus, superficialis, tenuis, pollicē latus, in sextam costam dextrā cessans, ad recti musculi dextri exortū, singulis costarum superiorū cartilaginibus insertus, mihi visus est, sinistrū autem latus eo musculo carebat: interdum habet eum latus vtrunq; sed inæqualē. Ab osse pubis sub cuti multis tum viris, tū mulieribus parui duo sursum feruntur, sæpè inæquales, rectis velut succenturiati ad eorum robur augendum.

DE TENDONIBVS.

Caput VIII.

Tένειν id est, tēdo ἀπὸ τῆς τείνειν, id est à tendendo dicitur, quod eius actio præcipua in tensione seu contractione est. Horū enim vnusquisq; fibris suis versus musculi caput retractis, partē cui inseritur eodem *Tendo* contrahit ac euellit. Est autem *tendo* *quid.* musculi ἀπὸ τοῦ ὅπου seu finis, quo in partē mouendam inserto fit motus omnis voluntarius. Villis nervorum, & ligamentorum cōstat in vnum cōeuntibus, interdum carne adhuc eos villos ambiente: id quod in mult

multis cruris & pedis, plātæ & cubiti musculis apparet: ne addam linguæ, laryngis, colli, thoracis, epigastrij, & aliarū quarundam partium musculos propemodū vbi-que carnosos: quā tamen hi os, aut cartilaginem, aut partem aliam à se mouendam tangunt, neruosi magis apparent.

ANACEPHALEOSIS

MUSCULORVM.

Caput IX.

MUSCULORVM magna est natio, & ob id cognitu, & memoratu difficilior, præsertim cum partium sibi succedentium ordinem & actionē docendo sequimur. Clarior autem, sed imperfectior eorū historia fiet, si anticos omnes primū, deinde posticos recensuero tantū (nō enim totam eorum naturā hīc repetere constitui) & horum medios. Corpore igitur supino cutiq; ablata, & adipe, vbi adest, membrana musculosa totum corpus ambiens apparet: quæ carnosior in facie, & collo toto vsq; ad omoplatarū spinas & clauas, musculum facit latum, sub quo in facie spectantur ciliij superni leuator & depressor: labri superni, & inferni leuatores vtrinq;

Cutis.

Adeps.

Membrana muscu-

losa.

Musculus

latus.

OO 4 duo,

duo, & depressores totidem, & qui pinna-
nas aperit: qui verò claudit intus in nari-
bus latet: spectantur etiam crotaphita, &
masseter, & sub hoc parvus in ore latens,
deinde rotundus, & qui genam infernam
aperit: qua fracta linguæ musculos & hy-
oidis & laryngis tum cōmunes, tum pro-
prios aspice, & fracto osse frontis muscu-
los septē oculi. Sub lato etiam sed in col-
lo apparent, mastoideus, coracoideus, brō-
chius: & sub broncho seu aspera arteria &
œsophago, super colli spondylos omnes,
& superiores dorsi longus vtrinq; vnus, &
in cæteris quoq; numerus est geminādus.
In thorace autem supino corpore, spectā-
tur deltoides, pectoralis: sub quo serratus
maior, & ei contiguum caput obliqui per
epigastrium descendens: sub serrato ma-
iore minor: sub his intercostales externi,
& his subiacentes interni, qui aperto, ex-
cisīs costarū cartilaginibus, thorace, appa-
rent clariūs, & cum his cartilaginū septem
ad sternum adductor vtrinq; vnus, & dia-
phragma vnicū. In ventre inferiore mu-
sculi octo epigastrij, obliquus descendens,
sub quo ascendens: inter cuius aponeuro-
ses rectus, sub obliquis trāsuersus. Hi qua-
tuor vtrinq;. His exectis, & ablatis intesti-
nis,

nis, ad lumbos apparent *ψόας*. Musculi crus
flectentes cum ilio, & obturator internus:
sphincter vesicæ, musculi in huius collum
propè reliquū vtrinq; duo: sedis sphincter
& leuator, & ante hos cremaster. In crure
obliqui duo, longus & membranofus, re-
ctus, vastus, internus & externus, crureus.
In anticnemio tibiæ, peronæus, digitum
tensor. In pede, abductor digitorū quinq;.
In brachio manu etiam supina, cubiti fle-
xores duo. In cubito, carpi flexores duo,
digitū flexores duo, radij pronatores duo,
palmaris. In manu extrema thenarij duo,
ad paruum digitum duo, ad medicū vnus,
lumbrici quatuor, interosses sex. Deinde
vbi pronū cadauer locaueris, apparent in
collo, vbi latum sustuleris, trapezius etiam
ad thoracē pertinens, sub hoc splenius, sub
hoc complexus, deinde parui vtrinq; qua-
tuor, caput extendentes & circumagentes.
Ad latus autem colli, scalenus, transuersa-
rius, in medio spinatus, rhōbus, & alij duo
minores omoplatæ leuatores: sub rhom-
bo in thorace rhōboïdes supernus, & sub
latissimo infernus, & rhachitæ rhachi vbi-
que attensi, & affixi. Ad lumbos & os sa-
crum latissimi portio sub qua semispina-
tus, sacer, triangulus. In natibus tres: sub his

○○ 5 quad

quadrigemini. In crure, quatuor postici, inter quos & anticos medij intus sunt adductor crassus, & gracilis, & triceps: sub cuius capite secundo est obturator externus. In gastrocnemia gemelli, plātaris, soleus, popliteus, tibiaeus, peronæus, digitum flexor magnus. In planta, digitū flexor parvus, lumbrici, & qui alij digitos pedum adducunt vel abducunt. In omoplata apparent præter leuatores, & rhombum etiam retractorē, deltoides, lati & latissimi portio: deinde super eius spinam vnus, sub eadem tres, sub omoplata vnus. Hi propè omnes brachij motores. In cubito cubiti tensores duo. In cubito iam prono: radij & cū eo carpi, & manus supinatores duo, carpitensores duo: digitū tensor vnus, sed cuius partes aliquæ digitos etiam in obliqua mouent, & hi omnes externi oriuntur à brachij apophysi externa, vt interni ab interna, sed radij supinator longus horum medius à brachio nascitur.

IACOBISYLVII

*Isagoges Anatomicae**Libri secundi,*

FINIS.

IN HIPPOCRATIS ET GALENI ANATO-

MICOS LIBROS IACO-

BI SYLVII *Medicæ rei*

apud Parrhistos Regij

interpretis Isa-

gogæ.

LIBER III.

PROOEMIUM.

PARTES corporis cæteras
peritoneo tunica, & subco-
stali, meningibusq; cõpre-
hensas perstringere quàm
potero breuissimè, sed ta-
mè perspicua oratione aggredior. In qua
quidem historia, quæ partes à nobis prius
descriptæ occurrēt, vt ossa, ligamenta, car-
tilagines, membranæ, villi, carnes, adipēs,
glandulæ, venæ, arteriæ, nerui, muscoli,
scienter omittentur, vbi illarum memo-
riam leuiter lectori refecerimus: ne de re
eadem nobis identidem sit dicendum.

Actionem verò cuiusq; partis aut vsum
ab ipsius actione, substantia, magnitudine,
numero, figura, situ, cõnexionē sumptum,
vt in

vt in prius scriptis partibus, sic in scribendis, ad libros de usu partium remittimus: ne Galeni plumis nos inglorij gloriemur, more quarundam Aesopi cornicum hodie infestissimarum.

DE PERITONAEOTVNICA.

Cap. I.

Peritonai
ortus.

PERITONAEOS tunica, quod toto infernoventri περιτέλλεται, id est circumtenditur, dicta, à ligamentis spondylorum lumborum præcipuè exorta, ibiq; crassissima, & supernè viris, infernè mulieribus crassior, & robustior. Epiploon gignit, & mesenterium & partes ventris inferni omnes communiter ambit, & singulis singulas, & eas, quà crassior est, crassiores largitur tunicas, tanquam apophyses quasdam intro subsidentes ac extensas magis, sine tamen vlla vera perforatione. Eadem à lumborum, & partium in processu vicinarum, nervis quidem sensum, venis verò nutritionem mutuatur. Huius utilitas multiplex tum publica, tum privata Galeno plenissimè declaratur: & nos de hac non pauca capite de Membranis diximus.

DE

DE EPIPLOO TVNICA.

Caput

I I.

EPIPLOON, quòd ventriculi *Epiploon*
fundo, & intestinis *επιπλίου*, unde o-
hoc est, innatat, dictū: his qui *riatur.*
dem attensum tantū: ventri-
culi autem fundo, & coli cōtiguæ parti ac
ecphysis, & simo hepatis ac lienis etiam
affixū. Ex membrana fit duplata, sed nus-
quam in medio vnita, à peritonæo seu su-
pernis lumborum ligamentis nata. Venis
portæ quamplurimis, & cōiugibus à lum-
bari arteriis intertexta, furculos à costali
neruo sortita, partim adiposa. id autē ho-
minibus multis est breuius, quibusdā lon- *Epiplao-*
gius, vt etiam in scrotum rupto peritonæo *cele.*
quandoq; delapsū, epiploocelen herniæ
speciem excitet.

DE OESOPHAGO, ET

VENTRICULO.

Caput III.

OESOPHAGVS, seu via cibi, Oesopha-
tunicis duabus constat, interna *gi tunica*
quidem oris tunicæ continua, *due.*
& ibi crassior, durior, vbiq; au- *Villi tu-*
tem nervosa: externa verò carnosā: villis *nicarū æ-*
vtraq; contexta, illa rectis, hæc transuersis: *sophagi.*
sed

sed ambobus deglutationem celerantibus
& vomitum, dum illi trahunt, hi trudent.

Tertia Tertiam habet tunicā à ligamentis spon-
œsophagi dylorū quibus incumbit, medius quidem
tunica. colli septē & metaphreni quatuor, dexter
autem quinto, sexto, septimo, octauo, vt
cedat aortę descendenti, ad nonum deniq;
ligamentis valentibus ab eo natis in altū
leuatus, arteriamq; præteruectus, iam sini-
ster pertusis phrenibus cum duobus ner-
uis insignibus à sexto pari demissis vnitur.

Ventricu- Ventriculus, primæ coctionis officina,
lus eius- œsophago continuus & substantia similis.
demq; tu Duabus enim tunicis etiam constat: inter-
nica. na neruosa, crassa; externa carnosa, minus

tamē quam œsophagus. Villis etiam vtra-
que cōtexta est: illa rectis, hæc transuersis,
& vtraq; obliquis, sed paucis. Venas à por-
ta multiplices, arterias à lumbari: nervos

Vētriculi nuper dictos insignes à sexto pari, & mi-
os super- nimos à costali. Vētriculi deniq; os, su-
num, sto- pernū stomachus dictum, amplius, & ma-
machus. ximè sentiens ob dictos nuper nervos, in-
Os infer- fernum autem pylorus appellatū, angu-
rum. pyl- stius. Rotundus est vbiq; ventriculus, in fi-
lorus. gura oblonga, vt inflatus ostendit. Dum

Vētriculi verò spondylis & vasis ambobus maximis
figura. descendentes parte postica pronatur, si-
mitat

mitatem quandā, sed mox euanidam mē- *Tertiavē*
 ritur. Tertiam habet tunicā à peritonæo, *triculi tu*
 parte phrenas subtegente, omnium cras- *nica epi-*
 fissimam, epiploī antici procreatricem, vt *ploi anti-*
 posticum ventriculo substratum ligamē- *ci pro-*
 ta lumborum supernorum edunt. *creatrix.*

DE INTESTINIS.

Caput IIII.

INTESTINA tunicis quoque *Intesti-*
 constant duabus propriis vil- *norum tu-*
 los tantū transuersos ad chyli *nica due*
 & stercoris expulsionem for- *propria.*
 titis: alicubi & rectis, ad horū firmitatem.
 Sunt enim chyli à ventriculo cocti in he- *Tenuia*
 par per mesaraicas portę venas numerosē *intestina*
 in suam partem finā infertis distribuendi *chylū di-*
 instrumenta, præcipuē tenuia, ecphyfis, *tribuūt.*
 ieiunum, & leon. Crassa verò cæcum, gra- *Crassa*
 phicē Galeno descriptum, colon, rectum, *stercus*
 stercori colligendo magis destinata. Tu- *colligūt,*
 nicam habent tertiam à peritonæo pro- *Tertia*
 priis illis circumdatam: arteriam à lum- *intestino*
 bari, neruos à costali, & vicinis rhachitis. *rū tuni-*
 Singulorum intestinorum iam enumera- *ca à pe-*
 torum magnitudo, figura, situs, connexio, *ritonæo,*
 in ipsis corporibus secandis potius quàm *in picturis*
 in picturis quibusdam omnino vanissimis,
 & quæ

& quæ ne superficiem quidem corporum repræsentare possunt, spectanda. Naturæ igitur archetypum sequere, non imitatricem eius artem omnino mancā, & rerum umbras etiam malè effigiantem.

DE MESSENERIO.

Caput v.

Mesenterij etymō
& mesarai.

Mesenterij tunica.

MESENTERIVM, quia μέσον τ' ἐντέγων, id est medium intestinorum, & μεσάραιον, à raritate quadam media corporum opinor glandosorū in pācrea, & locis quibusdam aliis. Duabus etiam cōstat tunicis, à peritonæo prope lumbos exortis, & cōnatis, nisi quā aut venas à porta, & arterias à lumbari in medio sui interclusas intestinis conuehant, & easdem spondylis hepaticis; affirmant & cōmittunt; aut quā adeps multus intercessit, aut quā ipsa intestina cōuestiunt propè omnia. Nam ecphysis à peritonæo, colon, quā fundum ventriculi superuehitur, ab epiploo postico vestitur. Illis autem in partibus intercedentia vasa, adeps, intestina, tunicas mesarai connasci prohibent. Suis idem glandulis, & magnis pācreas. & multis pancreas constituentibus vasorū diuisionem stabilit, & securiorem efficit.

DE

LIBER III.
DE HEPATE.

225

Caput VI.

HEPAR, viscerum natura primum, sanguinis & venarum principium, lobis nunc nullis, nunc duobus aut tribus, nunc quatuor, etiam quinque; Hippocrati præditum: *Libro suo nobis plurimum quatuor, magnis duobus, de ossibus paruis totidem. Horum singuli, præcipue magni, constant carne sua sanguinis effe- Sanguinis* *causa effe-* *ctrice.* *venæ portæ & cauæ ceu radicibus mutuò se osculantibus, stomachis cholido chis inter illas radices mediis, arteria partem eius firmam difflante, membrana totum viscus ambiente, neruulum tum à costali, tum à stomachico recipiente, hypochondrio dextro suppositum est.*

DE FOLLICULO FELLIS.

Caput VII.

Kύσσις χοληδόχος seu χολοδόχος, hoc est vesica bilem scilicet flatum recipiens, villos habet in sua tunica intus rectos, nec ita multos, foris transuersos, medios horum obliquos: quibus bilem retinet, ut rectis *Stomachi* *trahit ex hepate, transuersis expellit in ec- folliculi* *physin. A collo enim suo stomachos habet fellis. 2.*
P P duos:

duos: vnum in hepar, inter venæ portæ & cauæ radices numerosis furculis distribuendum, quibus bilem in se allicit: alterum rarò geminum, sæpius simplicē in ecphyssi delapsū, quo in ipsum & intestina bilem expellit, eversa facilè gemina membrana eius osculum in ecphyssi claudente. Maximo hepatis lobo dimidia mergitur: reliquam simæ hepatis tunica tegit ad venæ portæ exortum, à qua venulas duas, & à vicina hepatis simæ arteria arteriolas, in imum vsque ipsius fundum cum nerui costalis dextri portione distribuēdas accipit.

DE SPLENE.

Caput VIII.

L I E N I S caro, tum venis à porta, tum arteriis ab aorta lūbari pluribus & maioribus, quàm suæ magnitudini cōueniat intertexta, vestitur peritoneide membrana, neruulum à costali sinistro recipiēte, trahitq; sanguinis in hepate geniti ceu facē per vas venosum portæ ramum superiorem & minorem, ac eius facis parte sibi cognata magis ac familiari, per arteriarū præcipuè calorem & motum elaborata nutritus: reliquum excernit nunc in portam & intestina per idem vas venosum:

nunc

nunc in ventriculi latus sinistrum, per insignem venam ex summo aut propinquo in lienis sinæ ramo prodeuntem: nunc in sedem per hæmorrhoidas, à sinistra epiploide natas: nunc in renes, per arterias ab aorta supra renes natas potius, quàm per portam & hepar & cauan, hypochondrio sinistro supponitur.

DE RENIBVS.

Caput IX.

RENVM caro dura & densa, sanguinem paucum ad sui nutritionem, urinam verò ad voluptatem attrahit, renali tum venâ, tum subdita illi arteria multò ob hæc maiore, quàm renum magnitudini conueniat: & secernit vase duro crasso, ex iisdem *Quorsum* *venæ* & renalibus conflato, in ipsam carnem vtrinque *arteriæ* diuiso, ramis primum binis, deinde sæpius *in reni-* septenis æqualibus, dimidio sui exterioribus *maio-* bus *res:* carnem renum cōnatis, interiore liberis, tandem ad gibbæ renum partis mediū coalescentibus: expellit denique in vesicam per vtreteras numerosè etiā in carnem renum diffissos, quos, vti & vasa, parte sua sima recipit, mēbrana inuoluitur à peritonæo neruulum ex costali recipiente.

DE VESICA ET VRETERIBVS.

Caput x.

VESICAM constituunt du-
 plices tunicae, propria vna
 villis valde intertexta, intus
 rectis, foris transuersis, me-
 diis inter hos obliquis: alte-
 ra ex peritonæo pubis os intus vestiēte or-
 ta: & venæ ac arteriæ inter has tunicas à
 colli lateribus ad vsq; fundum sparſæ, à ra-
 mo per foramen ossis pubis in crus descen-
 dente, neruuli denique à costali & infima
 rhachitide. Hæc urinā ex vreteribus exce-
 ptam, foras quidem per vrethran editis in
 lucem excernit, vtero autem gestatis per
 vrachon in allantoidis cauitatē longā, an-
 gustam, rotundam: quæ in ipsius fines ma-
 gis effunditur, ne amnion, chorion, vterū.
 foetum premat. Vreter autem stomachus
 quidā est tunica tenui, sed densa, villis tan-
 tum obliquis texta, à renis sinu per eius fi-
 mam super psoas delatis, vbi alterā à peri-
 tonæo tunicam mutuatur, tandem inter
 vesicæ tunicas, spacio breui interlapsus, do-
 nec paulò supra vesicæ os in ipsius capaci-
 tatem erumpat, membranulis tamen ge-
 minis eius orificio appressis, tunc cedenti-
 bus,

bus, aliàs vrinam in vretèra regeri pròhi-
bentibus. Vrethram autem seu meatū vri-
narium, in viris longum, angustum. S. lite-
ræ Romanę modo obliquum, incipit pro-
stata contigua vesicæ glandula: continuat
sphincter, & propria colli vesicæ corpora
penis absoluit, in mulieribus verò breuē,
latum, rectum, neruosa tunica efficit.

DE TESTIBVS ET VASIS

SPERMATICIS.

Caput XI.

TESTES, *didymoi* dicuntur, quia
gemini sunt, rarò plures, aut
pauciores. Substantia constant
molli & ob vasorum sperma-
ticorum, quibus variè pertexuntur, multi-
tudinem, rara, laxa, cauernosa, semē ipsum
percoquente: ab iisdem vasis acceptū per
epididymiden, propriam ipsorū & vbique
contiguam tunicam, & inde per parasta-
tan testi impositum corpus testis alterius
quadā effigie. Porro vasa spermatica pro-
deunt, dextra à caua, & aorta sub renali: si-
nistra verò vena quidem à renali, rarò à
renali arteria: deducuntur autem inuolu-
ta, in ventre quidem peritonæo, sed extra
ventrem crythroide tunica, à vasis iisdem

Vrethra
seu mea-
tus vri-
narius.

Epididy-
mis.

Vasa sper-
matica.

& suis, & musculo testium gracili rubrata, ex peritonæo etiam nata, & testem testisq; epididymiden totam inuolvente. Ea autem *Erythrois* tem erythrois tunica mulieris testibus aut *tunica* nulla est, aut ob paruitatem non cōspicua. *mulieri-* Aliæ sunt tunicæ vtriq; testi cōmunes, *bus nulla,* tis ipsa *ὄρχος* seu scrotum, pruatim hīc vo *aut admo* cata, & subiecta illi, passimq; vt etiā ery- *dum exi-* throïdi connexa membrana carnosā, hīc *gua.* quā in corpore reliquo vtraq; tenuior, venis tamen multis & arteriis inter sper- *Pori sper-* sa. Sunt præter hæc pori spermatici, ex pa- *matici.* rastata prodeūtes, erythroïde ad imū vsq; ventrem educti, quem ingressi, & peritonæo testis, mox reflexi per prostatā in vrethram corriuant, semenq; in eā excernūt.

DE PENE.

Caput XII.

Quæ pe- *nem con-* *stituant.* *ro* *tibus* *ab* *intestini* *recti* *musculis,* *continuāt* *per* *totum* *peritonæum* *vsque* *ad* *penem.* *Hunc*

*V*ESICAE collum, à prostata circulari & pertusa aut duplici glandula inceptum, sphincter ad sedē vsque producit: inde muscoli duo graciles vretico, & eidē seminali po-

Hunc verò efficiunt ligamenta duo, rara, sanguine crasso, nigro, plena, tactu exquisito prædita, ex ossium pubis commissura propè tota prodeuntia: supernè vnita, infernè distantia, quātum poro vretico perficiendo cum cuti & membrana carnosæ sufficiat, donec in glandem, penis finem *Glans penis.* Quibus & ambientibus ipsa membranis compluribus, præsertim carnosæ & cuti, vasa & multa & magna à sacris, nerui autem à costali & rhachitide infima distribuuntur.

DE VTERO.

Caput XIII.

VTerus, tunica cōstat propria, velut ex *Vteri tunica.* duabus diuiduis coagmentata, villos habenti rectos intus, nec ita multos transversos, foris paulò plures, obliquos horū medios & plurimos & valentissimos. Vteri naturā perficiunt tunica altera, venæ, arteriæ, ambarū cotyledones, nerui, cornua, testes, & per hæc omnia connexio cū partibus vicinis, situs, magnitudo, numerus, figura: præter hæc, vteri os & collū, & ipsius colli os seu pudendum. Tunica vteri altera *Altera vteri tunica.* est nervosa, à peritonæo hypogastrii propinquo nata, in recens foetis & parturiēti-

bus, vti & propria, est tenuissima in virginibus, sterilibus, parere cessantibus, crassissima. Venæ & arteriæ vtero distribuuntur duplices: primæ à spermaticis vasis, quæ mulieri vt viro nascuntur: dextra quidem à vena caua & aorta, paulò infra renalia: sinistra verò à renalibus, nisi quòd arteria sæpè ab aorta exit, sed venæ ambæ multò maiores quàm arteriæ: præsertim parturiète iam muliere. Hæc vasa ramulū quēdam flexuosum valde testibus largita, in vterum absumuntur, inter tunicas eius duas variè dispersa, sed magis propriè vteri tunicæ hærentia, vti & secūdæ, partim in vterum ascendentes, partim in eius collū descendentes, ortæ autem à sacrorū vasorum ramo, per ossis pubis foramen in crus descendente. Quæ verò vasa quatuor alia in vterum à renalibus vidit in quibusdā Herophilus, in aliis mulieribus non vidit Galenus, sed tantum in simiis & ea rariùs. Cotyledones sunt ora vasorum in vterum internum penetrantia, quæ præsertim grandiore iam foetu, aut menstruis per hæc fluxuris intumescunt, hæmorrhoidum paruarum modo, seruata scilicet in medio ipsorum orificiorum parua ceu cotyle, & cavitare, per has vtero pregnantis adhæret chorion,

chorion, paribus suorum congenerum va-
 sorum oribus, tum chorij interuentu fœ-
 tus, sicque in vtero nutritur. Hæ in capra,
 oue, cū mactātur, granis tritici forma, ma-
 gnitudine & colore sunt similes: in iisdē
 parturientibus maiores. In vacca recēns
 pręgnante, papillam vaccæ referūt, in par-
 turiētē spongiās albas foraminulentas re-
 præsētāt, tam magnæ vt singulæ manum
 impleant. Cotyledones autem in muliere
 qui negat, Hippocratem negat. Ob id li-
 brum quintum anatomes Hippocraticæ *Aph. 45.*
 legat, vbi Galenus Hippocratis in his re- *lib. 5.*
 prehensores apertē confutat. Spectet etiā
 mulieres magnas, sanguine paulō crassio-
 re pręditas, venis latis, recēns enixas: in his
 enim cū manifestē viderit, in cæteris eas-
 dem, licet obscuriores sint, facilē intelli-
 get: & si lusciosus est, aut aliter imbecilla *Nervi in*
 oculorum acie, decrepitorū cōspicilia aliis *vtro vn*
 non paucis perspiciendis vtilia adhibeat. *de.*
Nervi in vterum distribuūtur, à costali & *Cornua*
 ab infima rhachitide. Cornua, sunt duæ *vteri.*
 vteri apophyses exiguę, à lateribus ad ilia, *Semē mu*
 papillæ seu cornibus exorientibus similes, *liebre in*
 ob id eas cornua vocat Diocles. In hæc duo *cornua*
 cornua semen muliebri excernitur, & cō- *excermi-*
 tractæ allantoïdis extremitates finiuntur. *tur.*

P.P 5 Testes

Testes Testes vteri lateribus ad fundum adiacēt,
mulie- vtrunque vnus, multò minores virilibus, te-
bres. eti tum peritonæo, vasa in hos ipsos cum
 sanguine seminali varicosius educēte, tum
 epididymide propria tunica. Sed ery-
 throïde & scroto, & carnosâ mēbrana ca-
 rent. A testibus vasa semen in vterum per
 cornua deferunt, initio ampla, vt virilia,
 deinde angusta, rursus ad vterum laxata.

Connecti Connexio vteri cum partibus vicinis ma-
tur vte- xima est, per tunicam à peritonæo exor-
rus vici- tam, quæ vterum firmissimè alligat ossi
nis parti- pubis, ilium, & sacro. Per venas quoque &
bis. arterias præcipuè spermaticas, & perito-
 næi apophysin has deducentem, magnis
 vasis alligatur, vt per nervos rhachi. Per
 quosdam quoq; villos tenues intestino re-
 cto, per alios vesicæ, sed plures & laxos.
 Per vincula etiâ laxa ossis pubis & sacri, &
 lumborum, musculis. Sine vllis autē vincu-
 lis vterus attingit, in prægnate præsertim,
 intestina multa, ilia & totū hypogastrion,
 in quo ipse situs est, inter vesicā & intesti-
 num rectum: ita vt recto intestino propè
Vteri ma toti incūbat, & vesicæ fundū suo vmbilicū
gnitudo versus excedat maiori ex parte, à collo au-
ndecim tem vesicæ ad pudendū excedatur. Magni-
ditorū. tudo mediocris vteri longa, vt plurimum,
 est vnd

est undecim digitos, à fundo ad pudendū.
 Ad ilia autem præcipuè cornibus extendi-
 tur. Enixæ quàm adhuc grauidæ uterus
 multò est minor, & virginibus, & vetulis,
 & sterilibus, quàm vtero gerentibus. Vte- *Sinus du-*
 rus muliebris finu duplici dextro & fini- *plex ute-*
 stro, etiam Hippocrati distinguitur, per il- *ri.*
 lam tunicæ propriæ in medio glutinatio-
 nem futura quadā, qualis scroto inest, ob-
 scuriore tamen, foris designatā. Figura ute- *Figura*
 ri & vesicæ similis, sed cornibus differt atq; *uteri.*
 cotyledonibus, quāvis multum obscuris,
 præterquam (vt dixi) ad partum, & in men-
 strua purgatione. Vteri os in virginibus, & *Vteri os.*
 vtero gerentibus, & sterilibus, & parere
 cessantibus est glandi virili per simile, par-
 turientibus verò & recens enixis adeò ex-
 tenditur & patet, vt nihil eius superfit, sed
 cauitas vna propè æqualis à fundo uteri ad
 pudendum appareat. Id os à conceptu mul-
 tum contrahitur Hippocrati: mediocriter *Aph. 51.*
 autem apperitur dum semen aut recipit, *lib. 5.*
 aut excernit, & menses. Idem os epiploon *Aph. 46.*
 inter vesicam & uterum illapsum in valde *lib. 5. &*
 obesis comprimi, & conceptum impedit *lib. de ste*
 Hippocrati. Vteri collum, est corpus mu- *rilibus.*
 sculosum, carne dura & cartilaginosa con- *Vteri col-*
 stans: in annos semper magis durū, & car- *lum.*
 tilag

tilaginosum euadens: ita ut vetulis iam sit
 simile summitati asperæ arteriæ, ut rectè
 comparauit Herophilus. Pudendum cun-
 nus nostris dictum, os colli est uteri, cui cu-
 lib. 14. v- tacea epiphysis, seu pellicula quædam in-
 fus part. nascitur virorū præputio respōdens, quam
 Fœtus mē nympham vocauerunt. Fœtum in utero to-
 brana. tum membranæ inuoluunt duæ, $\chi\omega\gamma\iota\omicron\nu$ &
 chorion portionem tegit. Chorion membranis cō-
 duabus stat duabus, ex virili semine, &, quæ tangit
 membra- cornua ex muliebri genitis: inter quas fe-
 niscōstat. runtur ad fœtum nutriendum multæ tum
 Aph. 45. venæ, tum arteriæ, nascentes ex congene-
 lib. 5. rum uteri vasorum oribus, numero & ma-
 Cotyledo gnitudine paribus: quæ cotyledonas voca-
 nes. uit Hippocrates. Allantoides tunica, allan-
 Allantoi- ti, id est intestino cuidam laxiori utrinque
 des. contracto similis, ex vracho (cui ex sper-
 Eius ori- mate serosiori origo est) gignitur, dilata-
 go. to & utrinque longius sed rotundè produ-
 cto, sed mox paulatim ad fines ambos cor-
 nibus insertos contracto. Est enim tunica
 tenuis, ac debilis, duplex, rotunda, stricta,
 longa, urinam totam sola continens: totū
 autem fœtum non comprehendit, sed par-
 tibus tantū eminentibus, capiti, natibus,
 pedibus superiecta apparet, sub chorio &
 super

super amnion sita, & amnij minimæ, por-
 tioni vno latere suo per tunicæ suæ apo-
 physes affixa. Amnios, tunica est ampla, *Amnios*
 adeo vt totum foetum ambiat vndique, & *foetum to*
 crassa & robusta: quia non solum sudorem *tū ambit.*
 foetus acrimonia & foetore molestum con-
 tinere debet, sed etiam foetus artuum mo-
 tioni obistere, ne ab ea promptè rûpatur.
 Hanc verò & chorion, & interdum allan-
 toidem rumpit facile foetus in partu, mor-
 bo, morte, brachiis iactatis & cruribus.
 A chorio vndiq; comprehenditur, ac etiam
 tangitur vndique, præterquam qua parte
 minima intercedit allantoides.

DE TUNICIS SVB-

COSTALIBVS.

Cap. XIII.

COSTAS omnes sua perioſtio ve-
 ſtitas tunicæ ob id *ūweſwnūiat,*
 seu costas succingentes dictæ, & *Origo*
 sitos inter has musculos subte- *sub costa*
 gunt, & diaphragma, æſophagum, venam *lium tu-*
 cauam, arteriam læuam & asperā, pericar- *nicarum.*
 dion, pulmones: à ligamentis ſpōdylorum
 thoracis enatæ, & mox parte ſui altera cō-
 nexæ, per thoracem medium in duo æqua
 diuid

diuidendum eductæ ad sterni mediũ, inde ad suas costas & suam originem recuruatę, vtrius vtraq; speciem præfert. Venas & arterias ab azygo, arteria magna, māmilibus, & phrenicis vasis parte sui his propinqua recipiunt, nervos autem, à paribus dorsalibus quidem quæ costas tegunt, phrenicis verò qua phrenas, sextis ex cerebro ortis cætera.

DE ASPERA ARTERIA.

Caput

xv.

ARTERIA hæc, larynge & cartilaginibus, C Græcum referentibus omnibus constat, quæ *σικκιδεῖς* vel *σικκατοειδείς* ob id vocantur, à quibus aspera & inæqualis efficitur. Harum pars crassior foras vergit, tenuior & finis vterq; intro, quæ œsophagũ tangit. Hæ membrana, ossium modo, vestiuntur, & ab hac tum per suos fines secũ, tum per sua latera vicinis cartilaginibus colligantur. Tota hæc arteria tunicis duabus vestitur, intus quidem densa & dura, villis ubique rectis intertexta, cum tunica oris & œsophagi interiore continua, foris verò molli & tenui nervos recurrentes colligante. Larynx verò arteriæ huius principium

fau

Tunica
asperæ
arteriæ
duæ.

Larynx,

faucibus continuum, tribus constans carti- *eiúsque*
laginibus: thyroïde ceu scuto quodâ aliis cartila-
præposita, arytenoïde summa vasis olearij, *gines.*

os imitante, cartilagine tamen duas forti-
ta: tertia verò innominata infima, ori ceno-
phori (quod brochum Galli vocant) per-
similis. Totus autem larynx præcipuum

vocis est organum: beneficio musculorum *Larynx*
in myotome dictorum: quam tamen acu- *vocis or-*
tam vel grauem præcipuè facit arytenoï- *ganum.*

des, adiuta cartilagine epiglottide, aryte- *Vox acu-*
noïdem, magis minùs, claudēte, laxatis aut *ta, gra-*
contractis duobus musculis ipsam releuan- *vis.*

tibus, adiuta quoque gargareone, caruncu- *Garga-*
la de pallato summo & intimo pendente, *reon vo-*
vocem ipsam plecti ritu modulante. *cis ple-*
ctrum.

DE PVLMONIBVS.

Caput XVI.

PVLMO, carne molli, rara &
velut spongiosa constat, vasis tri-
bus intertexta: antè quidem ar- *Arteria*
teria venosa, post verò vena ar- *venosa.*
teriosa, & media harum aspera arteria, *Vena ar-*
hâcque iam inde à quarto thoracis spon- *teriosa.*
dylo: vena à dextro cordis ventriculo, ar- *Aspera*
teria à sinistro: omnibus in totos pulmo- *arteria.*
nes ramosè distributis vsque ad ipsorum
tuni

*Lobi pul-
monis.* tunicam à subcostali ortam, & neruulos à
sexta cerebri coniugatione sortitam. Pul-
mo tam dexter quàm sinister lobis duo-
bus constat: superiore vno, altero inférie-
re, sæpè palam discretis, interdum obscurè.

*Tertius
pulmonis
lobus.* Præter hos tertius est dexter exiguus, valis
perpaucis textus, media cauitate venam
cauam cor appetentem ceu puluino mol-
li excipiens ac firmans, in hominibus ster-
non ossibus septem compositum sortitis.
Quales Galeno & Mondino, & Nicolao
Massæ Veneto semper sunt obseruati, no-
bis aliquoties, semel Geruasio Guetaldo
Aureliæ, medico longè præstantissimo, &
aliis, scio certò, non paucis. Quibus verò cū
sterno thorax anticus est breuior, iis peri-
cardios tunica in phrenas magna suæ caui-
tatis parte incidit, & in hanc cauitatem ve-
na caua, lobo hoc quinto propter viæ bre-
uitatem non indigens.

DE PERICARDIO.

Caput XVII.

*Lib. 5. v.
sus part.*

ERICARDIOS tunica est
crassa, dura, villorum experts, à
cordis basi nata, cordisq; quod
vndiq; ambit, figuram imitata,
à subcostali, quæ thoracem dirimit, tunicā
alte

alteram mutuata, nervos autem à sexta cerebri coniugatione, seu à recurrente sinistro, venas & arterias à phrenibus, & membranis medianis. Phrenas, ut dixi, non attingit quibus sternon septem ossa est sortitū: attingit magis quibus duo tantum, aut tria, & ea brevia, minus quibus plura & longiora. Scorsum humorem largiorem, partem continet naturā, sed vaporum concretionem per mortis frigus auctiorem.

*Humor
in pericardio.*

DE CORDE.

Cap. XVIII.

COR vitæ principium carne cōstat sua, sed dura & solida, villos suos certè validos ambiente re-
ctos, à basi ipsius in mucronem tendentes, transuersos illis ad angulum re-
ctum incidentes, obliquos horum situ me-
dios: quorum rectis fit per diastolen ex ca-
ua vena sanguinis, ex arteria venosa aëris
in ventres attractio, transuersis per systo-
len sanguinis in venam arteriosam, & ar-
teriam magnam expulsio, fuliginosi au-
tem excrementi in arteriam venosam:
obliquis verò per quietes inter diastolen
& systolen medias cor sanguine ex vena

Lib. 13.

usus par.

Diastole.

Systole.

QQ

caua

caua in suum ventrem dextrum, spiritu ex arteria venosa in sinistrum attracto perfruitur. Sunt namque cordi ventres duo, *Ventres cordis duo* carnis ipsius portione media ceu diaphragmate quodam secreti: dexter idemq; multo amplior, sed carne & parciore & molliore septus: sinister vero alter spirituosus multo angustior, & carne tum largiore tum densiore tectus: quorum utriq; sua est auris nervosa, caua, ad ora vasorum materias immittentium affixa, villis etiam triplicibus contexta, sanguinis & aeris ceu promptuarium quoddam. Sua etiam sunt ventribus orificia vasorum: dextro quidem venarum cauae, tum arteriosae: sinistro autem arteriae tam magnae, quam venosae: & orificiis singulis suae sunt epiphyses membranarum partim foris intro enatae, ori scilicet venae cauae tres, arteriae autem venosae tantum duae: & haec omnes ambitu inaequales & velut lacerae (illae sanguini, haec aeri in cor immittendo praefectae) partim intus foras in duobus reliquis oribus, tres in utroque ambitu aequales, sanguini tum crassiori ex dextro ventre in pulmones per venam arteriosam, tum spirituosiori ex sinistro in magnam arteriam emittendo destinatae. Omnium autem orificiorum in cor apertor

torum maximū est arteriæ magnæ, cuius ex corde initium est cartilaginosum, magnis autem & vetulis iisdem animalibus, osseum. Cordi etiam sua est tunica, ner- *Cordis tunica nervi* uulum à sexto pari aut recurrente finistro fortita. Venam quoque à caua ventrem dextrum ingressura, circa basin co- *pit.* ronæ modo inuolutam, & ramulis inde multis in cordis corpus superficiarium distributam habet, & arteriolas duas inæquales, ab aorta sub membranarum epi- phyfis productas, & venæ coronariæ modo distributas. Internum enim cordis corpus à sanguine ventribus contento abundè nutritur & temperatur.

DE MENINGIBVS.

Caput XIX.

MEMBRANAE duæ cerebrum vestiunt & muniunt, & suis vasis nutriunt & temperant: crassa *Crassa* & dura, cranio in futuris, *meninx.* & alibi passim colligata, per vincula quædam membranosa vasculis plena, partim ab ipsa foras in pericranion emergentia, partim à pericranio in ipsam transcuntia. Inferno autem cranio vbi crassa

QQ 2. fior:

fior est, passim velut connata sic inueni-
tur, vt eam separare sit labor: alibi & al-
tius in cerebrum trifariam diuidendum
dimissa, tantum à cerebro & tenui me-
ninge discessit, quantum illi suscipiendo,
dum pulsatione dilatatur & contrahitur,
sit satis. Cum tenui tamen meninge iun-
cta est in rhachitide, quia ibi nō pulsat: ali-
bi contracta eadem ac duplata, sed in va-
sis ibidem conclusi formam fistulata; san-
guinem in omnem suam & tenuis menin-
gis & cerebri partem dimittit. Interior au-
tem meninx tenuior, nō modo cerebrum
Tenuis vbique etiam quā id crassa meninx qua-
meninx. dantenus separat, & quā sunt ipsius mean-
dri, vestit, & vasis irrigat, & nutrit, & tem-
perat: sed etiam in ipsius meandros & an-
fractus cum vasis suis altius inseritur, &
sub lamdoidis summo in ventres cerebri,
ambæ quoque rhachitida totam & ner-
uos deducunt.

DE CEREBRO ET

CEREBELLO.

Cap. x x.

*Li. 8. vs.
part.*

Cerebrum, & veluti medulla quædam
foris in magnos flexus tenui menin-
ge

ge interceptos digesta, intus autem co-
 actior. Nam sua basi continuum non
 sibi tantum, sed etiam rhachitidi & per
 hanc cerebello. Anticum est præhumi- *Anticum*
 dum, quò autem posterius procedit, eò *cerebrũ*
 ficcius euadit, vti & rhachitis ex utroque *humidius*
 nata, & nervos iam multos intra cra-
 nium velut enixa: hoc verò rhachitidis *Cerebel-*
 principio longè ficcius est cerebellum, ex *lum.*
 multis & admodum parvis corporibus co- *Antici ce*
 agmentatum, velut vstione quadam sub- *rebri vè-*
 flauum. In cerebro antico ventres duo, *tres duo.*
 prægrandes viuo homine: priori parte *Meatus*
 pueris quamplurimis, aliarum ætatum pau- *in ter-*
 cis, in foramina ethmoïdea peruij: po- *tiũ ven-*
 steriore in tertium ventrem mediocrem, *trem.*
 sub psalloïde concurrentes: à quo meatus *Psalloï-*
 est longus, sed angustus, in viuis autem am- *des.*
 plior, gloutiis subditus in ventrem quar- *Meatus in*
 tum, omnium postremum & minimum, *quartũ.*
 inter cerebelli basin & parua quædã eiuf- *Quartus*
 dem latera rhachitidi continua, & ipsam *veter mĩ*
 rhachitida constitutum. Hi verò qua- *nimus.*
 tuor ventres præcipuè, sed etiam tota ce- *Quid vè*
 rebri & cerebelli & rhachitidis ibi sita *tres qua-*
 substantia, spiritum animale continent, *tuor in*
 facultatis animalis, & per eam actionis *cerebro*
 motorie, sensificæ & principis autho- *præstent.*

rem, qui plurimus in cerebello est: qui p-
 Libro 8. pe quod principium omnium neruorum
 vs. part. in corpus totum distribuendum erat fu-
 turum.

DE QVIBVSDAM TOTIVS
 CEREBRI PARTIBVS.

Caput XXI.

VENTRES duo anteriores se-
 parat corpus *τυλοειδές*, hoc est
 callosum, ex cerebri antici sub-
 stantia durata coactū, horum
 ventrium initio, & fine crassum in medio
 tam tenuet perluceat. Ab huius fine *ψαλ-
 λοειδές* corpus incipit, tribus ceu arcubus
 ex durata quoq; magis cerebri substantia
 cōflatis, tanquam fornicē ad ventris medi-
 tutelam repræsentans. Huic proxima sunt
γλόντια γλόντια, & velut nates quædam geminæ,
 seu nates ex durata etiam cerebri substantia consti-
 tuuntur *κωνάριον* tutæ, suprâ quidem & antè *κωνάριον* susti-
 nent. Posterius verò epiphysin *σκοληκοει-
 δῆ*: inter latus autem dextrū, & sinistrum
 constituentes meatum, à medio ventre ad
 postremū. In vasorum autem sublimium
 choroïde plexum, & ventres anticos petē-
 tium diuisionem securam *κωνάριον* glan-
 dula,

dula *κωνω* & nuci pineæ forma simile, cō-
 stitutum est, non autem velut præfectum
 spiritus animalis distributioni Glādula al- *Altera*
 tera, cerebro & crassæ meningi in clinoi- *glandu-*
 de subdita, quæ pituitam ex medio ventre *la.*
 per meatū amplum, & per angustio-
 rem ex postremo choanæ, id est infundi-
 bulo influentem transcolat in palatum &
 nares: circa quam glandulam *πλέγμα δι-* *Plexus*
κνωειδής ex arteriâ carotide inibi sæpius *retifor-*
 retium modo implexa, & intertexta con- *mis vulgò*
 flatum, semper in omnibus hominibus (ut *rete mi-*
 in calumniarum depulsione decimano- *rabile.*
 na demonstravi) conspicuum, licet nunc mi-
 nus, nūc maius. Choana, cavitās est mem- *Choana.*
 branosa infundibulo similis, ex portione
 meningis tenuis seu choroïdis facta. Hæc
 autē incipit ubi meatus duo coeunt: vnus
 ex fundo medij ventriculi, alter à meatu
 in ventriculum postremum: desinit autem
 in glandulam medio cauam, foraminibus
 ossis sphenoidis inter apophyses clinoïdeas
 incumbentem sub crassâ meninge, circū
 quam & *πλέγμα δυνισοειδής* loco omnium *Vermi-*
 tutissimo collocatum. *σπολικοειδής επίφυ-* *formis e-*
σις, corpus est ex particulis quamplurimis, *piophys.*
 per membranas tenues cōnexis, multipli-
 citer, variè, densè articulatū & compo-
 situm,

fitum, modo vermium coſſorum vetulas
 Libro 8. quercus depaſcentium: gloutiorum dorſo
 vſ. part. id corpus inuehitur, & illis vtrinq; aſtrin-
 & lib. 5. gatur, & affirmatur per ligamenta quæ τέν-
 Sanitatis νομάς id eſt, tendones appellant: ſecūdum
 tuenda. totum meatū, qui à ventre medio ad po-
 ſtremum fertur, extenſum eſt, ac ſpiritus
 animalis per eundem tranſitui præeſt.

DE RHACHITIDE.

Caput XXII.

Mέλας ῥαχίτις, id eſt, medulla
 ſpinalis ſeu dorſalis, ex cere-
 bri totius baſi exorta, eiq; cor-
 poris ſubſtantia ſimilis, cere-
 bello etiam continua, neruorum propè
 omnium principium: per rhachin totam
 descendit, ſemper ſeipſa, & durior, & mi-
 nutior reddita: neruorū paribus (quæ in-
 tra cranium quidem quatuor poſtrema, in
 rhaci autem viginti nouem producit) tan-
 dem velut effœta in finem deſinit breuē,
 acutum, ſimplicem cum coccyge. Veſtitur
 quoque vti cerebrum meninge tum tenui
 vaſa ipſam nutritura colligante, & ſubſtā-
 tiam eius admodum mollem, cerebro ta-
 men non paulò duriorē conſtringente,
 tum craſſa tenuem ambiente & muniente
 cont

Contra spondylorum duriciem. In quod subsidium tertia præter has tunica neruosa, valida admodum & crassa & aspera, humore viscoso circumfusa, illis duabus est circumdata: per quam rhachitis à cerebro differt, & quod pulsu motuque caret, & quod nullum habet medium interuallum ut cerebrum. Venæ verò & arteriæ ex vicinis maioribus vasis tot paria rhachitidē, & spondylos nutritura immittunt per foramina etiam nervis cōmunia, quot per eadem nervorum paria emergūt. Oriuntur autē, tenuis tunica rhachitidis à tenui meninge cerebri, ut crassa à crassa: sed tertia illas cōplexa, & colligans, & muniens, ab osse occipitis quo loco spondylis committitur: desinunt autē in ima spina. Porro horum trium ventrium modò cōmemoratas partes cōiungi dicimus: supremi quidē meningibus, medijs costali seu succingente costas membrana: infimi peritonæo: id enim nutritorias partes (ut antè docuimus) ambitu suo omnes cōuestit, & singulis peculiarem largitur tunicam.

Epiploon, etiam à peritonæo exortum, finem hepatis, lienis, ventriculi fundum coli vicinam huic partem, & ecphyseos etiam colligat: & mesenterium, à peritonæo

quoq;

Tertia

rhachiti-

dis tuni-

ca.

Gal. cōm.

3. in libr.

ωρὶ ἀγ-

δρωρ.

quoq; vel peritonæi origine productum intestina, hepar, lienem, ventriculum cōnectit. Ad hæc vena porta, & portio quædam lumbaris cauæ, & arteriæ, & nervus tum costalis, tum à lumbis, & osse sacro exiguus, multas partes nutritorias colligat & sua facultate iuuat. Hepar præterea in multis colligant peritonæo vincula quædam membranosa, vt interdum lienē, & costali tunicæ pulmones. Sed quibus aliis partes tum hæ, tum aliæ alligentur, spectanti clariùs apparebit quàm legenti aut audienti. Nunc ad administrationis anatomicae explicationem transeo.

DE ADMINISTRATIO- NE ANATOMICA.

Caput XXIII.

Corporū

delectus. nis temperatum sit, ergo bene carnosum, In omni- magnitudine mediocri, iuuenile: id enim bus cor- vt est sanissimum, sic partes ostendit inte- poribus griores substantia, magnitudine, numero, exercen- figura, situ & connexione. Tamen in om- da sectio. nibus exercenda est sectio, nec sine aliquo com

commodo. Nam gracile venas, arterias, nervos promptius & clarius exhibet. obfus adipem, tunicas, membranas: longius enormi magnitudine, ut brevius parvitate, partium figuram vitiat. Quanquam nihil prohibet temperatum esse aut paruum aut magnum, si modo utrique adsit partium omnium eucrasia, & symmetria, & actionum perfectio. In pueris partium teneritas sectionem facit promptam, & multae aetatis huiusce corpus habet aetatibus aliis negata: ventres cerebri anticos in ossa usque ethmoidea pertusos, ossa cartilaginosa, epiphyses manifestas, ossium sterni, sacri, coccygis, innominati apertas discretiones: senes ossa perfectiora, duriora, coactiora, cartilagines in ossa duratas, partes solidas omnes duras, & corij modo rigidas, ob id fractu dum violentius tractantur, contumaciores. Adhuc morbo etiam subblata corpora secabis, ut mortis causa tibi certius cognita te in aliis prudentiore reddat. Nec hominum corpora solum secabis, sed etiam simiarum, & aliorum animalium homini in multis similiu: tamen malim te in solius hominis partibus prius exerceri: deinde scientia hominis partium consummata in aliis animalibus collud

Pueri.

Senes.

Morbo

subblata

corpora

quare se-

canda.

Simia &

alia ani-

malia se-

canda.

colludas. Quanquàm veteribus exercitationem hãc video primam placuisse in firmis: vel quòd illarum quàm hominũ secandorum copia erat maior, vel vt homines formidolosos paulatim assuefacerent corporibus hominũ secandis. Nam reuera pleriq; sunt initio tanta animi paruitate, vt animo statim linquantur, si vel morborum vel remediorum nomina audiuerint, multò plures in idem symptoma incidunt, si vulnus apparari viderint, aut venam incidi. Plurimi autẽ hominis sectionem per initia auersantur, nec sine animi magna molestia ferunt: si tamen possunt, statim ab initio hominis corpori primũ spectando dum secatur, deinde etiam suis manibus secando assuescãt. Simplex enim illa discendi ratio, & breuior est & certior & memoratu promptior, dum vni tantũ hominis corpori sumus intenti, neq; auertimur ad partium nostrarũ cum partibus aliorum animalium similitudinẽ vel dissimilitudinem. Quæ res profecto ingenia etiam præclara multũ turbat, & hodie etiam cogit ambigere de hominisne, an simiæ partibus, hæc vel illa sint cõscripta. Vnius itaq; hominis vt sanitatem & tueri, & amissam restituere medici est munus,
ita

ita & partes penitiùs, & maxima cura exploret. Sed vt simias aqua suffocatas Gale- *Homines*
 nus deligebat, sic homines aquis merfos *aquis mer*
 delige potiùs quàm laqueo strangulatos, *fos secans*
 vel trūcatos, vel vulnere enectos, aut mor- *dospotiùs*
 bo aliquo confectos. In suffocatis enim *quàm a-*
 omnia sunt integra, si aquæ magnam vim *lios.*
 ex ventriculo manibus cōpresso per œso-
 phagum effuderis. Qui verò sunt strangu- *Strangu-*
 lati, partes colli omnes habent cōtusas, & *lati.*
 caput ac thoracē sanguine pleniora, quàm
 vt earum partium naturā possis facilè ex-
 plorare. In truncatis perit partium quam- *Trun-*
 plurimarū continuïtas, & sanguinis multa *cati.*
 vacuatio venas, & arterias reddit flaccidas,
 ob id parum cōspicuas. Quæ incommoda *Vulnere*
 etiam sunt in his quæ vulnere insigni sunt *enecti.*
 enecta. Si autē id vulnus sua essentia fue-
 rit paruum, ob læsæ tamen actionis præ-
 stantiam, magnū & insigne dicetur, vt ini-
 tio rhachitidis, in corde, in neruo vulnu-
 sculum: vt etiam à casu non ita violento
 sint mortui deprehensi. Morbo denique *Morbo*
 mortui partes sæpè multas ob noxam in- *mortui.*
 signem habent vel putres, vel à sua natura
 ita mutatas, vt spectari eas vel nequeas, vel
 ob graueolentiam nō velis. Tamen etiam
 horum sectio non est, vt antè dixi, infru-
 gifera,

gifera, quomodo neq; eorū, quibus totus
 ferè sanguis effluxit. Nā & sæpè secta ca-
 ua sanguinem totum in vas subditum ef-
 fundimus & lauamus, ne is postea partes
Instru- alias obscuret, vt post audies. Instrumentis
mentorū vtor admodū paucis, scalpris, figura, acie,
delectus. materia variis, metallica, buxea, eburnea:
 cultello perbreui, forma cordis, sed anci-
 piti: & ferra omnibus consueta, præterea
 falcata, & ea nunc in dorso, nūc simo den-
 tata: & tubulis inflando cauas partes utili-
 bus. Nec tamen prohibeo, vel ad appara-
 tum maiorem aliis vti: & his vel argenteis
 vel aureis, & si vis, ex quauis materia, mo-
 dō sint artifabrè concinnata: si gloriam ca-
 ptas ex eorum pulchritudine, & multitu-
 dine. Hanc instrumentorū supellectilem
 tam variam, nec appello, nec pingendam
 existimo, sed spectandam, & visu cogno-
 scendam tibi relinquo, dum sectiones vel
 obseruabis, vel etiā cum alio peritiore, &
Visu & instrumentis his instructiore obibis. Nam
tactu po- & sectionis modum visu, & tactu tibi ex-
tius, quā periundum potius duco, quā auditu &
auditu et lectione: quæ sola neq; nauclerum, neque
lectione imperatorē, neq; idoneum theriaces com-
discenda positioem vnquā fecerit: sed ipsa potius
sectio. administratio aut visa, aut etiam tuis ma-
 nibus.

nibus tractata: tamen paucis admodū ver-
bis ipsos sectionis idoneæ fontes aperio,
in venis, arteriis, nervis, musculis, conten-
tis ventre inferiore, superiore, cranio, &
paucis quibusdam aliis partibus. Nam os-
sa & ossium medulla, & adeps, & aliæ par-
tes non paucæ simplices se ob oculos se-
cundo passim offerūt, vt non ita curiosam
requirant obseruationem. Venas igitur &
arterias sic disquires, vnguibus, aut obtuso
cultello, & suspensā manu, ne ipsarum tu-
nicam violes, sanguinemq; operis tui per-
turbatorem effundas, deteges, vt spectes,
quō, & quot, & quantis ramis distribuātur.
Quod si tuæ manui parū fidis, eas ex par-
uis interuallis laqueo per acū librariam
seu intortam iniecto, excipe, vt si impru-
dens venam secueris aut laceraris, paucus
& solus qui inter vincula est effluat. Quod
si largior sanguis affluat, opusq; tuum ni-
mis turbet, totum eum effunde, & vasa
abluce, & aquam in subiectā peluim abii-
ce, post inceptam sectionem perfice, im-
missis in vasa filis quibusdam ferreis aut
plumbeis, aut etiā betulæ, vel similis plan-
tæ surculis: secundum quæ fila sectionem
vasis totius, & ramorum persequere. Potes
etiam nō infelicitè tunc vasorum distri-
butio.

*Venarū
& arte-
riarum
disquisi-
tio.*

butionem inflando per tubulos explorare, quod probo magis, quàm humorē crocatum, vinatum, vel aliter coloratū in sanguinis iam effusi locū per tubulos immittere. Hi enim opus postea interturbant dum effluunt colore suo, quo venas reddebant magis conspicuas, & repletionē di-

Venæ portæ inquiruntur. stentas. Venas portæ similiter aut plenas sanguine, aut flatu, humorēve colorato explorabis: sed facilius ligato duobus locis stomacho, & inter vincula secto, deinde in ventrem inferiorem deturbato. Sic enim portæ distributionem in ventriculum, lienum, intestina, epiploon, promptius conspicias, quàm si intestina huic portæ diuisioni opposita separare coneris: sic enim multos venæ ramos abrumpas necesse est.

Qua ratione inueniendus plexus retiformis. Quo autem modo plexum retiformē inuenies à sola carotide præcipua contextū, paucis accipe. Arteriam carotidem vtrāque in collo, iugulari internæ & neruo sextæ coniunctam, preme digitis, & sanguinem ab ea in cerebrum velut emulge: postea, & dum id efficis, inspicere aperto cranio, & ablato cerebro toto, & secta modicè crassa meninge ad neruorum tertij paris originem, & viam primā. Eo enim loco arterias hunc plexum texentes inflari, & exten-

tenfione nōnihil moueri ſpectabis:& ſanguinis aliquid per duas illas arterias opti-
cis neruis propinquas (in quas plexus tan-
dem degenerat) exudare:& ſi recens mor-
tuum animal & calens adhuc, etiam impe-
tu erumpere. Deinde, contrā, has arterias
ſi comprimas, in carotidas ſanguinem re-
gurgitare ſpectabis. Si in altera tantum
carotide id explorare libet, idem in eo la-
tere ſpectabis. Præterea flatu per tubulum
aperta carotide idem explora, & ſanguinē
quoq; cernes expelli cum flatu:& hoc to-
to vacuato, flatum ſolū per illas duas opti-
cis neruis vicinas erūpentē cernes. Quod
ſi inanibus iam arteriis coloratum humo-
rem impuleris flatu in tubulum, colorari
plexum retiformem ſimiliter ſpectabis.&
per arterias ſupernas effluere, per quas ſi
eadem tentes in colli carotidibus ſimilia
ſpectabis. Si hac tibi non ſatisfaciūt, ſeque-
re carotidas colli, ad uſq; ſuum in oſſe lapi-
doſo foramen obliquum, & id vel ſerra
falcata, ſed in dorſo dentata, vel forcipe
dentem vnum fortem & prælongum for-
tito, vel etiam ſcalpro valenti per malleū
impacto, ſecundum foraminis longitudi-
nem diuide, ſic tamē ne carotidem, ſi poſ-
ſis, violes. Poſt id namque foramen arte-
R R riam

riam in duas diuidi cernes, deinde in alias atque alias, plexu multiplici sibi mutuò intertextas: quarum congeries maior est ad latera sphenoidis. Tamen interdū tam magnus est is plexus, vt etiam posteriùs feratur, & initium dorsalis medullæ attingat: interdum etiam glandulam pituitariā ambit. Nulla in vasis aliis est difficultas.

Nervorū disquisitio. Nervos à cerebro ortos sectis, vt dixi, ossibus, sequere, præsertim paris tertij, quinti, sexti, septimi. Qui verò à dorsali medulla prodeunt in brachia vel crura, admodum perspicui sunt ablatiis musculis spondylos

Musculorum separatio. suæ origini datos tegentibus. Musculos, in quibus est operosa magis anatomica admirationis, separare aggredieris, nunc à ventre, vbi linea quædam alba diuisionis index conspicua est, nunc à capite, nunc ab aponeurosi seu fine: prout clariorem & faciliorem diuisionem præsumpseris, & superiores subiectis priores, & vnum à capite,

Partes vè intris inferni quomodo spectanda. alterum à fine secabis. Vt partes vètris inferni planius spectes etiā cartilagine excede: vt eas verò quæ thorace continentur, costas proprius radices frange & execa.

Mox partes ipsas sine vlla sectione disquire & obserua: quibus ablatiis alias intus latentes obseruabis. In quo opere tibi est

opus

opus imitatione magis quàm præceptione, ob id ne sim verbosior, ab his particularim percensendis abstinco, si addidero, villos partium elixarum facilius quàm crudarum deprehendi. Sphenoidis forami *Sphenoidis foramina, &* na, ablato cerebro & grandula, spectabis, *sub his sit* & sub his sinus duos insignes tenuissimo *mus duo.* osse & tectos & diremptos: in quos pituita per dicta foramina excernitur, & inde in palatum & nares: id quod sectis ossibus hos sinus ambientibus promptè & clarissimè spectabis. Ossia selamoidea in digitis quà flectuntur promptè inuenies, si extendentem tendonem excideris, deinde articulorum ligamenta transversim secueris. Membranas tres foetus sic reperiēs. *Membrana foetus quomodo reperiatur.* Digitis duobus tolle partem tunicarum uteri & seca, post digito vno immisso chorion moliter separa, sectionem paulatim auge, quantum scilicet chorij secretionem digitis tuis promoueris. In quo opere observa cotyledonas, quibus chorion uteri tunicae adhæret potius quàm suo corpore. Nam hæ in calidis & multi sanguinis mulieribus facile apparent calente adhuc muliere. Vbi totum chorion à toto utero secreueris, ex utero eximes in peluim: deinde secto aut pertuso chorio, id ab amnio di-

gitis similiter separabis, & ab allantoïde, qua parte interiacet. Ablato deinde chorio totum foetus inuolvente, spectabis amnium etiam foetus undique ambientem, & per amnium transparentem spectabis sudorem largissimum, & in eo innatantem foetus. Spectabis praeterea in latere altero amnii, albiore scilicet ad digitorum duorum latitudinem, tunicam allantoïde ibi propè semper vacuam, sed quæ in utroque extremo intimis carnibus suis innoxo, urinam foetus non ita multam contineat: quàm si in mediam allantoïdem regeras, in vrachum repelles: hanc digitis clementer separa, nam firmiter amnio altera suarum tunicarum hæret. Hæc sectis cornibus potest inflari, ut clariùs spectetur. Potes etiam aperto amnio, & emissâ urina, apertâque foetus vesica, per eam vrachum & allantoïdem inflare: sicque illam videbis intestino laxiori similẽ, velut accinctam ipsi amnio. Potes etiã ligatis vasis umbilicis & sectis foetus extrahere, & contracto amnii foramine, per tubulum inflare amnium, deinde firmiter ligare, sicque utranque spectabis secretam, sed tamen parte aliqua adhuc connexam allantoïdẽ: & hæc, si vis, totam ab amnii latere cui adhæret

hæret separare potes, & per se inflare, & seruare. Iunctas tamen inflatasq; seruare soleo, vt cæciores talpa Momos quosdam hac tempestate viris vndequa; absolutissimis, Hippocrati & Galeno, infestissimos, planè conuincam. Hæc de administratione anatomica tantum scribenda censui, cum multò pluris faciam in hoc opere inspectionem historiarum naturæ & tractationem, quàm narrationem, quæ verbis admodum multis, neq; artem naturæ satis exprimentibus, temporis multum requirit, & frugis habet parum: cum naturæ liber statim ob oculos omnia ponat, quorum est fides certior quàm aurium. Huc pertinet, quod Galenus sæpè cupiebat, res posse sine nominibus doceri. quòd nomina ipsa sint velut vmbrae quædam rerum, non expressæ imagines, vti sunt conceptus rerum: qui, vt res ipsæ, apud omnes homines sunt simplices & iidem: cum nomina ipsa sint apud gentes singulas de re vna, diuersa: imò apud nationem vnã sæpè etiam rei vnius variæ sint multum appellationes. Quæ res facit vt nominibus paucis vtendum sit, cum illorum nec utilitas magna est, nec necessitas: cum scilicet quæ docentur spectari nullo negotio possunt.

Sed mihi Isagogen præsertim scribenti hæc in præsens sufficiant. Vos verò candidi & pij lectores, qui ad medicinam animum appulistis, quiq; iam nostro ductu & auspiciis, Hippocr. & Galen. lib. anatomicos lectum estis admissi, grati animi significatione quod in gratiã vestram fecimus semper prosequimini, & ex Hippocratis & Galeni purissimis medicinæ fontibus, veram medicinam haurite, eos obseruate, colite: ita fiet vt à teterrimo ingratitude vitio vos vindicetis, & æterna apud omnes bonos commendatione semper vigeatis.

IACOBI SYLVII ISA-

GOGES ANA-

tomice Libri

Tertij,

FINIS.

IN VARIIS CORPO- RIBVS SECANDIS

OBSERVATA

quada à Iacobo Syl-
uio Medico.

LATOMVM secui lapsum ex
alto, aperto ventre inferiore,
mox effluxit sanguis multus, in
spatium fracta vena caua effu-
sus. Hepar habuit magnum, pallens, quale *Hepar.*
est coctum, & cocti modo tenerum & fra-
gile, lobis tantum duobus, vno maximo
dextro, minore sinistro. Id vincula habe- *Vincula*
bat ad nothas costas, & ad umbilicum vin- *hepatis.*
culum omnibus commune ex vena umbi-
lica: ab umbilico etiam arteria in vesicam
adhuc erant conspicue, quamvis annos na-
tus esset quadraginta. Renem sinistrum ha *Ren.*
buit parte postica planum non rotundum,
& ab eius vena emulgente rami tres infi-
gnes ad lienem ferebantur: quem habebat *Lien.*
cineritio foris colore cum scirrhis paruis
duobus lapidi similibus, intus erat velut
coctus. Nullum foramen erat à capacitatem
ventris ad scrotum, sed peritonæum è re-
gione meatus quo descendunt vasa erat

R R 4 integ

integrum: vasa sub hoc tecta descendebant
Saphæa cum peritonæi portione. *Saphæam* inte-
vena. riorem vidi ortam à ramo cauæ tribus di-
 gitis supra inguina, quæ proxima cuti ad
 pedem delabebatur, ramulis aliquot obi-
 ter ad cutim emissis: magna verò vena sub
 internis cruris musculis descendit ad po-
 plitem, vbi in musculos tibiæ magna sui
 parte finiebatur. In genu sinistro sub cute
 scirrhum habuit patellæ simillimum, se-
 ctus autem is vera erat cartilago, & in ea
 parua aliquot cavitates cum sero. Crus fre-
 gerat ad caput coxæ, fregerat & sternum
 medium. In ventriculo nullæ rugæ erant,
 neque vnquam reperiuntur, nisi dum ob
 inanitatem contrahitur, vt venter mulie-
Os vètri- rum quarundam à partu. Os ventriculi du-
culi. rum, rugosum & solidius apparuit atque
Diaphra albius. Diaphragma vbique proximum
gma. fini hypochondriorum, vt etiam descen-
 deret propè renes.

Habuit in coxa passim ramos quosdam
 transuersos venæ & arteriæ communes.

Manifesta in eo fuit arteria in simam
 hepatis inserta.

Renes **H** Ominis corpus in ædibus meis secui
ampli. Anno 1553. pridie Paschæ, cui renes
 amplissimi, & ad dextrū arteria duplex in-
 fereb

ferebatur: hepar habuit similiter maxi- *Hepar.*
 mum, breuissimū tamen, sed latissimum
 & crassissimum, supernè propè planum, &
 diaphragmati longissimo & fortissimo
 vinculo appensum à ventriculi ore ad hy-
 pochondrij initium.

Vena caua per mediū ferè diaphragma *Vena ca-*
 ascendebat mox ad dextrū cordis ventricu- *ua.*
 lum sine quinto lobo: nā thoracem habuit
 breuissimum sed altissimum, & in eo cor
 maximum: arteriā magnam longè amplif-
 simam, ita vt carotides pollicarem crassi-
 tiem aquarent: sub duabus valuulis rami
 duo insignes & æquales in cor: pericardios
 connascebatur medio diaphragmati.

Vena azygos in eo costas omnes nutrie *Azygos.*
 bat, non solas octo inferiores. Habuit ad
 coronariam in bregmatis ossibus foueas
 digitum latas propè in pericraniū perue-
 nientes. In cubito externo musculus in-
 ter radius & cubitū medius, sex habebat
 tendones: quatuor extendētes, & duos qui
 minimum & annularē abducerent. In eo-
 dem à musculo quodam supra extenden-
 tem vnicus erat tendo abducens indicem,
 medius abducente omnino carebat.

Mulier in
IN muliere puerperio mortua observa- *puerperio*
 tui peritonæum verum duplū vbique, & *mortua.*

R R 5 inter

inter duplaturas ferri vasa vmbilica, arterias ad ramos arteriæ magnæ crurales, & vrachum ad vesicæ fundum, & hæc deorsum: sursum verò venas, quæ vbi è regione simæ parris fuerunt: assumpto altero peritonæo scilicet interiore, in simam hepatis ferebantur etiam altius, vt venam cauam attingerent.

Venam præterea & arteriam sub rectis musculis conditâ, cum vasis mammalibus communicantem, ad os ilium sub peritonæo tendentem ad ramum venæ & arteriæ cruralis: supra quarum musculis rectis testarum exortû, ex vase crurali ad vnus ferme digiti crassitudinem vena & arteria exoriebatur, priori propè opposita, præcipuè arteria (nam hæc alteri est vicinior quàm vena venæ) vtraque contigua varicosè secundum os ilium descendebat versus vteri collum: vbi cum aliis permultis ex crurali prouenientibus in collû iungebatur, quæ etiâ in corpus vteri sursum longius ferebâtur, donec occurrerent vasis aliis, quæ à spermaticis paulò antè natura separauit, vt docet Galenus in anatome vteri. Per priora illa vasa mammis cōmunio est cum vtero, quamuis vnâ (vt dixi) nō sunt, sed duo ex ramo crurali orta.

Os

Os vteri ita extensum & lacerum erat *Os vteri.*
 ut vix appareret. Vterus magnitudine ca-
 pitis erat adhuc, & crassitie pollicari. Intus
 sanguinis reliquiae, & ora vasorū crassō &
 nigro sanguine adhuc sudātia. Vincula vte-
 ri cū ossibus ilium, sacro, & lumborum, &
 intestino recto firmissima, parte anteriori
 nulla, præterquā cum vesica admodū exi-
 gua. Intestinū cæcum crassitie minoris di-
 giti erat & solidū, ut multis accidit, quibus
 ab ileo in cælon mox stercus transit per os
 cæci tantum. Cælon tres villorū rectorum *Cælo in-*
 ordines habuit, singulos digiti parui lati- *testinum.*
 tudine: qui vbi rectum intestinum minūs
 cælo capax attigerunt, id vndiq; cingunt.

Fœtus à matris febre velut excoctus cu- *Fœtus.*
 tim habuit promptè lacerabilem, & carnē
 ceu coctione friabilem. In eo ramū à caua
 ad arteriam venosam, & ab arteria magna
 ad venam arteriosam inuenire non potui.
 In eo vena ad solam simam hepatis fereba-
 tur, nulla ad pancreas. Sed de his vasis lib.
 6. & 15. vsus partium multa.

PVella propter glādulas in toto corpo-
 re scirrholes, per atrophiam mortua pi-
 los habuit densos & lōgos in corpore vni-
 uerso. In eadem meatus à folliculo fellis
 erat vnus, alter à cauiſsima parte hepatis,
 in vnum

Lobi hepatis 3. in vnum autem corriuabant communem ecphyfi. Lobi hepatis tres, maximus sub hypocondrio, in quo folliculus fellis, alter anticus, inter has vena vmbilica cum ligamento peritonai, tertius omnium minimus intimus ad portæ venæ exortum.

Vterus bicornis. Vterus in ea velut bicornis, vt in multiparis apparct, verum id efficit eius breuitas & testium, vasorum spermaticorum distantia longior. Nam vbi peperit mulier, quantum vteri fundum supernè fertur, tantum descendere videntur testes, cornua, & vasa: ita vt propè in medium incidant vterum, cum puellis absint hæc longissimè ab vtero, vt fingere possis vterum esse mulieri vt polytocis animalibus bicornem.

IN SIMIA MASCVLA.

A Poneuræsis est musculorū obliquo-
rum descendentium supra musculos rectos. Epiploon altè sub intestina ad os pubis occultum descendit: alligatur infernæ parti lobi vnius hepatis, & altè supra fundum ventriculi ascendit. Hoc emoto intestinum cælon nigricante colore (quia, opinor, herbis multis vescebatur) triangulum, longum sesquipede aut plus, cellulis permultis altè striatum; per huius latera
duo

duo media ab intestino cæco duæ neruosa-
ceæ corrigiolæ, vngue dimidio latæ, vsque
initium intestini recti feruntur : per latus
tertiam venæ mesenterij inseruntur. Hoc
intestinum ad fundum vesicæ super os sa-
crum serpentis modo inflectitur, vt illi an-
nexum rectum intestinum etiam ibidem
anfractuosum, & longum sesquipede.
Idem cælon ad fines loborum hepatis re-
ceptum reflectitur ad intestinum cæcum
humano persimile. Intestinum tenue ad-
modum breue in simia.

Hepar peritonæo multis locis annexū.
Lien quamminimus, longulus, sed velut
dentibus concisus. Testes humanis maio-
res, venis per epididymidem ambage via-
rum distributis. Erat enim simia veruece
paulò minor. Pudendi tunica qualis homi-
ni sed laxior. Glans obtusior quàm homini.
Parte inferna meatus est vrinarius, in me-
dio meatus est suprà amplus, & semen san-
guinemq; cōtinens, infernè exitum mani-
festum non habebat, fortasse ob continen-
tiā. Renibus & caua emotis, videas tēdones
robustissimos musculorū in spina interna
lumborum accumbētium, à quibus in ma-
gnum trochanterem insertis tollitur crus.
Ibidem videas ex duobus spōdyliis lumbo-
rum

rum cōcurrentes neruos duos vnâ efficere
crassum, qui in crus medium descendit. Su-
per diaphragma vena est. siue pars ex caua
nascens sub corde, quæ sub corde secū-
dum basin ad finistrā cordis auriculam festinat:
inde diuisa ramum bifidum mittit duobus
mesopleuriis, vtrinque; reliquū descendit ad
reliquas sex costas inferiores dextras & fi-
nistras: supra cor item alia vena siue pars,
quæ dextra spondylorum parte descendit
ad octo costas inferiores nerui sextæ cōiu-
gationis, pars quæ ad radices costarū fertur
ad lingue radicem separatur: reliquum de-
scendens non inuolutū membrana cōmu-
ni cum carotide, vt in homine. Musculus la-
tissimus super infernū omoplatæ angulū
laxior superfertur, deinde vno tendone in
brachij ceruice locum paulò inferiorē: par-
te altera sui carnosa secundū bicipitem de-
scendit & tendone inseritur in olecranium.
A parte reliqua costæ infernæ omoplatæ
vnus in brachiū prope insertionem latissi-
mi, vt in homine. Deinde deltoïdes vt in ho-
mine. Sub spina omoplatæ vnus, & supra
vnus, vt in homine. Qui sub spina tendone
in caput brachij carne in eiusdem ceruicē
inseritur. Sub pectorali vnus est parte vna
natus ab exortu rectorum quæ in brachiū
apone

aponeurosi definit prope tendonem pectoralis & ligamentum supernum bicipitis: parte altera maiore à reliquo sterni tendone lato in ligamenta commissuræ brachij & omoplatae & coracoidis. Biceps in radij initium intus, brachij in cubiti initium prope totum, & ligamentum ipsi cum radij principio communi. Cubiti flexores in brachio ut in homine, cubiti tensores etiam, sed hi insignes: vnus à costa inferna omoplatae, alter à summo brachio, ambo in olecranon cum germine quodam latissimi. Membranofus ab osse sacro inferno & musculo crasso glutio, regit modo deltoïdis articulum, & portione sui in os cruris sub trochantere abit, reliquo ut in homine. Rectus, vasti, crureus, in tibiā per rotulā. Sub membranoso crassus est, totū cauum externum ossis ilium occupans vsq; os sacrum, in coronon seu rostrum totum trochanteris magni definit: sub hoc inferne paruulus in cauum trochanteris magni cum tribus transuersis & duobus obturatoribus fertur. Lumbaris³ biceps totus in trochātera paruum definit. Tricipitis pars longissima, à tubere in condylum: altera portio insignis, à tubere etiam nata, postico cruri prope toti affixa, ad vsque cauitatem inter
duos

duos condylos mediam: tertia minima & breuissima, à commissura ossis pubis, in medium & posticum os cruris.

Abductor tibiæ à tubere in molam & finem cruris & principium tibiæ tendone inferitur, & bona sui portione degenerat in musculum carnosum. Adductor crassior à commissura ossium pubiscū longo coit diu, & aponeurōsi subcarnosa in tibiā longulè inferitur oblique.

Sub his flexor tibiæ paruus à tubere ortus prope abductorem, tendone obliquo in tibiæ principium sub epiphysi abit, vt etiam abducatur, & antrosum tibiam totam cum pede vertat. A tubere deinde mediocris tendone in ipsum tibiæ principium internè & anticè inferitur. Duo alij graciles à tubere, quorum interior in epiphysin tibiæ, exterior in tibiæ os sub epiphysi: ambo tibiam flectunt.

Capita gemellorum ossa sesamoidea habent firmantia in condylis crus cum tibia, Popliteus vt in homine. In poplite multum adipis. Plantaris in ligamentum crassum plantæ toti subditum desinit, estq; maior quam in homine. Soleus ad vsq; peronam carnosus.

Peronæ portio maior tendone posteriore

riore post epiphyfin perones reflexo, os sesamoides assumit sub cōmissura cyboïdis & pterne: post obliquus in os pedij maius inseritur, minor portio tendone in os minimum pedis: ipsum ambo extendunt, & hic germen tendonis in paruum digitum abducendum emittit.

Tibiarī tēdo alter assumit sesamoïdes è regione commissuræ astragali & scaphoïdis.

I N O V E.

Vterus ouis est bicornis qualis est polytocōn: nam cornua habet duo prælonga, acetabulis circiter 20. vtrinque (quæ in his sunt velut grana quadam tritici humectati rufa) plena: quæ vterum propè totum constituunt, & cavitatem habet insignem vsque ad extremum. Hæc pertusa & inflata vteri reliquum inflant, & aer tandem foras erumpit per collum vteri.

A collo autem vteri inflato nihil intro ingreditur, quia via est angusta & multum anfractuosa, cartilaginibus & iter obstructuentibus, & anfractus quinque, sex mirros aspectu efficientibus.

Testes sunt omnino extra cornua in ligamētis, ubi vasorū diuisionem in vterū & testes & vasa deferentia pulchrè spectabis.

In ouis cranio ad frontem cavitates ma-

S'S ximæ

ximæ cauitati cornuū continuæ plenæ carne glandosa, quam vasa nutriunt immissa per foramen prope oculum. In tunica externa œsophagi carnosissimi villi sunt foris recti, intus obliqui cessantes ex utroque latere in vnam lineam.

Vterus vaccæ, prægnantis dies fortasse septem, habuit in altero cornu & utero velut albumen oui quantitate & consistencia, in cuius medio rotundum & crassiusculum iam aliquid apparebat: deinde materia quædã viscosa, sed liquida effluxit, quæ fœmen vaccinum videri potuit.

Cotyledones iam apparebant magis in eo cornu, quàm in vacuo.

Vterus alter prægnantis vaccæ circiter tres septimanas, vitulum habuit perfectum, sed magnitudine parui catelli: in quo omnia erant ob crassitiem firmiora, quàm in grandioribus.

Tunica peritonæos erat crassissima, multò tenuior, & ubiq; velut connata vteri tunica, sed arctius è regione cotyledonum.

Ei ubique atque adeo in totis cornibus continuum est chævion, & è regione cotyledonum tanquam continuum.

Id ubique amnion attingit, illi semper annexum, nisi quo spacio angusto quidẽ, sed

sed longo annexa est amnio allantoïdes, media inter chorium & amnion, & parte externa chorio, interna amnio alligata per tunicam tenuem, sed fortem, quæ amnion ubique ambibat, tanquam altera esset chorij tunica.

Allantoïdes, ad cornua amnion nō tangit, sed chorio annexum ubiq; adhæret, nō tamen toti, quia chorij cornua non attingit, sed allantoïdis. Separabis autē inflando primum chorion, deinde pertusa allantoïde in fine cornuū urinam, sero lactis similem, emittes: postea eodē foramine ablato chorio allantoïdem inflabis, ut eius situm, figuram, connexum, magnitudinem observes.

Allantoïdis cornu ab vracho est maius & longius, quod in cornu uteri à fœtu occupatius fertur.

Allantoïdes in vitulo mensis vnus albicat, & urinam sero lactis recenti non colato similem continet, non ita multam tamen ut chiopinam: amnios verò tres pintas aquæ urinam colore & consistentia referentis (nam sudoris & urinæ eadem est substantia: sed sudor ob longiorem in corpore moram est coctior) continebat.

Aperi allantoïdem in fine cornu alterutrus, vel vtriusque, & lotium emitte,

SS 2 deinde

deinde infla, sed clemēter, ne rumpas, præfertim dum adhuc hæret amnio & chorio, quia minus tunc est capax, quàm ab utroq; auulsa: post liga, deinde sudorē & fœtū, rupto alicubi amnio, emitte, & infla, & liga.

Allantoïdes lateri tantum dextro amnij adhæret: cornu habet longius in sinu minus occupato à vitulo, alterum breuius.

Chorii tunica interior est multò tenuior, vasa alteri connectens. Tunica allantoïdis exterior est tenuior interna, & ferè abrum pitur dum à chorio separatur & ab amnio, qua parte illi adhæret.

Vrachus, quā vasis aliis ambitur, capaciōr: ut allantoïdes in cornibus, quā amnio incumbit, tendens ad allantoïdem, latitudine profunditatem p̄sat impeditam amnio & chorio, uti & allantoïdes quā inter amnion & chorion intercluditur. Si magna autem esset plenitudo, absolutam rotunditatem acciperet: ut exempta si inflectur: sed tunc amnion & chorion premit. Quo fit, ut dum allantoïdes adhuc inter has clausa inflatur chorion rumpat potius, quàm amnion tunicam humoris copia renitentem.

VTerus vaccæ prægnantis à mense, tunicam habuit, ex duabus dimidiis in medio

medio coagmētatam, cotyledones autem circiter octoginta, spōgiolis similes etiam in cornibus frequentes, quas ambiunt totidem asperitates in chorio æquales, sed parum eminentes, & rubentes fœdis impetiginibus & vlceratis similes: cum cotyledones albicent, ambo magnitudine extremi digiti aut pollicis.

In vacca autem partui propinqua magnitudo cotyledonum mediocres spongiæ, colore, forma, cauernullis imitabatur. In chorio autem partes cotyledonibus circumplexæ ficui maturæ digitis laceratæ in rotundum similes erant.

Chorion, partibus inter suas eminentias impetiginosas mediis, in parturiente vacca palisim rubescebat, in noua prægnante colorem natiuum candidum seruabat, nusquam tamen hærebat vtero.

Cornua sunt ampla ad latera vteri plena cotyledonibus, quæ etiam allantoïdes sub chorio implet.

Allantoïdes in parturiente fuit longa duas vlnas ab vracho, vtrinque caua ad quartæ nostratis capacitatem: sed in cornibus gracilescibat, & multis plexibus sibi per tenues membranas vnitis totum fœtum ambibat, tanquam continua esset,

præterquàm ad os vteri, vbi chorion amnio foetus totum ambienti vniebatur.

In collo vteri erant anfractus substantia cartilaginosa circumscripti. Os vteri habebat simile muliebri, sed ab ore collum alterum breuius, sed æquè anaplum, cui succedebat angustia palmum aut spithamen longæ, materia multa crassa adipi simili obstructa. Tunica vteri altus in vteri capacitatem, à fundo ad vicina ori loca, emicabat ibi duplata.

In vacca iamdiu enixa vterus est similis ouillo, sed maior. Vterque enim propè totus iam inde ab ore vteri in cornua ceu capri prælonga, & reciproca degenerat, circumscriptionem supernè habentia manifestam à canaliculo quodam, quale internates perinatum. Intus autem distinguuntur vbiq; cornua hæc duplata vteri propria tunica, quæ in parturientibus abrupta videtur. Cotyledonas vbiq; habet tritico crassiore macerato similes.

I N S V E.

Vterus suis non prægnantis longior quàm ouis, cornua habet longissima, vtrinque meandris inuoluta modo inter-
fini

fini cœli, & in anfractus hos vasa similiter distributa.

Carnosa est interna tunica, & molli & concidente, adeo vt vix cavitatem deprehendas eius & cornuum, nisi digitum, vel quid tale immittas.

Testes habet ad mucronem cornuū ceu granis 6.7.8. racematim cohærentes. Cotyledones nullæ apparēt nec in vtero, nec cornibus. Os vteri anfractus habet vt vac-cinus vterus, sed minus duros.

In sue iam prægnante, clæwion unicuique porcello toti suū, & amnios toti sua, & allantoïdes lateri sua: ita tamen iunguntur, vt vnaquæque tunica videatur omniū cōmunis & vnica: sed tamen omnes sunt discreta. Nam inflata amnio simul cum chæwio sibi connexo vbique, flatus ad sequentis porcelli amnion nō peruadit: nec sudor amnio compresso, nec vrina compresso allantoïde, qui velut nodo quodam alligatur extremo amnio.

Cotyledones non magis in sue apparent, quàm muliere, nisi dum hæc cum amnio inflatur: tunc enim asperitates manifestas cernis, quales sunt pori in refrigeratis, & deplumatis anseribus, quibus chæwior vtero leuiter cohæret.

Secui suę cuius vtero chorion nusquam hærebat, sed in chorio apparebant infinitæ cotyledones in singulis foetibus similes granis salis. Habuit autem peritoneidē duplicem, & in cornu altero duos tantum foetus, in altero quatuor: & primi ambo erant foeminae, secundi ambo mares, deinde foemina, postremo mas.

VTerus iumentu vaccino similis forma, sed intus cotyledones nō habuit, nec harum vestigia, cornua habuit similia, sed in fundo ventriculi non discreta foris canaliculo, intus membrana. Os vteri habuit rugosum tantum in longū, non grumis inæquale.

ANATOME CANIS

in aqua suffocata.

EPidermis, ipsa cutis vera, adeps, membrana carnosā, musculi octo epigastrii, peritonæum, epiploon, intestina, mesaræum, vena porta, hepar, vena caua, diaphragma, cor, pericardium, pulmones, trachea arteria tota cum suis musculis, oesophagus, ventriculus, folliculus fellis, renes, & in eos à vena caua rami venosi, & ab arteria venę subdita arteriosi, & ab eis vterque in vesicam obliquè interreptantes, vesicae

ficæ & vteri collum in exitu, & pudendo commune, intestinum rectum, forma, numero, magnitudine, situ, substantia, actione & usu parum ab humanis differunt: & quid intersit paucis accipe. Musculi epigastrij (quos rectos appellant) in cane villos habent à capite ad finem cōtinuos, in homine autem velut aponeurōsi gemina in tres partes propemodum æquales diuisos. Intestinum cæcum in hoc capacissimum, in alio angustius, sed in omnibus obliquum, velut affluitur fini tenuium & principio crassorum.

Cælon in cane nullum est (à cælo enim, id est artubus, quòd cætera intestina magnitudine superet, dicitur) sed rectum statim excipit cæcum, initio præangustū (vnde canibus illa gerendi difficultas) & non nihil adhuc obliquum, quoad spinæ lumbi, & ossi sacro attensum omnino rectura efficitur. A cæco autem vsq; ad anum longitudo est spithamæ, vix maior.

Matrix in cane, vt in muliere, inter rectum intestinum, & vesicam cubat media. Sed quia canū vesica est exigua (vnde frequens eis reddendæ vrinæ necessitas, & ob ardentem quandam, & pungentem à bile acrimoniam.) illius fundum altius collo-

matricis non attollitur. A collo bifida hæc dextrorsum & sinistrorsum sursum fertur ad renes vsq; : in extremo sunt testes. Mulieri verò uterus phialæ vitreæ forma per- similis fundo introrsum inuerso in duos sinus diductus: ad huius orificium cornua sunt prælonga, & in horum ferè principio testes. A renibus vreteris transitum in vesicam, fistula quadam stramentitia per foramen in renis cauitate medium, exploramus, nunc flatu solo, nunc aqua succo quodam idoneo, vt mororū tincta, ita descendentes, vt apertissimè appareat ingressus: id similiter tentandum in omnibus cauis corporibus.

In cauitate renum circuncirca videas colatoria, quasi valuulas quasdam à vena emulgente, numerosa sobole per renum substantiam dispersa, effectas.

Folliculo fellis sursum rupto, & bile expressa, inflauimus, apparuitq; flatui exitus solus in duodenū, duobus digitis post ecphyfin, sed sine membrana foramini appressa. Ab eadē vesicula meatus in sinam hepatis, exoriens simplex, mox ramosus in lobos sparsus.

Cordis dextrū ventriculum per venam cauam, & arteriam aortam per sinistrum

vent

ventriculum inflauimus, ex illo flatu continuitatem venæ, ex hoc motum cordis & arteriarū deprehensuri. Vena caua in ipso dextro cordis ventriculo ramū in pulmones mittit venam arteriosam, exortu simplicem, sed mox totuplicem, quot sunt lobī in quos sobole numerosa distribuitur. Digito supra cor ramum emittit prægrādem in dextrā partem spinæ, à quo vtriusque ramuli in musculos intercostales secundum ipsas costas emittuntur simul cum arteriis à sinistra spine parte dimissis. Paulò supra ad clauēs bifida fertur in anteriora, & quadantenus perlata ramos emittit insignes ad caput per partem colli lateralem, & superficiariam.

IN equo arteria superior est, ac multò ante renem, in ramos insignes per partem renis superiorē tendentes diuiditur, simulq; ramum maximū demittit, in partem renis inferiorem cū propè renis substantiam processerit diuidendum, qui tandem sibi occurrunt. Inter hos superiores, & inferiores arteriæ ramos, vena renalis solida pergit in renē penitiùs, priusquam arteriæ modo diuidatur in ramos scilicet superiores ac inferiores, ramis arteriæ tamen semper interiores. In medio
vreter

vreter breuibus ramis, sed æquè multis diuisus.

IN CERVO.

CErui tibia nostræ similis, & sub ea Astragalus, & sub astragalo os calcis, à quo ad tibiam vtrinq; ossicula duo astragalum constringunt.

Os sacrum longum, angustum, vno osse & principio secundi os ilium tangit.

Foramina intro & foras, vt in homine habet in duobus primis spondylis: in tertio tantū antè, sed per latus etiam exeunt: in quarto, & quinto foramen anticæ, & posticæ parti ob ossis tenuitatem cōmune: in sexto cessat medulla.

Spondyli in lumbis sex, apophyses horum trāsuerfæ etiam ossi sacro proximæ, longè & sursum spectantes, posticæ omnes deorsum.

In metaphreno tredecim spōdyli, quot & costæ: spondylus spina scilicet duodecimus est ἀρρεπής, & decimustertius, & primus lumborū. Costæ in medio inter spondylos omnes articulantur.

In collo, spondyli septem prælongi, infimus breuissimus, dens brevis in secundo, sed amplius & ad medullam cauatus.

Sept

Septimus colli spondylus non est in lateribus pertusus. 6. 5. 4. 3. ampla in lateribus corporū non apophyseis habent foramina ad ceruicalia vasa: sextus in quo dens tantum supernè in suo corpore exiguum, septimum capiti proximum supernè minimum, quod in foramen medullæ incidit.

In osse pernam, & astragalum simul excipiente secundum longitudinem totam cavitates est, quæ per foramen amplum in canalem medium duarum pedis trochlearum incidit.

Spōdyli thoracis, & lumborū parte antica acuminati, nō vt in homine rotundi.

Ligamentum habet in ischij latere ad foramen pubis, quale homines.

Venas, arterias, nervos hīc non persequor, quod cum iis, quæ antè memorata sunt, ferè conueniant.

I N L E O N E.

A Cranio leonis in musculos temporis, foramina quinque; nervis in crotaphitas viam dant.

Os mastoïdes magnitudine & forma, cui cavitates intus manifesta cum aurium cavitates continua.

Os

Os occipitis apophyses habuit duas similes nostris, quæ cum primo spondylo articulantur.

Os occipitis crassissimū & latissimum, ut locum det musculis caput tendentibus.

IN TROCTA.

TRocta maculis rubris passim variegata, ordines dentiū habet sex: primum labris connatū, alios quinque à labro in pharyngen abscedentes: in quo tamen sunt dentes in contrarium hamati, & quicibum ex ventriculo regeri prohibeant.

Bronchias utrinque quatuor dentibus hamatis, & asperis & duris cōtumaces habet: ventriculum magnum limacibus quibusdam fluuiatilibus, & coloris herbacei plenū, quos aquæ fundum producit, squama admodum tenui & herbacea. Intestina habet in multas ecphyfes exoluta, deinde rectum, cætera nota sunt.

Pulmones habet & diaphragma, & inter hæc cor triangulū, sub diaphragmate ventriculum, &c. ventris inferioris partes.

Lienem habet nigricātem talpæ æmulum: hepar rubrum, id dextrum, illum finistrum, animalium cæterorum modo.

FINIS.

IACOBI SYLVII MEDI-
CI EPITAPHIVM, PER
I. Væuræum. Hed.

Sylvius Hippocratis vindex ille, ille Galeni,
Imo artis vindex medicæ, medicusq; , docenti
Cui rerum fuit & verborum copia, qualem
Vix reliquo quisquam medicorū ex ordine iactet:
Quem certa methodo medicis de rebus agentem
Assiduè in ludo totius principis terræ
Mille acri assiduè spectabant lumina visu:
Quo dum augetetur doctorum Regius ordo,
Vix dicas laudis plus Rex, an Sylvius ipse
Carpserit ex sylua totum exoriente per orbem,
Ex sylua medica, qualis non extitit ante:
Denique qui duro atq; agresti robore natus
Creuit, & ante alios excultus floruit omnes,
Atque idem nulla vitæ defloruit hora,
Et nihilo secius fructum tulit omnibus horis:
Ille, inquam, ille novus medicorum hîc dormit
Homerus.

DE EODEM E
Græco Theo-
sebiæ.

Ars medica haud dubiè tria funera vidit acerba:
Hippocratis primum planxit nece, deinde Galeni,
Nunc in eo tumulo gemebunda, ubi Sylvius, hæret.
Ac pudor est cerni, & tanto superesse magistra.

JACOBI STELLI MEDICI

PHYSICI HISTORIÆ PER

1. V. G. G. H. H.

2. In his observationibus...
3. In his observationibus...
4. In his observationibus...
5. In his observationibus...
6. In his observationibus...
7. In his observationibus...
8. In his observationibus...
9. In his observationibus...
10. In his observationibus...
11. In his observationibus...
12. In his observationibus...
13. In his observationibus...
14. In his observationibus...
15. In his observationibus...
16. In his observationibus...
17. In his observationibus...
18. In his observationibus...
19. In his observationibus...
20. In his observationibus...

DE EODEM

Circa 1600

scribitur

Ante omnia...
Exponitur...
Hinc...
et...

